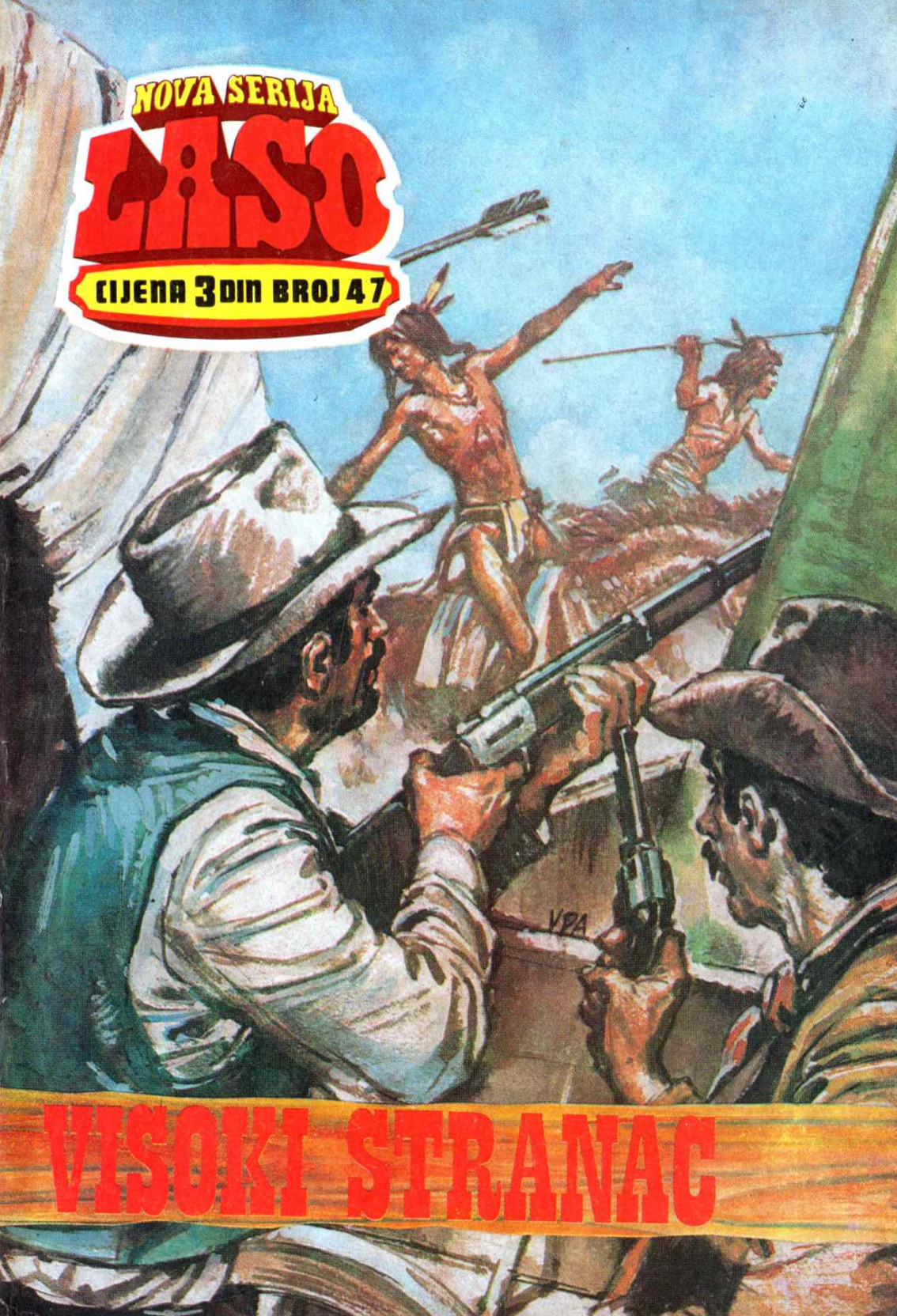

NOVA SERIJA

LASO

CIJENA 3 DIN BROJ 47

VISOKI STRANAC

LOUIS L' AMOUR

VISOKI STRANAC

»Laso« Nova serija 1974.

Urednik: Ladislav Grakalić

Preveo: Omer Lakomica

•Laso• — Izdavač OOUR izdavačke djelatnosti »Vjesnik«, Zagreb, Ljubice Gerovac 1 — V. d. glavnog i odgovornog urednika: Borivoj Jurković
— Tisak: OOUR novinsko-revijalna štamparija i OOUR TMG »Vjesnik«, Zagreb, Ljubice Gerovac 1 — Zagreb 1974.

Copyright (sva prava za Jugoslaviju): VJESNIKOVA PRESS AGENCIJA, Zagreb

Cijena 3 d. Za inozemstvo: DM 1,40; ASCH 8; SFRS 1,60; HEL 1,30.

Oslobodeno plaćanja poreza na promet mišljenjem Republičkog sekretarijata za prosvjetu, kulturu i fizičku kulturu SRH broj 2935/2 — 1973. od 26. XI 1973.

I

Teškim, sporim i jednoličnim korakom kretali su se volovi, za svakim korakom stanka, pa novi napor; u svakom pokretu zamorno tegljenje. S karavane diže se rijedak oblak sitne, bijele prašine što životinjama i ljudima puni nosnice, volovima i konjima pokriva slabine, a muškarce i žene kao da premazuje tankim slojem. Pred njima se pružaju milje bez konca i kraja.

Od suza crvene i krvlju podlivene oči omamljeno i umorno zure u onu beskrajnu daljinu gdje ničega nema što bi čovjeku zadržalo pogled ili mu pobudilo pozornost. Ljudi više ni na što ne misle, znaju još samo za vrućinu, prašinu i bol u mišićima. Svakim se korakom diže prašina što guši i ujeda. Ona je pokrila ravan stopu debelom naslagom, rijetka trava i kadulja nestale su pod njom.

Jašući sam, podalje od karavane, Rock Bannon pritegne uzde pastuhu čeličnosive dlake, okrene se u sedlu i pogleda dug niz od šesnaest natkritih kola s konjima za njih privezanim i nekolicinom jahača-pratilaca, od kojih se nitko ne udaljuje od karavane kao što to on čini, i nitko

ne shvaća teškoće u koje su zapali kako ih on shvaća.

Sa svoga mjesta nije im mogao vidjeti lica, ali ih je već mnogo puta gledao za proteklih dana i njihov im se izraz urezao u pamćenje. Ispijeni su, umorni, žude za odmorom i svježom vodom.

Ali u njima također lebdi ona slika, ono slatko obećanje dalekih brežuljaka gdje teče med i mlijeko, gdje lijepa i bogata zemlja leži koju litalice oduvijek i odasvud traže. Poneseni tom vizijom, nikakva im muka nije odveć teška, nikakav put odveć dug, nikakva planina neprelazna.

Uvijek je i svugdje bilo ljudi što gledaju gdje im se budućnost pruža onkraj brežuljaka za kojima sunce na zalazu tone, ali ta vizija sad mora imati smisla; ovaj se put mora ostvariti na kraju putovanja, jer su ti muškarci povelj žene i djece.

Svi — osim Rocka Bannona. On nema ni žene ni djeteta zapravo nigdje nikoga svoga. Ima konja i sedlo, revolver spreman na trzaj, iskustvo putovanja, a oči stalno usmjerene u jednu želju, nejasnu

doduše, uvijek daleku, ali zbiljsku. Tek odnedavno, dok je jahao sam naporedo s karavanom, ta je želja stala poprimati lik Sharon Crockett.

Sad se svojim tamnozelenim očima zagledao u pretposljednja kola gdje se na vozačkom sjedalu plamenno blistala Sharonina zlatnorida kosa koju nikakva prašina nije mogla sakriti. U onim teško natovarenim kolima ležao je Tom Crockett, djevojčin otac mučen groznicom i bolovima od rane koju mu je u bedru stvorilo tane, uspomena na borbu s ratnicima poglavice Bizonska Koža.

S čela karavane odjeknuo je otegnut povik. Cap Mulholland rukom je ocrtao širok krug u zraku i čelni su volovi stali polako skretati da bi se karavana zatvorila krugom. Rock dotakne petama sivca i polako odjaše prema karavani. Tih dana nikad nije znao kako će ga dočekati.

Cap, brade zabijeljene prašinom podignuo je glavu. Lice mu je bilo umorno i zabrinuto. — Rock — reče — sigurno nam ne bi škodilo malo svježeg mesa. Hrane nemamo još bogzna koliko, a ti si vjerojatno najbolji strijelac među nama.

— U redu — reče Rock — učinit ću što mogu, ali najprije da postavim Crockettova kola na mjesto.

Mulholland naglo trgne glavom. — Bannon, da sam na tvom mjestu ostavio bih onu djevojku na miru. Bez uvrede, ali ona nije za tebe. Ne poričem da si nam mnogo pomogao. Zapravo ne znam što bismo učinili bez tebe i drago nam je što si nam se pridružio. Ali Sharon Cro-

kett je nešto drugo. Otac joj sada leži pa ti ne može ništa reći.

Bannon oštro okrene sivca. Mrka pogleda procijedi kroz stisnute zube: — Je li on tražio od tebe da govoriš u njegovo ime? Ili ona?

— Pa... nije. — Mulhollandu je bilo neugodno. — Ali, ja sam vođa karavane!

— Onda ću ti biti zahvalan ako gledaš svoja posla. A tko god vodio ovu karavanu, taj mora imati pune ruke posla. Ako sami Crockettovi od mene zatraže da im ne pridem, ja im neću prići. Ali to je njihova stvar.

Mulhollandove oči potamne bijesom. — Ona nije za tebe, ubojicu!

Bannon se zagleda u nj. — Čini mi se da ti nije bilo krivo kad sam ubijao Indijance — otpovrne podrugljivo. — Pa i ti si ih ubijao.

— Nemoj me krivo shvatiti! — opet će Mulholland. — Ne poričem da si nam pomogao. Ne znam bismo li odbili Indijance da nije bilo tebe, ali ubijati Indijance nije isto što i ubijati bijelce!

— Ti još i ne znaš što je zapad, Cap — grubo odvrati Bannon. — Brzo ćeš uvidjeti kako ima bijelaca koji zaslužuju smrt mnogo prije nego Indijanci. Uostalom, nisam posve siguran da su nas oni Indijanci zaskočili bez pomoći bijelaca.

— Što hoćeš reći? — upita Mulholland.

— To da vam je Morton Harper rekao kako na ovom putu nema neprijateljski raspoloženih Indijanaca! Tada sam te upozorio na Bizonsku Kožu, ali Harper ti je kazao kako njega tu nema, nalazi se negdje dalje na sjeveru. Ti si poslušao Harperov a ne moj savjet!

Upravo su im prilazili Pagones i Pike Purcell. Pike je čuo posljednje riječi pa mu se na mršavu, četvrtastu licu zažari gnjev.

— Opet klevećeš Harpera? — okomi se Pike na Rocka. — On je rekao kako je ovaj put bolji, što i jest. Nije bilo nikakvih planinskih prijelaza, šest dana imali smo najljepši put otkad smo krenuli iz Council Bluffsa, s puno vode i trave. Sad imamo nekoliko težih dana ali zar je to strašno? — Bijesnim je pogledom mjerio Rocka. — Dosta mi je tvoga kukanja o Harperu! Za mene je on vraški dobar čovjek. I te kako mi je pomogao kad mi je pomoć zatrebala! Nisam imao ni hrane ni lijekova za ženu, on mi je sve to dao.

— Tebi ništa nisam rekao — odbrusi Rock — i ne sviđa mi se tvoj ton. Što se tiče onoga što ti je Harper posudio, upamti da ti o tome još ništa nije rekao. A meni se čini da će on to masno naplatiti.

— Ne dopuštam da mi se običan ubojica miješa u posao! — Pike će osorno i skrene konja sučelice Rocku. — I ne bojim se ubojice. Mene nećeš prestrašiti!

— De-de! — umiješa se Cap. — Ne smijemo dopustiti da se međusobno svađamo. Pike, moraš priznati da bismo u onoj borbi više puta izvukli deblji kraj da nije bilo Bannona. Pomogao nam je. Ni ja se ne slažem s njegovim mišljenjem o Mortu Harperu, ali svatko ima pravo misliti što hoće.

Rock okrene sivca i otkase prema brežuljcima. U njemu je kipjelo. Napravio je ludost što je ostao s karavanom. Nitko ga ne voli, nitko s njime ne razgovara ni o čemu dru-

gom osim o poslu. Uostalom, on i ne pripada toj karavani, tu se zadesio pukim slučajem.

Naišli su na nj na prijelazu preko rijeke Platte. Bio je polumrtav, s dvjema ranama u sebi, konj samo što se nije rušio od umora kad je naišla karavana. Sharon Crockett primila ga je u svoja kola, njegovala i liječila, ležao je na istom mjestu gdje sad leži njezin otac.

Ničim nije objasnio svoje rane, uopće je vrlo malo govorio. Sumoran i samotan, znao je samo gledati u Sharon i diviti se njezinoj ljepoti. No, njegovo jako, žilavo, lutanjima očvrsnulo tijelo, i odveć vično bolu, nije moglo poduže biti nemoćno. Brzo se oporavio, zatim je jahao uz kola, lovio divljač i pomagao koliko je mogao.

Nije bio od onih što lako stiču prijatelje, ali se led ipak postupno topio, lomila se odbojnost karavane prema njemu. Čak je dva put razgovarao sa Sharon, jašući pored njezinih kola. Pričao joj je o planinama i svom divljem, samotnom životu. Ali sve se to naglo okončalo one večeri kraj logorske vatre kod utvrde.

Sjedili su oko vatre i večerali, slušajući žamor oko utvrde, kadli doja ha visok naočit muškarac na krasnoj crnoj kobili.

Savršene vanjštine, s bijelim šeširrom široka oboda na poput ugljena crnoj kosi što mu se spuštala do ramena, crna obješena brka i u finom crnom odijelu, hlača udjenutih u čizme ručne izrade, Morton Harper pružao je sliku koja će privući svačiji pogled.

Skočio je s konja i prišao vatri. — Zdravo, ljudi! — Ton mu je bio pri-

rodan, držanje srdačno i prijažno. Svojim izgledom i vladanjem začas je postigao ono što Rock nije mogao čak ni za dva tjedna. Razbio je njihovo nepovjerenje.

— Idete u Kaliforniju?

— Valjda — prihvati Mulholland.

— Zapravo još nismo odlučili hoćemo li se držati Humboldtova puta ili skrenuti na sjever za Oregon.

— Ali vama ne treba ni jedan ni drugi put — primijeti Harper. — Ja vam mogu preporučiti južni put koji će vašim ženama biti mnogo lakši. — Njegove su budne oči već bile otkrile i ocijenile Sharon Crockett. — Gdje ima više vode, mnogo trave i nema planinskih prijelaza.

Cap Mulholland odmah je podigao glavu. — Mi nismo čuli za takav prijelaz — priznao je. — Kojim smjerom ide?

— Taj put dijelom je istražio neki Hastings, a ostatak sam ja osobno ispitao. Više je u smjeru juga, ali vam kažem da će za koji mjesec njime putovati svatko. Već sada — namignuo je Harper — karavane što idu njime uživaju. Vrlo je malo prašine, osim na jednom komadu, ima fine trave i mnogo vode. K tome dodajte da se bande Indijanaca kreću podalje od njega, sjevernije, duž uhodanih i poznatih putova. — Međutim — nastavio je — vidim da imate dobroga vođu, pa ćete i sami doznati za taj put. Prema izgledu vaših zaprega rekao bih da ste sretno izabrali vođu puta.

Naslonjen na kotač jednih kola, Rock Bannon jeo je šutke. Neznatno izlaganje djelovalo je poput čarolije, ali na Rockovu ciničnu na-

rav nisu mogle djelovati puke riječi.

Sati su odmicali, a Harper je i dalje sjedio s njima, muškarcima je ugađao spretnim laskanjem, a ženama osmjesima. Njihovo se nepovjerenje topilo pred njegovim ležernim držanjem, pa su ubrzo stali raspravljati o njegovu prijedlogu puta, o mogućnosti da pođu njime, čak su bili sretni što su prvi doznali za nj.

Bilo je riječi da se glasa o izboru puta, ali dotle je već svanulo. Rock je cijelo vrijeme šutio, a onda se odjednom umiješao i dobacio: — Bolje će biti da se držite uhodanog puta.

Harper je naglo podignuo glavu i zagledao se u nj.

— Jeste li ikada prošli putem koji ja predlažem, prijatelju?

— Jesam — odvrati Bannon — samo jednim dijelom.

— A je li taj dio bio pogodan volovima i konjima? Je li staza bila dobra? Jeli bilo trave i vode?

— Jest, mislim da je bilo svega toga, ali ja ipak ne bih preporučio taj put.

— Priznajte da je put bolji ali ga ipak ne biste preporučili! — Harper će smješeći se strpljivo, pa pogleda redom sve nazočne. — To nema baš mnogo smisla, zar ne? Ja sam prošao cijeli taj put i utvrdio da je vrlo dobar. Dapače, mogu vam dati skicu s ucertanim pojilištima. Meni je posve svedjedno kojim ćete putem poći, ali ako želite izbjeći Indijance... — slegnuo je ramenima.

— A Bizonska Koža?

Harperu se lice stvrdnulo, oči je napregnuo kako bi Rocku Bannonu, koji je sjedio u sjeni, razabrao lice.

— On je iz plemena Crnih Nogu. Luta negdje dalje na sjeveru — odvratio je.

Onda se Harper okrenuo Mulholandu. — Tko je ovaj čovjek? Čudi me što spominje Bizonsku Kožu, koga rijetko koji bijelac poznaje, osim bandita. Ne shvaćam zašto vas nagovara na opasniji put, a ne na lakši? Je li i on iz vaše karavane?

Odgovorio mu je Pike Purcell bez okolišanja. Pikeu je Bannon od prvoga dana bio sumnjiv i odbojan. — Ne, nije iz naše karavane, samo nam se pridružio. Nema svojih kola, nema ništa osim konja na kojem jaše.

Harperovo se lice sumnjičavo uozbiljilo. — Bez uvrede, prijatelju, hoćete li mi reći kako se zovete? Poznajem uglavnom sve ljude na ovom putu, baš me sinoć pukovnik Warren upitao za neke. Valjda shvaćate da je dobro biti oprezan jer ima puno onih koji su se slizali s Indijancima.

— Zovem se Rock Bannon.

Harper je stegnuo usne, u očima mu se pojavio oprez. Na trenutak se uozbiljio. Zatim iskoristi priliku. — Kako? Zar Bannon? Čuo sam za vas. Vi ste prije mjesec dana ubili nekoga u Laramiju, zar ne?

— On je prvi potegnulo.

Rock je osjetio kako se raspoloženje oko vatre naglo smrznulo. Vidio je kako ga Sharon zaprepášteno gleda. Ti ljudi bili su tek došli s Istoka. Samo je Cap već bio na Zapadu, ali i on samo jednom. To su bili miroljubivi i tihi ljudi, protiv svake gužve.

Morton Harper odmah je shvatio svoju prednost. — Oprostite što sam to spomenuo, Bannon — rekao

je prijetvorno — ali kad naiđeš na čovjeka koji nagovara karavanu na ono što ljudima nipošto ne koristi onda je dobro reći tko je taj savjetnik.

Bannon je ustao. Visok, tanka struka, širokih ramena, lica zasjenjena širokim obodom šešira. Oči su mu blistale prodornim sjajem.

— Ponavljam da je taj put obična ludost — rekao je. — Ovo nije kraj gdje bi čovjek mogao lutati kako ga volja, a uz to treba znati da vodi kroz područje Hardyja Blshopa. Vi ste spomenuli Hastingsa. Upravo je on savjetovao Donnerovu družinu kojim će putem poći.

Dok se odjek Bannonova korakâ izgubio u tmîni, ljudi oko vatre sjedili su nepomično. Oduševljenje je naglo splasnulo spomenom onoga zloknbnog imena. Događaj je svima bio poznat. Još je lebdjela krvava sjena skupine koju je snijeg zatrpaó u planinskom klancu i koja je pretrpjela takvu glad da su ljudi postali ljudožderi.

— U redu — Harper slegnu ramenima — oni jesu pošli Hastingsovim putem, ali su ga odveć rano napustili, dok na putu koji ja predlažem uopće nema planinskih prijelaza. — Pogledom je zaokružio skupinu, pritežući njezinu pozornost uza se kao uzdama šestoprega, pa ju je dalje poveo obećanjima i savjetima. Mirnim, spokojnim riječima kojima je smirivao strah, razbijao dvojbe i nudio im travu i vodu umjesto prašine i pustinje.

Ujutro, kad su krenuli, odlučili su se za put koji im je Harper bio preporučio i na koji su skrenuli jedan sat nakon odlaska iz utvrde. Nitko nije vidio kako se Harper,

okrenuvši glavu na suprotnu stranu, zadovoljno nasmiješio. Zatim im je zaželio sretan put, obećao da će ih stići čim primi poruku koju upravo čeka, pa se galopom vratio u utvrdu.

Rock Bannon jahao je blizu Sharoninih kola. Nakon nekog vremena Sharon ga je pogledala. Noću kod utvrde on ju je promatrao, uočio je kako je zadivljenim pogledom gledala Mortona Harpera.

— Vi se ne slažete, je li tako?

Odmahnuo je glavom pa se tmurno nasmiješio. Bib je tamnopus, zgodan, s bezobzirnim zelenim očima.

— Moje mišljenje nije važno — odvratio je. — Ja sam za vas stranac.

— Mislim da Pike nije smio ono reći. Čudan je to čovjek. Dobar je, ali tvrdoglav i nepovjerljiv.

— Samo što nije nepovjerljiv kada bi morao biti.

Njoj su oči bljesnule. — To vi mislite na gospodina Harpera, je li? A zašto bismo sumnjali u njega? On nam želi pomoći!

— Ne znam.

— Bit će bolje da budete malo manje sumnjičavi — Sharon će oštro. — Uostalom, i sami ste rekli da je put dobar!

— Još niste sreli Hardyja Bishopa. A ni Bizonsku Kožu.

— Gospodin Harper je rekao da Indijanci lutaju sjevernije. — Ona ga je pogledala. — A tko je Hardy Bishop?

— To je čovjek koji uzgaja stoku u Indian Writingu. Kažu da je to ludost, ali on je zauzeo sedamdeset milja pašnjaka na kojima uzgaja stoku. Mi bismo morali proći preko tih pašnjaka.

— Pa što onda?

— Možda ništa, ali Bishop je čudan čovjek. Ne voli strance. Pitat će se zašto ste se otisnuli toliko južno. Bit će mu sumnjivo.

— Neka mu bude! — Sharon je podignula glavu. — Baš nas briga! Njemu nećemo smetati. Valjda ne misli da je čitav kraj njegov?

— A-ha — reče Bannon. — Čini mi se da upravo tako misli o dolini. On ju je stvorio takvom kakva je danas.

— Kako može netko prisvojiti čitavu jednu dolinu? — prosjedovala je Sharon. — Ovo je slobodna zemlja! Međutim, to nije važno, mi ćemo samo proći!

Razgovor im je zatim zamro, a nakon nekog vremena on se jašući udaljio od karavane. Sharon se kasnije držala rezervirano, vidio je da pamti onu pripovijest o ubojstvu u Laramiju. Pošto ga je nekoliko puta odbila, stao ju je izbjegavati. S njim više nitko nije razgovarao. Jahao je sam i noćio je sam.

II

Tako je to išlo šest dana. Za to vrijeme ime Mortona Harpera postalo je nešto čime si se mogao zakleti. U dugoj zelenoj dolini kojom su se kretali nije bilo nikakvih tragova kola, trava je bila zelena i visoka, vode si nalazio na svakom koraku. Harperova je mapa bila vrlo korisna, vidjelo se da ju je nacrtao dobar poznavalac toga kraja.

A šestog dana napali su ih Indijanci u zoru. Rock Bannon, koji je spavao kraj jednog izvora pola mi-

Ije od karavane, probudio se iznebuha. Tek je svanjivalo, ali ga je bio zahvatio nekakav nemir. Podigao se na koljena i spazio svoga sivca kako načuljenih ušiju zuri u podalju gomilu kamenja. Onda je zamijetio kretanje.

Hitro i tiho osedlao je pastuha, zauzdao ga i svoju spremu strpao u bisage. Zatim je, s puškom u ruci, prošao kraj stabala uz potok i skrenuo prema karavani. Dojahao je do stražara koji je ustao, protežući se. To je bio niski, zdepasti Pagones. Dobar čovjek, i pametan. Nasmijeo se Banonu.

— Harper je ipak imao pravo kad je tvrdio da ovdje nema neprijatelja — rekao je. — Zar nije tako?

— Nije — oštro odvrati Bannon. — Probudi ljude, neka se spremel! Za nekoliko minuta će nas napasti!

Pagones je izbuljio oči. — Jesi li lud?

— Makni se, čovječe! — izderao se Rock na njega, pa je skrenuo konja, stao obilaziti kola, lupati dlanom po platnu i dozivati: — Na noge! Indijanci!

Ljudi su izlazili iz kola, navlačili odjeću, hvatali puške.

— Rasporedite se iza kola! Tamo su, iza onoga kamenja, i u jaruzi južno!

Dojurio je i Mulholland, stao se ogledati naokolo. Na istoku je nebo tek posivjelo, sve je još bilo u mutnim i neodređenim obrisima. Na tamnom prostranstvu prerije ništa se nije micalo. Mulholland je već htio prekoriti Bannona, kadli je odjeknuo zaprepašten povik. Okrenuo se i na dvjestu metara ugledao dug niz crvenih jahača u divljem trku.

Istoga je trena prvi Indijanac vrisnuo, a zatim se podignula paklena vika.

Naslonjen na Crockettova kola, Rock je podigao svoju henrijevku i opalio. Jedan se konj spotakao i srušio. Rock je opet opalio, drugi je Indijanac podigao ruke i nestao u gomili jurećih konja i jahača. Sada je i karavana otvorila vatru.

Dok su Indijanci stigli do kruga karavane, Rock je ispraznio pušku. U ludačkom trku na konju jedan se ratnik nisko sagnuo i gorućom strijelom pogodio platno Crockettovih kola. Rock je opalio iz revolvera u desnoj ruci i Indijanac se srušio poput prazne vreće. U to strijela skinu Rocku šešir s glave. Lijevom je rukom posegnuo i iščupao goruću strijelu iz platna koje još nije počelo gorjeti. Nastavio je pucati, naizmjenično jednim pa drugim revolverom. Napad je prestao, isto onako naglo kako je počeo.

Pepeljasta lica, Tom Crockett klečao je iza jedne bačve s vodom. Bio je dobar strijelac, ali nenavikao na ubijanje. Pogledao je Rocka, lice mu se iskrivilo od mučnine.

— Još nikad nisam ubio čovjeka! — procijedio je.

— Ovdje ćete se na to naviknuti — odgovorio je Rock i pogledao Sharon.

— Spasili ste nam kola! — rekla mu je.

— Mogla su biti bilo čija — grubo je odvratio i okrenuo joj leđa. Izbrojio je leševe Indijanaca — bilo ih je sedam. Vjerojatno je bilo još leševa u visokoj travi. Vidio je nekoliko ustrijeljenih ponija. Onaj Indijanac što je bio odapeo goruću strijelu ležao je dvadesetak metara dalje.

Tane mu je prošlo kroz želudac i prebilo hrptenjaču.

Rock je pošao naokolo. Cap mu se učinio odlučnim. Zdepasti je Pagones dobro pucao. Rock mu je kimnuo.

— Dobar si — rekao mu je.

Pagones je htio nešto odgovoriti, pogledao je za njim i postidio se shvaćajući da mu je pohvala godila.

Ljudi su dobro, zaključio je Rock. Purcell je upravo punio pušku. Podignuo je pogled kad je Rock prošao ispred njega, ali ništa nije rekao. Onda se Rock vratio do Crockettovih kola. Tamo je bio Cap s puškom naslonjenom na pregib lakta.

— Hoće li opet doći? — upitao je Cap.

Rock je kimnuo. — Vjerojatno više puta. To je Bizonska Koža. Ono su njegovi ratnici.

— Ali Morton je rekao... — htio je Crockett prigovoriti.

Bannon se okrenuo i prstom upro u mrtva Indijanca. — Vjerujete li Mortonu Harperu ili ovome? Taj je Indijanac iz plemena Crnih Nogu. Znam po mokasinama.

Drugi je napad bio drukčiji. Indijanci su u krugu jurili oko karavana i gorućim strijelama zapalili dvaja kola. Stojeći iza kola, Rock je pucao ujednačeno i smišljeno, da mu nijedan metak ne bi promašio.

* * *

S istoka je rudjelo crvenkastim, sablasnim svjetlom, a puške su praskale. Indijanci su vriskali, zrak je bio nabijen smradom baruta i izgorjela platna. Napali su još tri puta, a Rock je bio svugdje, samo je pucao, pucao, pucao. Cro-

kett je pao pogođen u bedro. Bjornsen je ustrijeljen u glavu. Jedan je ratnik s konja uskočio u kola Greesovih i ponio se s dvojicom muškaraca, jednoga je ubo nožem u slabine, a onda ga je Bannon oborio revolverskim hicem ispaljenim s boka.

I posljednji je napad razbijen, na nebu se podignulo sunce. Kao kakvom čarolijom, Indijanci su nestali. Rock je obrisao znao s čela i zagledao se u preriju. U ovoj je borbi Bizonska Koža izgubio mnogo ljudi. Poginulo je najmanje dvadeset ratnika. Večeras će u selu Crnih Nogu biti jauka i leleka.

Indijanci su im ubili dva konja i jednoga vola. Nasefjenici su se skupili, sahranili svoja dva poginula i raskomadali vola. Rock je sjedio sam na rubu jednih kola. Prišao mu je Cap gledajući ga smeteno.

— Rock, smatram da si nas ti spasio. Ne znam kako da ti zahvalim.

Bannon je ustao. Dok su pokapali poginule, on je očistio i ponovo napunio pušku. — Nemoj se mučiti — odgovorio je Capu.

Onda je došao Bob Sprague i pružio mu ruku. — Nismo bili osobito ljubazni s tobom — rekao je — ali imao si pravo što se tiče Indijanaca.

Rock se dječaćki nasmijao. — Nije važno, Bob! Dobar si posao obavio s tom svojom puškom!

Osim te dvojice više mu se nitko nije obratio nijednom riječju. Pomogao je Crocketta smjestiti u kola i upregnuti volove. Kad je Sharon došla da mu se zahvali, on se već bio udaljio na svom sivcu. Pogledala je za njim osjećajući krivicu.

Kasno toga dana ušli su u bezvodno područje. Putnici su uočili prom-

jenu tek kad se prašina stala dizati. Izdaleka se čitav kraj činio jednakim, samo što je trava bila nekako tamnija i rjeđa. Nakon jedne milje puta našli su se u oblaku sitne i guste prašine koja ih je na onoj vrućini gušila.

To nije bila pustinja, nego samo miljama duga ravan, bez brežuljaka i podzemnih voda od kojih bi trava bila zelena i bujna. Čitavoga idućeg dana oblak prašine lebdio je nad karavanom, a sa svoga mjesta na čelu Cap Mulholland jedva je mogao nazreti kola na zaštelju.

Mulholland je pogledao Rocka koji je jahao uza nj. — Harper nas je upozorio da imamo jedan komad slaba puta — rekao je u želji da opravda Harpera.

Rock nije odgovorio. U cijeloj toj družini samo je on znao što im predstoji, kakav će im surov put biti. Neka to sami uvide...

...

Poslije nekoliko dana, kad ga je Cap zamolio da im štogod ulovi, svi su to shvatili. Još su se nalazili u toj pustoši s prašinom i prljavim grmljem. Već su pet dana putovali njome. U bačvama više nije bilo vode, a kola su se tako teško kretala po debeloj prašini da su jedva prelazila po nekoliko milja dnevno. Gorega i težeg puta nisu mogli zamisliti.

Pošto je ubio dvije antilope, Rock se vratio družini. Pagones, koji je bio otišao na suprotnu stranu, ubio je jednu antilopu. Rock je sjahao kod Sharoninih kola. Djevojka je upravo bila pored vatre. Podignula je glavu.

— Zdravo — reče. — Rijetko vas vidamo.

Skinuo je crni šešir široka oboda. Crna kovrčava kosa na čelu bila mu je slijepljena znojem.

— Ovdje ima takvih koji ne žele ni da razgovaram s vama — odvratiti. — Valjda drže da loše djelujem.

— To nisam ja rekla! — ona prosvjedova. Smaknula je pramen kose s čela. — Drago mi je kad jašete u blizini. Osjećam se... sigurnijom.

Na tren se zagledao u nju, pa je svrnuo pogled. — Kako vam je tata?

— Čini mi se da mu je bolje. Ali vrućina je strašna. Koliko nam još treba da se oslobodimo te prašine?

— Do sutra uvečer. Ovaj komad puta je pri kraju.

— Znači, bit će dobro, Morton je rekao da je to jedini loš komad.

Uočio je kako je Harpera nazvala imenom.

— On se vara. Naići ćete na još jedan takav, pa i gori, u blizini Slanog jezera. A taj komad puta nikada nećete prijeći ako ne skrenete i ne pođete starom stazom za Pilot Peak.

— Ali... on je rekao... — usprotivi se Sharon.

Rock se zagledao u nju.

— Znam što je rekao. Čuo sam sve što je rekao i ponovno se pitam što on time želi dobiti. Ovim putem nitko ne ide. Poći preko Slane pustinje s ove strane je samoubojstvo. Svi ste povjerovali jednom neznancu.

— Ali on je imao pravo, Rock. Prvi dio puta bio je božanstven, a odsad dalje morali bi biti i ljepši.

— Odsad dalje bit će vam lijepi sve do pustinje — odgovori — osim ako ne stanete.

— Ako ne stanemo? — Sharon mu pruži pun tanjur, potom nali kavu. — Zašto?

— Sutra stižemo na područje Hardyja Bishopa — namršti se Rock.

— Vi o njemu govorite kao da je razbojnik, ili strašilo!

— Nije. Bishop to nije. Ako ste mu prijatelj, ili gost, boljeg čovjeka nećete naći na svijetu. Ali ako ste mu neprijatelj, ili mu pokušate što-god otet, on je nemilosrdan.

Pošto je dala ocu jesti, Sharon se vratila i sjela kraj Rocka na rudo. Sunce se spustilo, prašina smirila. Na suprotnoj strani kruga, pored vatre, Duk Kitchen tiho je pjevao prateći se na mandolini.

Zrak je bio svjež. Osjećao se miris razgorjela drveta, čulo se prigušeno žvakanje konja i mumljanje volova. U daljini su se nazirali brežuljci, u ružičastim sjenkama prije tmine, puni obećanja svježine nakon dana vrućine, prašine i gorčine.

Rock je zurio u brežuljke zabrinut i nesiguran, ponovno se pitajući što je htio Morton Harper. Tko je on? Purcell je rekao kako mu je Harper pomogao pozajmicom. Nelogično je da čovjek drugom posuđuje, a ne osigura se kako će mu se vratiti. Iza svega toga mora biti nekakav razlog, a Rock je strahovao da zna taj razlog.

Sharon ga odjednom prene iz misli: — O čemu razmišljate, Rock? Uvijek ste vrlo šutljivi. Ponekad ste ogorčeni, nikad ne znam što vam je na umu.

— Nije mi ništa. — Nije želio ponovno spomenuti Harpera, — Samo razmišljam o ovom kraju.

— Sviđa li vam se?

— Da li mi se sviđa? — Naglo je podignuo glavu izmijenjena pogleda. Odjednom se toplo nasmiješi. — Ne samo što mi se sviđa nego ga volim! Kao stvoren je za muškarca! A dalje naprijed?! Vidjet ćete Bishopovu dolinu! Čitavi nizovi brzih potoka i more zelene trave istočkane stokom! Spuštate se dubokim gorskim kanjonom, niz potok, a litice se nad vama dižu do tri tisuće stopa, a onda se kanjon odjednom raširi, i pred očima puca dolina, šest-sedam milja široka, a duga punih pedeset milja. Oko nje strmi gorski grebeni, tu i tamo usječeni dubokim ždrijelima i klancima, a posvuda zelene livade, ruše se vodopadi. Brda pod šumom do vrha. Kakav divan kraj!

Sharon ga je gledala kao očarana. Još nikada Rock nije progovorio takvim tonom. Slušajući ga kako pripovijeda o brdima i divljači, jelen, losu, medvjedu i divokozi, o drozdovima što se dozivaju i vrbicama i o padinama gdje se bjelasaju gajevi stupolikih srebrnih breza, zaboravila je gdje se nalazi.

— Vidi se da vi jako volite taj kraj — reče Sharon. — A zašto... zašto ste ga napustili?

— Sve to pripada jednom čovjeku... Hardyju Bishopu. On je tamo stvorio svoje malo carstvo. Još davno prije, kad su bijelci samo sanjali o Kaliforniji, kad su mislili na to kako će se obogatiti zlatom, on je otišao u taj kraj. Ostali su samo prolazili tom zemljom kao jato lešinara, uzimali su sve, a ništa nisu stvarali. Samo su gledali kako će se što prije obogatiti i otići. On je bio drukčiji. Jednom, još kao dječak, loveći i postavljajući zamke pukim

se slučajem našao u toj dolini. I nije imao mira dok se nije vratio. U taj kraj gdje uopće nije bilo stoke, on je izdaleka dognao jedno krdo. Odupro se Indijancima i bijelim razbojnicima, sagradio branu, podigao kuću, iskopao kanale za navodnjavanje i posadio stabla. Stvorio je tu dolinu pa mu ne možete zamjeriti ako je želi zadržati.

Dugo u noć, ležeći pod pokrivačima, Sharon je razmišljala o čitavoj toj priči i o Rocku Bannonu. Kako je visok! I čudan! Naglo je ustao i izgubio se u mraku, čula je kako je uzjahao konja i odjahao. Ali dok je slušala kako se udaljuje topot kopita njegova sivca, čula je još neke zvuke — korake konja koji su se približavali. Pitajući se tko bi to mogao biti, zaspala je...

Ujutro, tek što su krenuli, kraj njezinih kola stvori se crna kobila. Sharon se trgne i ugleda Mortona Harpera koji joj se klanjao sa šeširrom u ruci.

— Dobro jutro! — pozdravi je. — Nadao sam se da ću vas stići ranije, ali sutra ćete biti u zelenilu!

— Da, znam.

Dobacio joj je brz pogled. — Zna? Tko vam je rekao?

— Rock Bannon.

Vidjela je kako se naljutio. — Da? Zar je još s vama? Nadao sam se da vas je pustio na miru. Nije on dobar čovjek.

— Zašto tako mislite? On nam je mnogo pomogao.

Harper slegne ramenima. — Ne volim mnogo pričati. Ali za ono ubojstvo u Laramiju već znate, no ni to ne bi bilo tako važno da se radi samo o tome. Međutim, bilo je i drugih ubojstava. Drago mi je što

Purcell i ostali to shvaćaju. — Nasmišleo joj se. — Jutros tako lijepo izgledate da čovjek nikad ne bi povjerovao da ste prešli onoliki put preko prerije. Žalosno je što morate toliko putovati. Ja sam razmišljao o tome da se naselim negdje u ovom kraju. — Mahne rukom naprijed. — Divna je to zemlja. Ni u Kaliforniji nema ljepše.

Prethodne večeri, odlazeći, Rock Bannon je čuo kako konji dolaze pa je bio zaustavio sivca da bi vidio tko je to. Kada su se došljaci postavili kraj vatre, odmah je prepoznao Harpera. S njim su bila još dvojica: jedan mršav, izdužena lica i duga nosa, drugi zdepast, tupih crta, idiotskog izgleda. Rock je stegnuo zube, u drugom je prepoznao Petea Zapatu. Taj mješanac bio je revolveraš na glasu i ubojica najgore vrste, ali, to ne zna nitko u karavanu.

Cijelog se dana Rock držao daleko od karavane, na jednom je izvoru ugasio žeđ, uzgred je ubio jednu antilopu i dvije patke, pa se vratio u topolik gdje je stao čekati karavanu. Već su se nalazili na području Hardyja Bishopa, vlasnika ranča »V s crtom«. Nedaleko od topolika, kanjon se spuštao ravno u Bishopovu dolinu.

Bannon ugleda čelna kola karavane i ustane. Jedini je on znao kakav trenutak nastupa i kakvim su neugodnim putom krenuli. Stojeći kraj svoga pastuha dočekao je dolazak kola.

Svježa voda i zelena trava obrađovale su svakoga. Dok su na jednom mjestu odrasli gasili žeđ, nešto niže djeca su jurnula u vodu. U logoru se orio smijeh, svi su bili vese-

li. Planule su vatre i već se kuhala večera.

Bannon je vidio Mortona Harpera kako sjedi na jednom sedlu kraj vatre Capa Mulhollanda. Oko vatre bili su i onaj neznanac mršava lica, pa Collins, Lampport i Pagones, svi duboko zaokupljeni razgovorom. Pridružio im se i Tom Crockett.

Dok je u hodu ugađao mandolinu, Dud Kitchen spazi Rocka gdje sjedi ispod vrba.

— Zar sam? — nasmiješi mu se Kitchen i spusti se na travu kraj Rocka. — Gledao sam te kako barataš oružjem u onoj borbi s Indijancima. Još nikad nisam vidio takvu vještinu! Bogme, ti bolje sviraš revolverom nego ja mandolinom!

— Ali moja glazba ne zvuči lijepo kao tvoja. — nasmije se Rock i mahne glavom prema skupini oko Mulhollandove vatre: — Što se tamo zbiva?

— Harper im izlaže nekakvu svoju zamisao. Tvrdi im da su ljudi ako pođu dalje kad je ovdje zemlja tako dobra.

Rock skoči na noge, oči mu bljesnu. — Tu smo, dakle! — uzvikne. — To sam morao znati!

— Što ti je?! — zapanji se Kitchen. — Ta se ideja i meni čini dobrom! Ovo je lijepa zemlja. Ne pamtim da sam ikada vidio ljepše. Harper kaže kako se iza ovoga kanjona za našim leđima nalazi duga i divna dolina koja je kao stvorena za naseljavanje.

Ali Rock ga nije slušao. Prešao je preko rukavca potoka i krenuo prema logorskoj vatri. Harper je upravo govorio kad je Rock prišao.

— A zašto ne? — pitao je Harper. — Svi vi želite dom. A možete

li gdje naći ljepšega kraja od ovoga? Pustinja je ostala za vama, više je nema. Naprijed leži pustinja Slanog jezera, da, ali zato ovdje imate komadić raja. Iza brda leži najljepša dolina koju su vam oči ikada ugledale. Valja vam se samo spustiti Kanjonom topola. Ta dolina vapi za ljudima voljnim da je nasele! U okolnim brdima i planinama ima divljači, trava je takva da joj nijedna paša na svijetu nije ravna, a sve to samo treba uzeti.

— A što je s Hardyjem Bishopom? — upita Rock.

Harper ga ljutito pogleda. — Opet ti? Čim ovi ljudi pokušaju štogod poduzeti, ti se umiješaš! Što se tebe tiče gdje će oni stati? Što te se tiče hoće li stati tu, ili će otići u Kaliforniju? Zar im hoćeš nametnuti svoju volju?

Pike Purcell naglo ustane. Rock mu je na licu vidio svu odbojnost koju taj čovjek iz Missourija osjeća prema njemu. I ostali su ga gledali s negodovanjem. Unatoč tome, on je nastavio:

— Ovu dolinu zauzeo je Hardy Bishop i on u njoj uzgaja dvije tisuće goveda. Samo se vi izvolite naseeliti u toj dolini pa ćete vidjeti svoja boga! On to neće dopustiti.

— A mi tebi nećemo dopustiti da zabadaš nos u naše poslove! — prasne Pike Purcell i naglo spusti šaku na veliki vojni revolver. — Dosta mi je tvoga miješanja u naše stvari! Kažem ti: začepi gubicu i briši odavde!

— Stani malo! — umiješa se Bob Sprague prilazeći bliže. — Ovaj čovjek upozorio nas je da će Indijanci napasti, bez njega svi bismo bili mrtvi, pa i ti, Purcell. U tom okrša-

ju bolje se borio nego itko drugi, bolje i od nas dvojice, ako ćemo pravo. Njegova je riječ valjana i mislim da ga moramo poslušati!

Dud Kitchen, koji je također pristigao, kimne glavom: — Govori, Rock! Ja te slušam.

— Ne treba mnogo pričati — mirno nastavi Rock. — Samo to da je zemlju koju vam ovaj čovjek nudi već prije deset godina zauzeo drugi, čovjek koji je borbom i trudom došao do nje. Da bi je zatim zadržao, borio se i s Indijancima i s razbojnicima. Sada neće dopustiti da mu je oduzmete. Poznajem Hardyja Bishopa. Zato znam i to da će mnoge žene iz ove karavane ubrzo postati udovice ako uđete u tu dolinu. Samo jedno ne znam: zbog čega vas Morton Harper nagovara na to. Ne znam ni zašto vas je nagovorio da idete ovim putom, ali je sigurno da je to učinio s određenim razlogom, a taj je razlog Bishopova dolina. Vi ste krenuli na Zapad zato da biste sebi stvorili dom. Dobro, ali nemate pravo stvarati ga otmajući drugome ono što je on stekao i sačuvao vlastitim snagama. Za sve ima mjesta dalje.

— To je razumno — reče Sprague — Ja idem dalje!

— A ja bogme neću! — usprotivi se Purcell. — Kraj mi se sviđa, meni i ženi dosta je prašine, vrućine i Indijanaca! Mi ostajemo!

— Gospodo, ta je dolina duga pedeset milja — dometne Harper. — Mislim da u Bishopovoj dolini ima mjesta za sve.

— To je u redu — zaključio Cap i pogleda Toma Crocketta koji je hramao oko vatre. — Što ti kažeš, Tom?

— Ja ostajem — odgovori Crockett. — Sviđa mi se ovdje.

Collins kimne: — Valjda ću naći sebi pogodno mjesto za kovačnicu! Samo, ne znam gdje ćemo moći nabaviti sve što smo htjeli kupiti u Kaliforniji.

— E, za to sam ja tu! — javi se čovjek suha lica smiješeći se ljubazno. — Ja sam John Kies. Imam puno robe i otvaram dućan u našem novom naselju!

Rock se šutke okrene. Više nije imalo smisla govoriti. Sreo je Sharonin pogled, ali ona je svrnula oči u stranu i uprla ih u Mortona Harpera koji je izlagao kako bi valjalo podignuti kuće i urediti naselje.

Vrativši se do svojih deka, Rock Bannon legne. Osluškiavao je šuštanje topolina lišća i žubor potoka. Dugo je bdio. Utihnuli su i posljednji glasovi u logoru, vatre su već napola dogorjele.

III

Svanulo je, Rock se umio i osedlao pastuha. Zatim je pažljivo pregledao revolvere. Začuvši zvuk, okrene glavu, Sharon je zahvaćala vodu iz potoka.

— Dobro jutro — pozdravi je. — Jeste li odlučili ostati?

— Jesmo — ona odvrati i priđe mu bliže. — Rock, zašto se protivite svemu što poduzimamo? Zašto i vi ne ostanete? Vjerujem da bi se Morton tome radovao. On je sve vrlo dobro smislio, kaže da će nam trebati sposobni ljudi. Zašto ne ostanete s nama?

— Ne, ovaj put neću. Ostao sam s vašom karavanom zato što sam znao u što se upuštate. Htio sam vam pomoći, i vama osobno. Ali u onome što vas sada čeka nitko vam ne može pomoći. Osim toga, uvjerenje mi ne dopušta da budem na vašoj strani.

— Pa zar se bojite toga čangrizava starca? — dobaci Sharon. — Kad vidi da smo čvrsto odlučili ostati, on se neće protiviti, rekao je Morton. Težak je zato što je ostario, a zemlje ima više nego što mu treba. Zar se vi njega bojite?

— Vidi se — nasmiješi se Rock — da imate puno povjerenje u toga Harpera, je li tako? A je li vam možda rekao da su i Bishopovi jahači čangrizavi starci? Je li vam možda rekao zašto on drži uza se Petea Zapata?

— A tko je taj? — upita Sharon

— Vi ste me nazvali ubojicom — odgovori Rock. — Ja jesam ubio. Možda ću još koga ubiti, iako se nadam da neću morati. Ali taj Pete Zapata, taj tip idiotskog lica što jaše s Harperom, taj je ubojica u pravom smislu te riječi! Ubojica najgore vrste, tip s kojim se pristojan čovjek nikad neće družiti!

— I vi tvrdite da Morton Harper nije pristojan čovjek? — Sharon se naljuti. — Kako se usuđujete tako govoriti o njemu iza njegovih leđa?

— To ću mu reći u lice — dočeka Rock. — Siguran sam da će mi se za to pružiti više prilika. Ali prije nego što u ovo zagazite odveć duboko, malo se upitajte što on dobiva od svega toga. Puna su mu usta bratske ljubavi, a uza se vodi revolvera!

Rock se okrene i uzjaše, a Sharon uzme svoje vedro. Začuvši nečiji zov, Rock pritegne uzde. To je bio Bob Sprague.

— Hej, Rock! Hoćeš li s nama na Zapad?

Rock se trgne. — Idete dalje!

— Da. Šestora kola. Zaključili smo da je pametno poslušati tvoj savjet. Idemo u Kaliforniju. Vjerujem, baš bismo se radovali da ideš s nama.

Rock neodlučno pogleda djevojku. Sharon je upravo odlazila ponosno uzdignute glave. Ne oklijeva li ona, kao da očekuje njegov odgovor, ili mu se to samo čini?

— Neću s vama — reče. — Imam druge planove.

* * *

Sharon je upravo pekla palačinke na vatri, kad su kola, kojih su vlasnici odlučili poći dalje, krenula s Bobom Spragueom na čelu. Ustala je. Svi su se već bili oprostili s njima još prethodne večeri, ali ona je sada zabrinuto gledala za njima.

Boba je poznavala godinama, od svoga ranog djetinjstva. Bio je prijatelj njezina oca, znala ga je kao pouzdana čovjeka, a on sada odlazi. S njim ide još šest obitelji koje su pripadale najrazboritijima u čitavoj karavani.

Jesu li pogriješili oni koji su poslušali savjet Mortona Harpera? Podupirući se štapom od vrbove grane, njezin je otac prišao i stao kraj nje ozbiljna lica. Bio je visok gotovo kao Harper ili Bannon, prosijedih zalisaka, lica osjenčana tek ovlaš izraslom bradom. Bio je neustrašiv i samostalan, mislio je po svome.

Uto im pride Pagones. — Je li i Bannon otišao s njima? — upita. — Nisam ga vidio.

— Ne vjerujem da je s njima — odvrati Crockett. — Iako ga je Sprague zvao.

— Nije otišao s njima — oglasi se Satterfield, odvjetnik s graničnog područja Illinoisa. — Vidio sam ga prije jednoga sata, odjahao je niz Kanjon topola.

— Što ti misliš, hoćemo li imati teškoća? — upita Pagones.

— Vjerojatno nećemo — odgovori Satterfield mahnuvši rukom. — Ja znam kakvi su ti stari graničari! Mrsko im je gledati kako do njih dopire civilizacija, ali s vremenom se smire. A gdje je Harper?

— Otišao je nekamo s onim svojim mrkookim — reče Pagones. — Znaš, drago mi je što je Dud Kitchen ostao s nama. Nedostajala bi mi njegova pjesma. U posljednji se čas predomislio. Harper će s njim i Capom pregledati mjesto gdje ćemo podignuti naselje.

— Dobro je što ćemo imati nekakvo naselje — reče Crockett. — A gdje ćemo ga napraviti?

— Na samom mjestu gdje Kanjon topola izbija u Bishopovu dolinu. Kažu da je to krasno mjesto, prostrano, da ima puno vode i trave. Onaj John Kies podignut će dućan, ja ću otvoriti ured, a Collins kovačnicu.

— Oče, jesi li čuo za čovjeka koji se zove Zapata? — upita Sharon. — Pete Zapata?

— Nisam — začudi se otac. — A zašto?

— Tek tako pitam.

* * *

Idućeg su jutra upregnuli volove i preostala su kola krenula niz Kanjon topola prema mjestu određenom za naselje. Kanjon visokih litica lagano se širio i volovi su gazili bujnu i ljudima do koljena visoku zelenu travu. Sharon je uočila kako se na kosinama, između joha i breza, crne skupine borova. Kako joj je otac vozio kola, ona je postrance lutala na svojoj riđoj kobili.

Iza posljednje okuke kanjona puče širina i Sharon u daljini ugleda Mortona Harpera na crnoj kobili. Potjeravši svoju riđu kasom, Sharon mu se stala približavati. S njim su bili Kitchen, Zapata i Mulholland. Zabijali su kolce u buduću ulicu naselja.

Iza njih širila se prostrana Bishopova dolina, pa Sharon pođe dalje. Odjednom se naglo zaustavi — i dah joj stade!

Pred njom je ležala predivna zelena dolina i blistala se na jutarnjem suncu. Stoka je pasla, do trbuha uronjena u visoku travu. Da ti pamet stane! Tako nešto ni zamisliti ne možeš! A lijevo i desno dižu se strme litice kanjona, penju se do krševitih grebena i dalje do snijegom pokrivenih vrhova.

To je bilo carstvo stočara Hardyja Bishopa, kraj što ga je Rock Bannon opisao.

Začuje se zvuk konjskih kopita i ona se okrene u sedlu. Dojahao je Morton Harper blistava lica.

— Gledajte! — uzvikne. — Zar nije veličanstveno? Najljepši pogled na svijetu. To je carstvo koje vrijeđi oteti!

Sharon trgne glavom. Spazila je promjenu u Harperovu pogledu, neku iskru u njegovim očima koja

je zabrine. Onda se opet zagleda u dolinu, ali sad nekako zbunjeno.

— Kako... što ste rekli? — upita. — Da je to carstvo koje vrijedi ote-
ti?

Harper se nasmije: — Da, mislio sam na Bishopa, na čovjeka koji sve to svojata. On je to oteo. Indijancima je oteo, grubom silom. — Časak zašuti, pa dometne: — Stara je to zvijer! Ni od čega ne preza!

— Mislite da će nam praviti teškoće? — upita Sharon.

— Vjerojatno neće — Harper slegne ramenima. — Međutim, ako se ipak usudi, mi možemo izaći na kraj s njim. Hoćemo li se vratiti?

Jašući prema logoru Sharon je šutjela, mislima joj se neprestance nametalo Bannonovo pitanje: »Što on time dobiva?« Zahvaljujući Harperovoj rječitosti sve dosad nije razmišljala o tome. No, kao da ju je savjest zapekla što joj takve misli padaju na um. To joj se nekako učini nepoštenim.

* * *

Bili su već treći dan u novom naselju. Nazvali su ga Topolom. Najprije su Kiesu podignuli dućan. Police su bile krcate svakakvom robom i predmetima. Kies se ljubazno smiješio: — Za plaćanje ne brinite! — uvjeravao ih je. — Ovo je naš zajednički posao! Samo vi uzmite sve što vam treba, ja ću to zapisati, a vi ćete mi lako platiti kad prodate krzna ili ljetinu!

Bilo je lako. Čak odveć lako. Tom Crockett podigao je kuću pored potoka, među stablima, pa je kćeri kupio odjeću, sebi hlače i još šunke i brašna. Onda je uzeo i alat.

Prvih dana radilo se naporno, bez odmora, ali radosno. Ljudi su podi-

zali domove, a to je uzbudljiv posao. Za tri dana je naselje imalo Kiesov dućan, Collinsovu kovačnicu i Harperovu gostionicu. Sve je bilo opremljeno i u pogonu!

A onda, jednoga dana, kad je izlazila iz Kiesova dućana, Sharon ugleda tri neobična jahača kako nailaze novom ulicom. Konji su išli hodom, a jahači se ogledavali neprikrivenim zaprepaštenjem.

Za njom je izašao Mulholland. Jedan od one trojice, krupan čovjek mrka izgleda i rđih brkova, spazi Mulhollanda i zaustavi konja.

— Hej, ti! — vikne. — Što je to vama palo na um?

— Dižemo naselje — ratoborno odgovori Cap. — Imaš li možda što protiv toga?

Riđi se ironično nasmije: — U redu, gospodine moj, ja možda nemam ništa protiv, ali naš će gazda iskočiti iz kože!

— A tko ti je gazda? — upita Cap. — Uostalom, zar je to važno? Nije li ovo slobodna zemlja?

— Gazda je Hardy Bishop — riđi će ogledavajući se unaokolo. Pogledao je Sharon, vrcnula je iskra nestašluka. — Kažeš: ovo je slobodna zemlja. Pa, i jest i nije. Vidiš, ovdje čovjek uzima onoliko koliko može zadržati. Hardy je došao kad ste vi još lijepo i lagodno živjeli u civilizaciji. Tu se naselio i svojski zapeo. Lovio je, skupljao krzna, onda je kupio stoku. Znaš, bio je to vraški težak posao prije deset godina dotjerati tu stoku ovamo, ali on je to učinio. Sada ima jedno od najvećih stada u zemlji. Zato ne vjerujem da će se Hardyju svidjeti vaše naselje.

— Zar je to tako sebičan čovjek? — umiješa se Sharon. — Pa ovdje ima dovoljno zemlje za tisuće ljudi!

Riđi je pogleda. — To vi mislite, gospođice. Vjerujem da tako shvaćate vi tamo na Istoku. Ali ovdje su shvaćanja drukčija. Čovjek mjeri svoje potrebe prema kraju u kojem živi i poslu kojim se bavi. Hardy Bishop uzgaja stoku. On treba da opskrbi mesom tisuće ljudi. Da bi to mogao potrebno mu je mnogo zemlje. Vidite, gospođice, ako imate tisuće ljudi koji ne mogu sami uzgajati stoku za svoje potrebe, onda se mora naći netko tko će imati toliko zemlje da može uzgajati stoku za njih. A Hardy je do zemlje došao na pošten način.

— Poklavši Indijance!

Riđi se zagleda u Sharon. — Gospođice, netko vas je krivo uputio. Posve krivo. Hardy nikada nije ubijao Indijance.

— Što se tu zbiva? — Odjednom se pojavi Morton Harper. Zdesna mu je bio Pete Zapata, a slijeva Pike Purcell. Na dućanskim vratima stajao je Lamport.

— Ništa, gospodine — odvrati riđi. Oči su mu živnule, Sharon primijeti kako mu pogled prelazi od Harpera na Zapatu. — Samo smo razgovarali o zemlji i vlasničkom pravu. Mi jašemo za Bishopa i...

— I možete odjahati! — odbrusi Harper. — Odmah!

Kako se nalazila blizu Bishopovih jahača, Sharon začuje kako jedan juhač dobacuje onom riđem: — Red, čuvaj se, to je Zapata!

Red kao da se ukočio u sedlu, ruka mu je stala na polovici puta. Bishopovi jahači bez riječi okrenu konje i odu.

— To je početak! — reče Harper. — Sigurno nas žele istjerati iz naših domova!

— Ali nisu nam zaprijetili — dobaci Cap. — Razgovarali su posve mirno!

— Čovječe, ne daj se prevariti! — opomene ga Harper. — Bishop je odmetnik, ili nešto tome slično...

Tom Crockett je volio zemlju. Kada je uzorao prvu brazdu na lijevoj zemlji pred ulazom u kanjon, osjetio je da je našao dom. Tu je zemlja, duboka crna, bogata i plodna, zemlja koju plug još nije dirnuo. Rađeći od jutra do noći, Crockett je izorao nekoliko jutara. Sje me je uzeo od Kiesa koji je zbilja imao sve što njima treba.

Tom je pomagao drugima podizati kuće. Grada im je bila tu, pri ruci, radili su svi osim Kiesa, koji je sjedio u svom dućanu, i Zapate koji je ljenčario u blizini.

I Harper je pomagao u poslu. Međutim, Sharon je uočila da se nikada ne kreće bez revolvera, a i puška mu je stalno na dohvatu ruke. Uvečer se u svom lokalu kartao s Purcellom, Lamportom i svima onima koji su k njemu svraćali. Po nekoliko puta dnevno dolazio joj je na razgovor.

Jednom je došao dok je sadila puzavicu kraj kućnih vrata. Promatrao ju je minutu-dvije pa je prišao.

— Sharon — oslovi je nježno — vi se ne biste smjeli baviti takvim poslovima. Odveć ste lijepi. Biste li mi dopustili da se ja brinem za vas?

Ona ga pogleda. — Je li to bračna ponuda?

Harper se nasmiješi, oči mu bljesnu. — A što bi drugo bilo? Vjerojatno sam nespretan, ali ne znam drukčije.

— Ne — odvrati Sharon — niste nespretni. Ali bolje je da pričekamo. Nemojmo o tome govoriti dok se potpuno ne smjestimo.

— U redu — prihvati nevoljko. — Ali to neće dugo potrajati, znate.

Te iste večeri pomisli što je s Mortonovom kućom? Nije je ni počeo graditi. Spava u sobi iza svoga lokala, koji to i nije u pravom smislu, jer ima vrlo malo pića.

To je zbuni i uznemiri. Njezin otac bio je pun planova, pričao je samo o ljetini i plodnoj zemlji.

Idućeg dana Morton Harper je nestao. Sharon nije znala gdje je, samo je usred dana najednom uočila da nema njegove crne kobile. Ali poslije podne ugleda ga kako ulazi u naselje, a za njim šestora kola natovarena sanducima i bačvama. Stali su ispred dućana i gostionice.

Harper je vidio da ga gleda, pa je okrenuo kobilu i pošao prema njoj.

— Vidite? — reče mahnuvši rukom. — Opskrba! Sve što nam treba za iduću godinu, a zatreba li nam još poslat ću čovjeka u utvrdu.

— Znači, to ste uputili iz utvrde? upita ga. — Bili ste dalekovidni.

Harper se nasmije.

— Ne, ovu robu htio sam prodati kopačima u Kaliforniji, ali ovako je ispalo bolje.

Sharon je postala sumnjičava. Do kraja dana nametala joj se misao da ona roba ima neko značenje, ali nije mogla naći potvrde svojim sumnjama. Zašto ju je dolazak te robe toliko zabrinuo? Što ima neobično-

ga u tome ako čovjek otpremi nekoliko kola robe u Kaliforniju?

Na izvor je svratio Pagones da ugasi žeđ. Nasmiješi joj se i gurne šešir na zatiljak.

— Posla do guše djevojko, Tvoj tata ore sve u šesnaest. Mi još nećemo ni početi orati, a oni će već posijati.

— Pag, reci mi kako se roba odvozi u Kaliforniju, kojim putem? — upita Sharon.

Pagones podigne pogled.

— Morskim putem, zna se! To je mnogo jeftinije. Zašto pitaš? Imaš briga?

— Nisu to brige. Ali neprestano razmišljam o onim kolima. Morton mi je rekao kako ih je bio odredio za Kaliforniju, ali je vidio da ih je bolje dopremiti ovamo. Zašto bi ih slao u Kaliforniju kad oni najlakše podmiruju svoje potrebe morskim putem?

— Možda mu je bila potrebna gotovina — reče Pagones. — No, kad me već pitaš, i meni je to čudno.

Reakcija Hardyja Bishopa nije uslijedila tako brzo kako je Sharon očekivala. U dolini je vidjela ljude, ali jahači nisu dolazili u naselje. Činilo se da će ispasti upravo onako kako je Morton Harper preurekao.

Pa ipak, nije išlo glatko. U onim kolima s opskrbom bio je tovar pića, pa su naseljenici sve vrijeme provodili u gostionici. Purcell se u njoj nalazio svake večeri, iako je za dana, doduše, radio na svojoj kući. Tamo je redovito visio i Pete Zapata, osim kad bi sam nekamo odjahao, tamo su bili i vozači koji su dovezli kola do Kiesova dućana.

Muvali su se, ništa nisu radili, ali ni časka se nisu rastajali od svoga oružja. Jedan je vozač služio kao bar-men.

Zauzeta poslovima Sharon se držala kuće i nije izlazila na jahanje. Tu i tamo s vrata bi bacila pogled na skupinu brvnara koje su se brzo pretvarale u uredno maleno naselje. Ali je često gledala prema stazi kojom su došli iz Kanjona topola.

Čak ni sebi nije htjela priznati što bi to željela ugledati. Nije htjela priznati kako želi vidjeti pastuha čeličnosive dlake i njegova osamljena jahača. Čula ga je kad je rekao da neće otići, ali gdje je?

Začuje se topot konjskih kopita sa staze. To je bila Mary Pagones, kći Georgea Pagonesa, čovjeka koji je bio jedan od najpouzdanijih ljudi u karavani.

— Sharon, hajdemo jahati!

Sharon nije trebalo mnogo nagovarati. Krenule su prema gornjem ulazu u kanjon.

— Jesi li primijetila kako onaj Pete Zapata bulji u žene? — upita Mary. — Koža mi se naježi!

— Netko je rekao da je revolveraš — dobaci Sharon.

— Slažem se! — Mary je bila privlačna djevojka, vesela i nasmijana. Pjege na nosu nisu joj nimalo smetale, dapače, činile su je zgodnijom. — Dudu se ne sviđa. Kaže kako mu nije jasno zašto ga Harper drži.

Kada su izbile iz Kanjona topola, Sharon se odjednom nečega sjetila. Ništa ne govoreći skrene kobilu prema njihovu bivšem logorištu. A onda se razočara: Rocku Bannonu ni traga.

Odjahale su milju daleko, kad Mary naglo zaustavi konja.

— Gle! — reče upirući prstom u tlo. — Tragovi kola iz onoga kanjona tamo! Pa tko je to došao kolima odande?

Sharon pogleda tragove, zatim kanjon. Imao je uzan ulaz. Primakne se bliže i bolje promotri tragove. Vidjelo se da su kola izašla iz kanjona, nisu ušla u nj. Sharon se zagleda u brda, zatim okrene konja. Mary pođe za njom. Vraćale su se po svom vlastitom tragu. Sharon uoči da su ostali tragovi stari.

Pogleda Mary, koja se namršti. — Što je? — upita Mary. — Nešto nije u redu?

— Ne znam — odgovori Sharon. — Tu nema svježijih tragova, osim naših, kad smo stigli, i od kola iz onoga kanjona!

Mary raširi oči. — Misliš na ona Harperova kola? Znači da su došla nekim drugim putem!

Na to Sharon nije pomislila. — Nikome ne govori o ovome.

Nastave put. Ako bi kanjon imao izlaz na drugoj strani, kamo bi vođio? Ako bi se spajao s putem zvanim Overland Trail, na sjeveru, taj bi put bio dvaput duži od onoga kojim je karavana došla. Sharon odjednom shvati. Ona kola otprije su bila tu. Negdje su čekala, negdje u kanjonu.

Što su čekala? Da se stane podizati nekakvo naselje? Ali to je nemoguće! Za naselje nitko nije znao, sve do same odluke... Nitko, osim možda Mortona Harpera...

Dvije su djevojke nastavile jahati preko lijepih brežuljaka. Poput bedema dizale su se kamene kosine, a litice su bile izložene vjetru. Strme

padine bile su kao presvučene joha-
ma i brezama ili okrunjene tamnim
borovima.

Jaruge su bile pune jasike i glo-
ga. Najednom, stigavši do topolika,
djevojke spaze jahača. Ugledale su
ga istovremeno. A kako se držao
kao da se šulja, zaustavile su se.
Odmah su ga prepoznale.

— Sharon — Mary će šaptom —
to je Zapata!

— Šuti, čut će nas! — Sharon je
zadržala dah. Uplašila se susreta s
tim tipom, iako je Mary s njom.
Međutim, Zapata kao da nije imao
očiju za njih, čak nije ni pogledao
prema njima. Jahao je vrlo polako,
pedesetak metara od njih, s puškom
u ruci, i promatrao nešto u udolini,
koju one nisu mogle vidjeti.

Dok su ga tako promatrale, on
sklizne sa sedla i sakrije se iza stij-
ne. Zatim podigne pušku i opali!

— U koga puca? — šapne Mary.

— Što ja znam? Valjda u jelena.
Hajdemo kući!

Okrenuvši konje upute se prema
naselju.

IV

Sutradan je Sharon razmišljala o
tragovima kola što dolaze iz kanjo-
na. Nekoliko je puta htjela razgova-
rati s ocem, ali on je bio odviše zau-
zet planovima o svom novom domu.
Poslije je srela Duda Kitchena koji
je upravo dolazio k njoj. Momak
zaustavi konja i sjaše.

— Zdravo, Sharon! Kako si? Raz-
govarao sam s Mary da priredimo
malu zabavu. Satterfield svira violi-

nu, mogli bismo i plesati. Da malo
živnemo.

— Dobra ideja, Dud — prihvati
Sharon i zagleda se u mladića. —
Čuj, je li ti Mary što govorila o
tome kako smo našli tragove nekih
kola?

Dud stisne svoje plave oči i pro-
vuče prste kroz kosu boje kukuru-
za. — Da — potvrdi — rekla mi je.

— Dud, meni se čini da su ta
kola morala biti ovdje prije nas, da
su čekala. Po svemu sudeći, netko
je smislio da nas zadrži.

— Misliš, Morton? Zašto bi to či-
nio? Što on time dobija? Pa da i
jest tako, moraš priznati da je mje-
sto dobro.

— Dobro jest, ali to mi se ne svi-
đa.

Uto im priđu njezin otac, George
Pagones i Cap Mulholland.

— Što vi to mladi kujete? — nas-
mije se Cap. — Čujem da se pripre-
mate za nekakvu zabavu.

Sharon zausti da odgovori, ali uto
se začuje topot kopita i tri se jaha-
ča pojave na stazi što vodi iz kanjo-
na. Spazivši skupinu pred kućom,
jahači se zaustave. Jedan je od njih
bio Red, onaj što je već jednom raz-
govarao s njima. A drugi je bio —
Rock Bannon!

— Zdravo! — pozdravi Red, sve
ih redom pogleda i prepozna Capa.
— Ljudi, jeste li možda vidjeli jed-
noga momka od dvadeset godina,
na poniju?

— Nismo — odgovori Cap. —
Barem ja nisam. O čemu se radi?

— To je Wes Freeman, radi s
nama. Jučer je ovuda lovio zalutala
goveda i još se nije vratio. Pomislili
smo da mu se možda nije što dogo-
dilo.

— Nikoga nismo vidjeli — odvra-
ti Crockett.

Dud zapita Rocka: — Čovječe bo-
žji, mislili smo da si napustio ovaj
kraj! Što radiš?

Bannon mu odgovori. — Radim
kod Hardyja Bishopa. Otišao sam k
njemu čim sam se rastao s vama.

— Zašto mislite da je taj vaš čov-
jek zašao baš ovamo? — upita Pago-
nes. — Je li možda odjahao na ovu
stranu?

— Pravo rečeno — odgovori Red
— išao je odavde prema sjeveroisto-
ku. Put ga je vodio preko teškog
krša do kanjona u kojem ima dobre
trave.

Treći je jahač bio nizak, plecat i
opasna izgleda. — Red, skрати —
reče. — Što okolišaš, koga vruga?
Reci im!

— U redu! — prihvati Red. — To
ću učiniti, Bat! — Upro je pogled u
skupinu ispred Crockettove kuće. —
Zapravo, Wesov konj vratio se jučer
za sumraka s okrvavljenim sedlom.
Pošli smo tragom konja i našli
Wesa u kanjonu koji sam vam spo-
menuo. Ustrijeljen s leđa pao je s
konja a onda ga je lovačkim nožem
preklao onaj koji ga je ranio.

Zapata! Sharon iskolači oči, okre-
ne glavu i spazi Duda Kitchena
kako je gleda pepeljasta lica. Ona
je vidjela Zapatu kako puca!

U tišini gledali su tri jahača.
Muk prekine Rock.

— Shvaćate li što to znači? —
upita tvrdim tonom. — Wes je bio
vraški dobar momak. Ovi ljudi poz-
navali su ga bolje nego ja, kažu da
je bio dečko na svom mjestu. Sad
je mučki ubijen. To znači da će biti
nevolje.

— Ali zašto ste došli k nama? —
prosvjedova Cap. — Valjda ne mi-
slite da...

— Ne, ne mislimo! — prekine ga
Bat grubo. — Znamo! Našli smo tra-
gove triju konja! Trojice jahača
odavde! Wes mi je bio drug. Hoću
da vidim onoga tko je to učinio!

— Okreni se!

Glas je bio leden i prijetio je
smrću. Jahači se okrenu. Pete Zapa-
ta, nisko obješenih revolvera, netre-
mice ih je promatrao. Kraj njega
stajala su dvojica naoružanih sač-
maricama, obojica vozari. Tu su ta-
kođer bili Lampport i Purcell, iz ka-
ravane. A iza, njih, i malo po stra-
ni, našao se Morton Harper, nosio
je dva revolvera.

— Gubite se odavde! — oštro vi-
kne Harper. — Da nam više niste
došli smetati! Samo ste za to došli!
I to nam je jasno! Tražite izgovor
da mutite, da nas otjerate i otmete
nam domove. Okrenite konje, gubi-
te se!

Pogledao je u Rocka Bannona. —
A ti, Bannon — uzvikne — ti si iz-
dajica! Najprije si jahao s nama, a
sada si prešao k njima. Ti si zaku-
hao ovu nesreću. Ako je netko od
vaših ljudi poginuo, ne bi bilo zgo-
rega da tvoji prijatelji ispituju tvo-
je tragove. A sad nalijevo krug i
brišite!

— Grdno griješiš, Harper —
Rock će mirno. — To ti kažem pred
svim ovim ljudima. — Okrenuo se
prema skupini ispred Crockettove
kuće. — Bishop je bio voljan pusti-
ti ih da ostanu, iako se boji da će
za njima doći drugi. Ja sam ga na
to nagovorio i nije vas otjerao. Ako
sad promijeni odluku, ti ćeš biti
kriv.

— Ti si ga nagovorio! — Harperov glas zazvuči prezirno. — Ti!

Red pogleda Rocka i zausti da nešto kaže, ali Bannon ga umiri.

— Idemo, Harper — reče Rock — ali hoćemo onoga koji je ubio Wesa. Hoćemo da nam ga izručite do sutra uvečer! Ako to ne učinite, doći ćemo po njega.

Naglo okrenuvši konje pođu. Zapata istragne pušku iz ruku jednog vozara. — Uredit ću ja toga bleferal!

— Stani! — Pagones je podigao revolver i nanišanio u Zapatu. — Mi ne pucamo u leđa!

Trenutak-dva bijesno su se gledali. Onda se umiješa Harper: Ostavi oružje, Pete. Pusti ih neka odu. — Pogledom prijeđe preko prisutnih. — Večeras imamo sastanak u gostionici. Dodite svi.

Kad su se razišli, Tom Crockett odmahne glavom. — Nove nevolje zbog toga Bannona.

— Oče, nije Bannon kriv — reče Sharon. Oni ljudi imaju pravo. Jučer smo Mary i ja vidjele Zapatu. Oni su našli tragove triju konja: dva su naša, a treći je Zapatin. On je pucao, nismo bile ni pedeset metara daleko od njega. Nismo vidjele u koga je pucao, ali možda je gađao onog momka.

Crockett povisi — Jesi li sigurna Sharon? Posve sigurna?

— Jesam.

— Onda ga moramo predati — Crockett će polako. — Ako je ubio, mora odgovarati. Osobito ako je ubio na takav način. — Ustane i segne za svojim šeširom. — Reći ću to Mortonu.

Sharon ga uhvati za ruku. — Oče, njemu ništa ne govori, najpri-

je reci ostalima, Pagonesu i Capu. Bojim se.

— Čega se bojiš? Morton je čovjek na svom mjestu. Kada dozna što se dogodilo, sam će nešto poduzeti.

Stavivši šešir na glavu, Crockett pođe preko staze prema brvnarama. Sharon je samo trenutak oklijevala, zatim pojuri k svom konju, koji je stajao zauzdan i osedlan jer je bila nakanila poći k Mary. Tamo će biti Dud Kitchen i Pagones.

Upravo su sjedili za stolom kad je uletjela u sobu.

— Molim vas, podite sa mnom! — reče im i objasni o čemu se radi. — Bojim se!

Ustali su bez riječi i opasali revolvere. Do gostionice je bilo svega nekoliko stotina metara, pa su stigli tek koju minutu nakon Toma Crocketta.

— Moja kći i Mary Pagones vidjele su jučer Zapatu kad je pucao — upravo je govorio Crockett. — Smatram da ga moramo predati Bishopu. Mi ne želimo imati nikakve veze s ubijanjem.

Harperu se lice stvrdne i on zausti da odgovori. U to se na vratima pojavi Zapata s rukom na revolveru. Čuo je kako mu spominju ime, Harper slegne ramenima.

— One su se prevarile — odvrati. — Uzbuduješ se bez potrebe. Možda je Pete bio u blizini, on često jaše okolicom što uostalom čine i one dvije djevojke. Ali da čovjeka ubije s leđa?! Ne, dragi moj, on to nije učinio!

— Ipak je učinio — upadne Dud Kitchen. — Djevojke su govorile istinu.

— Znači, mene nazivaš lašcem? — namršti se Harper.

— Ne — ukoči se Dud Kitchen. — Ja nisam taj koji će čovjeka nazvati lašcem, osobito ne čovjeka koji je sa mnom drugovao na putu! Ali vjerujem u ono što sam vidio vlastitim očima. Mary mi je ispriopovijedala što su vidjele. Priznajem, mislio sam da u toj priči nešto nije u redu pa sam krenuo njihovim tragom. O ubojstvu nisam imao pojma. Najprije sam pronašao tragove djevojaka, a onda Peteove.

Pete Zapata pratio je kauboja pune dvije milje, zatim ga je ustrijelio. Pregledao sam njegove tragove palac po palac. Pratio ga je s namjerom da ga ubije. Njegovim tragom došao sam do tijela ubijenoga. Vidio sam gdje je u travi obrišao nož i našao opuške smeđih cigareta koje puši.

Toga je čovjeka ubio Pete Zapata, u to sam siguran, kao što sam siguran da sam živ!

Zapata je tiho prišao do samog ruba trijema ispred gostionice. Tu je stao i ledeno upitao:

— Njuškao si za mnom, je li?

Ruka mu se spusti takvom munjevitom brzinom da se Dud ne stiže ni maknuti. Revolver zagrmi, a Dud se okrene i sruši.

Crockett posivi. — Mort, zaboga! Što je ovo? Ja...

Harper ga prekine ledenim glasom: — Najbolje će vam biti da se vratite kući. Ako je Pete Zapata ubio toga čovjeka onda je za to imao razloga. A što se tiče ovoga tu, Kit-chena, bio je naoružan revolverom, a Zapatu je optužio za ubojstvo!

Pagonesu se lice stvrdnulo poput kamena. Dva su vozara stajala na

trijemu s puškom u ruci. Pomaknuti ruku značilo je umrijeti.

— To je previše — reče Pagones. — Izvoli cijelo naselje! Ja odlazim!

— To vrijedi i za mene — reče Tom Crockett.

— Ne možete otići — mirnim će tonom Harper, gledajući ih pobjedonosno. — Moj prijatelj John Kies posudio vam je novac i dao vam robu na kredit. Ako mu ne možete vratiti dug, morate ostati do ljetine. Daleko je Kalifornija, a Kies ne može biti siguran da ćete isplatiti svoje dugove. Osim toga, Indijanci su odveli dio vaše stoke. To sam vam htio reći. Vaši su volovi nestali. Slegne ramenima. — Ali, zar se vrijedi sekirati? Ostanite. Zemlja je dobra, a teškoće će nestati. Takve su stvari normalne kad se zasniva nova zajednica. Za nekoliko godina sve će se to zaboraviti. I crkvu ćemo imati.

Dud Kitchen nije umro. Ležao je u Pagonesovoj kući, Mary je sjedila kraj njegove postelje. Satterfield, koji mu je izvadio zrno, sad je sjedio za kuhinjskim stolom i pio kavu.

— Ima izgleda da se izvuče — rekao je. — I to dobrih izgleda. Ja nisam liječnik, ali sam ponešto naučio, bio sam u ratu protiv Meksika. Smatram da će preživjeti.

Tmuran i zamišljen, Pagones je zurio u vatru. Okrene se i pogleda Satterfielda i Crocketta.

— Zlo nam se piše — reče. — Htjeli-ne htjeli, morat ćemo se sukobiti. Unatoč svemu onome što nam je Morton Harper pripovijedao o njemu, Bishop nas nije dirao. Ali mješanac je ubio njegova čovjeka.

— Onaj Red — zagunda Satterfield kao za sebe. — S takvim čovjekom nema šale! Pa ni s Batom!

— Ali što je s Rockom? — dobaci Pagones.

— Rekao je da radi kod Bishopa — odgovori mu Satterfield. — To je valjda jasno.

— Da smo njega poslušali, to nam se ne bi dogodilo — reče Mary.

Njezine je riječi popratio muk. Muškarci su šutjeli i slušali Duda kako sa svoga ležaja hriplje. Prenu ih kucanje na vratima. Podignu glave i ugledaju Rocka Bannona.

Zaprepaštena Sharon gledala je kako ulazi i zatvara vrata. Držeći šešir u ruci pogledom obuhvati prisutne pa se zagleda u ranjenika.

Kako je bio visok! Kad je ulazio vrata su se činila odveć tijesna za njegova ramena. Imao je kožne hlače, s nogavicama utaknutim u čizme ručne izradbe, kariranu košulju i kožnu jaknu meksikanskog kroja. Za pojasom dva kolta uzicama pričvršćena na noge.

— Je li opasno? — tiho upita Rock.

— Jest, ali Satterfield kaže da bi se mogao izvući — odgovori Mary.

Rock ih pogleda sve redom.

— Vidjeli ste s kim sam došao danas. Znae da radim za Bishopa. Valjda vam je jasno da je objavljen rat zbog onoga što se dogodilo. Ja sam nagovorio Hardyja Bishopa da vas ne dira, unatoč tome što je njegovo mišljenje bilo razložnije. On vas je htio pošto-pošto otjerati, smjesta, ne zato što bi imao nešto protiv vas, nego zato što je predviđao da s vama svaki došlijak dobija ovdje uporište na njego-

vu tlu. A sada je jedan naš momak ubijen. Nakon toga, čak ni Bishop ne bi mogao zadržati svoje momke. Razgovarao sam s njima, oni zahtijevaju krivca. Za druge ih uopće nije briga. A što će se sada dogoditi, to ovisi o vama.

— Ne mora biti baš tako — usprotivi se Pagones. — Mi ćemo pozvati ljude neka glasaju.

— Unaprijed znate kako će to izgledati — prigovori mu Rock. — Vas deseterica došli ste s Mortom Harperom. Zatim je on doveo Kiesa i Zapatu. Sad ima i druge ljude. Recimo da vas trojica glasate za to da se krivca preda. Koliko će drugih biti uz vas? Cap možda pošteno misli, ali će glasati onako kako mu Harper kaže. Tako će postupati i Purcell i Lamport. Iz vašeg glasanja ispast će odluka da se ratuje, a ne da se Zapata izruči.

— To ne možemo tvrditi tek — — suprotstavi mu se Satterfield. — Možda i Harper pristane da predamo ubojicu.

— Pa zar još ništa niste naučili na ovom putu? — naljuti se Bannon. — Harper vas iskorištava. Or vas je doveo iz vlastitih sebičnih pobuda. Htio je Hardyju Bishopa oteti dolinu, eto što je naumio! A vi ste gomila bena!

— Imaš li dokaza? — upita Crockett.

— Imam vlastite oči — odvratio Rock. — Svi ste u njegovoj vlasti potpuno. Čuo sam priču o tome kako ste dužni Kiesu. Zar ne možete uvidjeti da je sve to Harper unaprijed smislio?

Vrata se otvore, uđe Cap Mulholland, za njim Collins. Ugledavši Rocka, Cap se zacrveni.

— Najbolje je da bježiš. Ako te Pete Zapata nađe, ubit će te.

— Možda je to lakše reći nego učiniti — uzvratiti Bannon. — Ne umire svatko tako lako, niti svatko lako nasjeda prvom slatkorječivom tipu koji naide i koji mu prodaje robu na kredit.

— Obećao nam je domove — razbjesni se Cap mjereći Rocka — i mi smo ih dobili. Tko je taj Bishop da nas tjera odavde? Dođe li do rata, mi smo spremni.

— I umrijeti za Mortona Harpera? Ako on osvoji ovu dolinu mislite li da će vam dopustiti da zadržite to što sada imate? On će vas otjerati bez prebijene pare. Vi ste mu ispri-ka, i to je sve. Umiješa li se vlast, kojim slučajem, on će tvrditi da se Bishop poslužio silom i spriječio slobodne američke građane da nasele zemlju.

— Pa to Bishop i radi — skoči Cap. — Ako hoće rat, onda će ga imati!

— Znači da sam uzalud došao — reče Rock. — Nadao sam se dogovoru i miru. Međutim, Zapata je objavio rat za vas. I sada se morate boriti za račun Mortona Harpera.

— Ti si bio naš čovjek — umiješa se Pagones. — Pomogao si nam na putu. Zašto nam ne pomogneš i sada?

Bannon pogleda Sharon. — Zato što ste na krivoj strani — odgovori.

Sijevajući očima, Sharom mu pri-govori: — Bili ste naš čovjek! Mora-li biste biti s nama! Gdje vam je osjećaj lojalnosti?

— Otkako je došao Morton Har-per prestao sam biti vaš — odvrat-i, a Sharon se zarumeni pod njegovim pogledom. — Što god ja vama bio,

Harper je to poništio. Ja nisam slatkorječiv. Nikad nisam znao iskazati svoje osjećaje, ali ima i takvih koji puno osjećaju, a malo govore.

Dohvati kvaku na vratima. — A što se tiče lojalnosti, ja sam lojalan Hardyju Bishopu.

— Ali kako možete? — prosvjedo-va Sharon.

— On je moj poočim — Rock iza-đe.

— Poočim! — ponovi Pagones zureći u vrata. — Neka me vrag odnese!

— To meni ne znači ni koliko crno ispod nokta — reče Mulhol-land. — Ni sve njegove riječi. Do-bio sam zemlju kakvu sam želio i hoću je zadržati. Harper kaže da naš Bishop ne može otjerati. Kaže da smo dobro naoružani i da može-mo sami braniti svoje, a ovaj ka-njon nije lako napasti. Drago mi je što će doći do obračuna. Što prije, to bolje.

— Ja samo želim raditi — domet-ne Collins. — Posla imam preko gla-ve. Ako me taj Bishop želi otjerati, neka što prije dođe kako bih zavr-šio i s tim.

— A što kažete na ono da nas Harper iskorištava? — nesigurno će Satterfield. — Meni to nije logično.

— Tja, jasno je da nema logike! — potvrdi Cap. — Od početka, što god smo htjeli poduzeti, Bannon je bio protiv toga. Jednostavno nije trpio Mortona Harpera, to je sve!

— Ali možda ima istine u njego-vim riječima — dobaci Sharon.

Cap je ljutito pogleda: — Sharon, oprost, ali to je stvar o kojoj odlu-čuju muškarci!

— S tim se ne bih složila — reče ona. — I mi žene doputovale smo

preko prerije. Ako dođe do borbe, moj bi otac mogao poginuti. To je meni i te kako važno. A ako mislite da ću stajati skrštenih ruku i gledati kako mi se kuća ruši, onda se varate.

Tom Crockett htjede nešto reći, ali ona nastavi: — Bannon je rekao da nas Harper iskorištava. Možda je to točno, možda nije, ali ima nekih stvari o kojima bih voljela da razmislite, ja sam već razmišljala o njima.

Je li Morton Harper tražio mjesto gdje će stvoriti naselje? Nije. Dojahao je ravno ovamo, iz čega zaključujem da je to već ranije odlučio. Dalje: što se njega ticalo kojim ćemo putem ići? Ali nas je ipak nagovorio, i mi smo došli baš ovamo. Tko nas je nagovorio da tu ostanemo? Harper! Priznajem, i ja i većina nas zaželjeli smo ostati, ali se pitam nije li on računao s tim? A što je s onim kolima robe koja su se pojavila u pravom trenutku!

— Ona su išla za Harperom još iz utvrde — dobaci joj Mulholland.

— Jesu li? — upita Sharon. — Izvolite pregledati tragove na stazi. Mary i ja već smo to učinile. Poslije nas nikakva kola nisu došla stazom. No svejedno, bi li Harper pustio da mu kola idu kroz indijansko područje bez veće zaštite? Kola su od ranije bila tu, čekala su nas. Bila su u kanjonu sjeveroistočno od staze.

— Ne vjerujem! — usprotivi se Collins.

— Izvolite poći i sami se uvjeriti.

— Ti govoriš kao da si protiv nas — reče Cap. — De, onda, reci: na čijoj si strani?

— Ja sam na strani karavane, i to ne moram dokazivati — odvrati Sharon. — Ali tu ima mnogo toga što mi se ne sviđa. Prvoga dana, čim smo došli, odjahala sam do doline s Mortonom i on je rekao nešto što me potaknulo na razmišljanje, o tome kako je vrijedi oteti.

— To su besmislice — opet će Cap. — Uostalom, žene ionako ne shvaćaju takve stvari.

Sharon se naljuti. Nije se mogla savladati iako je znala da će svojim riječima još više ozlovoljiti Capa, pa mu dobaci: — Da, vi niste vjerovali ni da ima Indijanaca! Pouzdali ste se u Mortonove riječi. A da nije bilo Bannona, Indijanci bi nas pobili!

Naglo se okrene i izađe iz brvnare. Uzjaše i krene prema svojoj kući. Bila je noć, svjetla su gorjela u gostionici i u kovačnici gdje je Collinsa čekala žena sa sinčićem.

U ljutini nije gledala oko sebe. Odjednom iz mraka izroni jahač.

— Zdravo! — reče i potjera konja ukorak s njezinim konjem.

Po glasu i krupnom tijelu Sharon prepozna Hyja Millera, vozara koji je inače služio kao barmen. Vidjela je da je pripit.

Djevojka pokuša pobjeći, ali Miller segne rukom i zgrabi je za zglavak. — Nemoj toliko žuriti — dobaci joj cereći se. — Hoću razgovarati s tobom!

— Ali ja ne želim razgovarati s vama! — odvrati Sharon. Pokuša osloboditi zglavak, ali Miller jače stisne. Onda je privuče k sebi i drugom rukom uhvati oko struka. Kako se stala otimati kobilu se izmakne ispod nje i ona se nađe u zraku.

Miller je spusti na zemlju, skoči s konja i pograbi je prije nego što je mogla pobjeći. — Moram te naučiti nekim stvarčicama! — muklim će glasom vozar. — Vrijeme je da vi naseljenici shvatite tko je gospodar u ovoj rupi.

Što se zatim dogodilo, Sharon nije dospjela shvatiti. Odjednom je bila oslobođena iz Millerovih ruku, čula je tup udarac i vozar se opruži u travi.

— Bježite kući! — To je bio Bannonov glas. — Brzo!

Miller ustane psujući i nasrne. Bannon ljevicom raspali vozara po ustima, ovaj zatetura, ali opet skoči izmahujući objema pesnicama. Nastala je tuča u kojoj nije bilo mjesta ni vještini ni umijeću. Tukli su se kao životinje, zubima i noktima. Bannon je uspio desnicom nekoliko puta pogoditi vozara u trbuh. Miller je kašljao i dahtao. Bannon ga pogodi desnicom u bradu, vozar još jednom zatetura a Bannon ga pogodi najprije lijevom šakom pa desnom. Miller padne. Bannon se sagne i lijevom ga rukom zgrabi za ovratnik košulje.

Držeći tako vozara i gušeći ga svojim stiskom, Bannon ga stane udarati po licu, zatim ga još jednom udari u tijelo i odbaci na tlo. Teško dišući, Sharon je svejednako stajala kao ukopana.

— Idite kući! — ponovi Bannon. — Recite ocu neka nikamo ne ide bez oružja! To je tek početak!

Iza sebe čula je nečiji povik: — Hej, što se to tamo zbiva?

Za njezinim leđima odjekne topot kopita, znala je da to Rock odlazi. Stigavši do kuće, hitro rasedla kobilu i odvede je u koral. Onda

uđe u kuću i upali svjetiljku. Malo kasnije stiže i otac. Sharon mu ispriča što joj se dogodilo.

Stari je Crockett neko vrijeme stajao odupirući se pesnicama o stol. Onda se uspravi.

— Dušo — reče — bojim se da sam pogriješio što sam ostao! Kamo sreće da sam nastavio put s Bobom Spragueom i ostalima! Oni su već u Kaliforniji. Bojim se.. bojim se!

V

Te noći Rock Bannon prenoćio je u kolibi šest milja zapadno od Kanjona topola, na drugoj strani doline. Ujutro, upravo dok je sedlao konja, dojahali su Bat Chavez, Johnny Stark i Lew Murray. Svi su bili naoružani.

Bat mu se nasmije i pogleda zgušnjene članke Rockovih prstiju.

— Vidi se da je bilo veselo.

— Malo — odgovori Rock i ukratko ispričavi ovdje što se zbilo. — Dobro se čuvajte — dodao je — i držite se zajedno. Ona se banda sprema na zlo.

— Ja samo želim da mi Zapata dođe pred cijev — reče Bat. — Ubit ću ga čim mi se ukaže prilika.

Rock pojaše konja i pođe na sjever, prema ranču. Više ne može spriječiti zlo. Ponadao se da će naseljenike iz karavane nagovoriti da raskinu s Mortonom Harperom.

Sad su dvije strane jasno određene. Ranč protiv otimača zemlje. Mulholland je pošten ali glup. I ostali iz karavane također su čestiti ljudi, ali neki od njih, kao Purcell i Lamport, slijepo vjeruju Harperu i

stoje uz njega. A mrze njega, Rocka Bannona.

Teško je nagovorio Hardyja Bishopa neka im dopusti da ostanu. Starac je prijeke naravi, ali zna što znači dopustiti naseljenicima da se smjeste u njegovoj bogatoj dolini. Oni će se sve više širiti po njegovim najboljim pašnjacima, sve dok ga ne stisnu tako da mu ništa ne ostane. Dao se nagovoriti samo iz ljubavi prema Rocku — i zbog jedne činjenice koja se nazirala u Rockovu izlaganju: da se među naseljenicima nalazi jedna djevojka.

Rock je znao što starac misli. Qsamljen, žilav i žestok, Bishop je bio meka srca poput mnogih ljudeškara njegova kova, što su na medvjeda nalik. Imao je veliko i toplo srce, a od dana kad je prigrlio Rocka, dječaka-siroče kome su Indijanci Kaw ubili roditelje, živio je samo za Rocka i svoj ranč. Sad je više od svega želio vidjeti Rocka smirena, oženjena, na prostranoj zemlji Bishopove doline.

Upravo se zbog takve želje i složio s Rockom kad je momak nakanio poći na istok do Council Bluffsa. Potajno se nadao da će se momak vratiti sa ženom, jer u Bishopovoj dolini nije bilo žena. Djevojku iz karavane on nije vidio, ali je puno toga shvatio iz Rockovih slučajnih primjedbi i bio je zadovoljan onim što je čuo.

Hardy Bishop bio je krupan čovjek, a sada kad je odebljao težio je oko sto i četrdeset kilograma. No, ni u svojoj mladosti nije ih imao manje od sto i dvadeset. Na njegovu boku čak je i veliki kolt bio sitnica, ali Hardy nije bio sporiji od Rocka.

Duboko zavaljen u naslonjač presvučen kravljom kožom, podigao je glavu kad se Rock pojavio i nasmijsao mu se. Upravo je punio lulu. Primijetio je da je Rock povrijeđen.

— Imao si gužvu — reče Bishop i glas mu odjekne u sobi. — Opet si posjetio one naseljenike? Što misliš, jesu li oni ubili Wesa?

— Nisu — odgovori Rock. — To je učinio jedan od onih koji su s njima.

Rock sjedne na cjepanicu i mirno izloži što misli, objašnjavajući tko su Harper, Zapata i vozari.

— Držali su robu u brdima — nastavi Rock. — To je Red Lanney primijetio. Desetak ljudi s mnogo namirnica, puno više nego što bi njima trebalo. Držao ih je na oku, ali nisu lutali, ništa nisu činili, pa ih je pustio na miru.

Očigledno ih je uputio Morton Harper. Nakanio je poslužiti se karavanom ako bi se umiješala vlast. Onda bi tvrdio kako se radi o čestim naseljenicima koji traže mjesto gdje će podići dom, i vlast bi popustila. A zapravo, želi dolinu za sebe!

— Za to će se morati vraški preznajiti! — mrko će Bishop. — U to se kladim. Tukao sam se s Indijancima po svim ovim brdima, ali dolinu sam pošteno kupio od staroga Ratnog Oblaka. Poslije nikada nismo imali sukoba s Indijancima, sve do nedavna kad su počele prolaziti karavane. Mormoni su znali kako valja postupati s Indijancima. Budi im dobar, plati ono što ti daju i ne pucaj u njih radi zabave, kao neki!

Rock, lovio sam zvjeru po svim tim brdima. Živio sam s Indijancima, s njima postavljao zamke, s njima lovio, spavao u njihovim

šatorima. Prošao sam ovim krajevima kad sam imao šesnaest godina, ali već sam bio odrastao čovjek. Onda sam ponovno bio tu s Johnom Dayjem koji je ovaj kraj upoznao bolje nego itko drugi. Utrošio sam dvije godine dok sam dognao stoku. To je bila prva stoka na ovom području!

Dognao sam je čak iz Santa Fea, u šest vrlo teških putovanja kakva čovjek nije doživio, a u tome su mi najviše pomagali Indijanci. Govorili su mi da sam lud, ali sada moja stoka pase po tim brežuljcima i deblja se na dobroj paši. Jednog ćeš dana pognati tu stoku na Istok. Pazi što ti kažem, doći će dan kad ćeš postati bogat... A onda, da mi dođe nekakav fakin kao taj Harper... — Ljutito se počеше po bradi i pogleda Rocka. — Jesi li vidio onu djevojku? Onu Crockettovu?

— A-ha — potvrdi Rock. — Jesam.

— Što ne prestaneš s tim klatarenjem i ne dovedeš je kući, sinko? Vrijeme ti je da se oženiš. Nema smisla da muškarac odveć dugo luta naokolo. Ja sam tako učinio, ali žena mi je prerano umrla. I ona je bila fina žena.

— Hardy — reče Rock, nazivajući ga imenom kako je bio naučio još kao dijete, od prvog dana kad ga je Bishop uzeo — ja ne želim rat s tim ljudima. Oni ga traže, a Mulholland je toliko glup da se dade vući za nos od Mortona Harpera. Hoćeš li me pustiti da sredim Zapatu? Preuzimam ga na sebe. Zapravo — dometne mrko — to će mi biti užitak! Zatim možemo povesti nekoliko momaka, pograbiti Harpera i vozare i otjerati ih odavde.

— Hoćeš otrovnici izvaditi zube, je li? — našali se Bishop. — Dobro, sinko. Do sada sam se slagao s tobom. Uzmi momke i otjeraj odavde toga Harpera, neka se vrati u Laramie.

Što se tiče Zapate, učini kako hoćeš. Vidio sam svakojake vješte revolveraše, ali bržeg i boljeg strijelca od tebe nisam vidio. Samo pazi, ne ostavljaj ga živa. Da je po momu, ja bih njih sve redom lijepo objesio za granu, bez trunke oklijevanja.

Starac se nasmije Bannonu i zapali lulu.

Bat Chavez bio je čovjek koji sam sebi kroji planove i postupak onako kako se njemu sviđa. Slijepo vjeran Rocku Bannonu i Hardyju Bishopu, slušao ih je bez prigovora. Oni su njegovi gospodari, i on ih obojicu voli. Ali bio je još nečemu vjeran — uspomeni na Wesa Free-mana.

On i Wes jahali su zajedno, lovili zajedno i zajedno se borili. Wes je bio mlađi, pa je Bat bio ne samo njegov prijatelj nego i zaštitnik. Sada je Wes mrtav, a to znači da je počinjen zločin koji se može kazniti samo krvlju. Slično su mišljenje imali i Johnny Stark i Lew Murray. Obojica su bili mladi, žilavi momci, vični životu s revolverom. Znali su kakvi su ljudi Zapatina kova. Možda bi Chavez, upola Meksikanac a upola Irac, najviše volio pošten obračun s mješancem. No, nitko među njima ne bi krzmao potegnuti revolver prvi.

Nisu tražili neprilike, ali su bili spremni. U takvu su raspoloženju krenuli niz dolinu da s ulaza u Ka-

njon topola otjeraju stoku. Nisu ni slutili na što će naići, ali da su i slutili, sigurno se ne bi vratili...

U svojoj sobi iza lokala Harper je bio nemiran. Stvari nisu tekle onako kako je mislio. Uvjeran da dobro poznaje ljude Bishopova kova, računao je da će dolazak karavane i podizanje naselja odmah izazvati sukob. Računao je da će Bishop iznenada napasti i da će pri tom možda poginuti koji naseljenik. Znao je da bi ih upravo to ujedinilo u borbi protiv Bishopa. Koliko god bili miroljubivi, oni su i odvažni ljudi koji vjeruju u jednaka prava za sve. Kao tipični Amerikanci, neće trpjeti nikakvo nasilje.

Na poznavanju njihovih i Bishopovih osobina stvorio je svoj plan. Bishopovu dolinu vidio je godinu dana ranije i ta je slika u njemu pobudila želju za posjedom. Od toga dana živio je samo za to da se pošto-poto domogne Bishopove doline.

Dolina je bila izvan dosega zakona. Malo je ljudi u zemlji znalo da postoji i da je već zauzeta. Harper je najprije pomislio da tamo dojaše s jakom bandom odmetnika, koje bi prikupio u pograničnim mjestima, da dolinu naprosto zauzme silom. Međutim, znao je da se vremena mijenjaju.

Morton Harper bio je dovoljno pametan da shvati kako bi se umiješala vlast. Fremont i Carson poznaju taj kraj, moglo bi se dogoditi da dođe i vojska. Bilo bi korisno imati pravdu na svojoj strani.

Takvu priliku pružila mu je karavana. Odmah je shvatio mogućnost. U utvrdi je promatrao te ljude, uočio je umor na ženama i djeci, upa-

le obraze u muškaraca. Početno je uzbuđenje zbog putovanja prošlo, pred njima su bile duge milje puta do Oregona. Kad bi ih naveo da naiđu na dolinu, on bi ih i nagovorio da u njoj i ostanu. S tim na umu, motrio ih je sve dok nije ugledao onoga kojim će se moći poslužiti. Izbjegao je sva kola na kojima je vidio odlučne i čvrste ljude, a kad je ugledao Capa Mulhollanda odmah je shvatio da je to njegov čovjek.

Za svoga posjeta logoru uočio je da je Tom Crockett blag, strpljiv i dobroćudan čovjek, koji uglavnom misli kako će naći nov dom i zabrazditi zemlju. Pagoness je bio jak i vješt, ali ne i pristupačan niti sklon tome da prisvoji položaj vođe.

Pike Purcell i Lamport činili su se također sposobni i čestiti ljudi, ali neuki, a podjednako su mrzili Rocka Bannona. Lamport, neoženjen i inače nepoželjan kao muškarac, bio je sebi utuvio u glavu da bi se mogao domoći Crockettove kćeri, sve dok se Bannon nije pridružio karavani.

Rock Bannon bio je stalno s njom, najprije kao ranjenik kojem je trebalo pomoći, a poslije kao pratilac njezinih kola. Lamport je bivao sve ljubomorniji. I Purcell, vezan za čangrizavu ženu, žudno je gledao Sharon. Njegova mržnja prema Bannonu potekla je iz sličnih razloga, ali postala je još žešća zato što je Pike shvatio da je Bannon bolji od njega, zato ga je i jače mrzio.

Mort Harper odmah je stekao naklonost te dvojice. Razgovarao je s njima, vješto im se ulagivao, čašćavao ih pićem. Doznao je kako je

Purcell ostao bez prebijene parca, pa mu je posudio nešto novca. Lamportu je pak dao revolver, kojem se ovaj divio.

Račun mu je kvario jedino Rock Bannon. U Rocku je odmah uočio moćnoga i opasnog protivnika. Ali je uočio i to kako ima izvrsno oružje u Purcellovoj i Lamportovoj pošajnoj mržnji prema Rocku.

Sve se odvijalo po planu sve dok nije izostao očekivani Bishopov napad. Harper se uznemirio. Hoće li im starac dopustiti da se nasele? Harper je dao ubiti pokoje govedo, svugdje bi ostavio tragove. Ali nije znao da je Rock Bannon zakopao ostatke raskomadanih životinja. Očekivani napad nije uslijedio, pa je Harper osjetio da se naseljenici otuđuju od njega.

Još se mogao nadati da će osvojiti dolinu ako odmah izazove otvoren rat, pobije Bishopove ljude i preuzme vlast. Onda, kad dođe vrijeme, otjerat će naseljenike i zavladatai sam, kao vlasnik jednoga od najvećih pašnjaka u zemlji.

Pete Zapata nije bio dobio nalog da ubije, ali ubojstvo Wesa Freemana slagalo se sa zamislima Mortona Harpera. No, Harper je osjetio nezadovoljstvo među naseljenicima. Ako mu se usprotive, Crockett i Pagonés mogu postati opasni. Mora poduzeti nešto čime će naseljenike čvršće vezati uza se.

I prilika se ukazala. Pete Zapata, Hy Miller, Pike Purcell, Lamport, Collins i on jahali su niz dolinu, kad su opazili gdje im se približavaju Bat Chavez i još dva Bishopova jahača. Da je Harper produžio smjerom kojim je bio krenuo na čelu svoje skupine, njihovi se putovi ne

bi križali, ali Harper je zaustavio konja i pričekao.

Chavez nije bio čovjek koji će izbjegavati opasnost. U Lewu Murrayu i Johnnyju Starku imao je drugare koji se nikad nisu bojali teškoća. Olabavivši revolvare u koricama, nastavili su jahati korakom.

— Zdravo! — pozdravi Chavez. Pogled mu se zaustavi na Peteu Zapati. — Kamo ste krenuli?

— A tko si ti da pitaš? — osorno će Purcell. — Idemo tamo gdje nas je volja!

— Na ove pašnjake ne možete. To su Bishopovi pašnjaci.

— I sve je njegovo? — umiješa se Miller. — Mi ćemo svejedno ići kamo želimo!

— Čini se da ste došli tamo gdje je netko treći želio — naceri se Johnny Stark. — A što je tvome licu? Kao da su ti ga izbrazdali mamuzama!

Miller se namršti. — Bila su trojica! — plane. — Ti to sigurno ne bi bio sposoban učiniti! A meni se čini da je vrijeme da vas naučimo pameiti!

— Hoćeš reći — Chavez će — da vam se valja ugledati u ovoga kobilana ubojicu koji je Wesa Freemana ustrijelio s leđa.

Zapata munjevito trgne revolver ali Chavez nije bio sporiji. I Zapata spasi konj koji se trgnuo. Pogoden u glavu, konj poskoči sa sve četiri u zrak i Zapata opali put neba.

Istoga trena nastane pucnjava. Morton Harper shvati svoju priliku. Mirno izvadi revolver i ustrijel Collinsa s leđa.

Sukob prestane isto onako naglo kako je počeo. Zapata, zbačen sa sedla i opružen u travi, nije pokazi-

vao nikakve želje da ustane i nastavi borbu, čak nije pokušao naći svoj revolver.

Pred nadmoćnim protivnicima, i s Murrayem ranjenim u nogu, Bishopovi su se jahači povukli. Purcellu je metak okrznuo obraz, a Milleru je konj bio ustrijeljen. Samo je jedan čovjek poginuo. U onoj gužvi samo je Morton Harper vidio bljesak zaprepaštenja i optužbe u Collinsovim očima.

Kovač nije uspio izustiti ni riječi, umro je u travi. Harper ga je pogledao i na usnama mu se pojavio osmijeh. Collins je bio miran i svima drag čovjek. Njegova će smrt učiniti ono što nisu uspjele sve Harperove smicalice.

— Zar je Collins nastradao? — Pike je stajao nad njim tvrda lica. — Bio je dobar čovjek. — Collins je od cijele karavane bio jedini koga je Pike Purcell poznao od ranije. Zajedno su bili u ratu.

— Najbolje da ga odmah zakopamo — reče Morton Harper.

Pike ga pogleda. — Ne, odnijet ćemo ga kući. Žena će ga htjeti vidjeti.

Harper stisne usne, ali nije se htio protiviti kako ne bi izazvao sumnju. Mala skupina jahača krenula je natrag. Collinsovo tijelo prebacili su na Pikeova konja, a Pike je išao uza nj, praćen Zapatom i Millerom.

...

Dva je dana zlokobna tišina vladala u naselju Kanjona topola. Collinsa su pokopali, a po licima naseljenika, koji su stajali oko njegova groba kad su mu tijelo spuštali u nj, Harper se uvjerio da je imao pravo. Više nema skanjanja. Sad

su u borbi. Samo još nekoliko dana, on će otpočeti pravi rat.

Tom Crockett bio je miran čovjek, ali kad se vraćao kući zajedno sa Sharon, lice mu je bilo tvrdo i mrko. — U redu. Pokušali smo to izbjeći ali sada druge nema — reče. — Mislim da će bolje biti ako rat počne odmah.

Sharon ništa ne odgovori, ali bila je sve zabrinutija. Više nije razmišljala o Mortonu Harperu. Njegov je sjaj izbljedio, sad je u njezinim mislima bio samo jedan muškarac, visok i stidljiv Rock Bannon.

Stalno se čudila što takav čvrst čovjek, tako siguran u sebe kad ima posla s muškarcima, konjima i oružjem, može biti toliko plašljiv sa ženama.

Rock Bannon zapravo, do svoje osamnaeste godine i dolaska u Santa Fe nije bio ni vidio bijele žene. A do svoje dvadesete godine nije ni progovorio sa ženom, i tako sa svojih dvadeset i sedam godina jedva da je stigao porazgovarati s nekom ženom i djevojaka.

Sharon je shvaćala da je Collinsova pogibija izazvala upravo ono što su željeli izbjeći. Sad će biti rata, a njezin otac, takav kakav jest, nepopustljivom će upornošću slijediti put kojim je krenuo. Ona ga je već vidjela u takvim prilikama. Uvijek se trudio izbjeći neugodnosti, uvijek je u ljudima tražio ono što je najbolje, ali kada bi se povukla borbena linija, nitko duže od Toma Crocketta ne bi ustrajao na njoj.

Kad su se vraćali s Collinsova groba, samo jedan čovjek nije progovorio ni riječi. Slab i blijed, nakon sretno izbjegnute smrti, Dud Kitchen prvi je put izašao iz kuće.

Bio je vrlo umoran, pa se obradovao kad se vratio u Pagonesovu kuću i odmah legao da se odmori. Znao je da je prerano ustao iz kreveta, ali Collins mu je bio prijatelj. Sad je ležao sam, osluškivao muške glasove u susjednoj prostoriji i tugovao zbog Collinsove smrti.

Kako je bio zaželio da prijatelja vidi još jednom prije nego što ga pokopaju, otišao je njegovoj kući i gledao kako Collinsova udovica i Satterfield oblače mrtvaca u blagdansko ruho. I tada je uočio nešto što ga je ispunilo užasom. Vidio je ono što nitko drugi nije vidio: da je Collins bio ustrijeljen s leđa! Vidio je k tome još nešto, i upravo to ga je uznemirilo.

Dud Kitchen bio je dobroćudan i veseo momak kome je najdraže bilo pjevati i svirati mandolinu. Međutim, u svom životu što ga je proveo od Missourija do Texasa stekao je nemalo iskustvo s oružjem. Jednom je čak bio otišao rijekom do New Orleansa i na tom je putu naučio mnogo toga.

Pored ostaloga, znao je da je metak iz kolta silovit poput sjekire i da će na čovjeku napraviti rupu kroz koju može i bizon projuriti, tako se slikovito govorilo na granici. No, na Collinsu je ulazna rana bila mnogo manja, ali je zato izlazna bila grdno široka i ružna.

Otvore se vrata što su iz kuhinje vodila u spavaću sobu u Pagonesovoj kući i uđe Pike. — Ozdravi što prije, Dud — reče Pike. — U ovoj gužvi svaki nam je čovjek dragocen.

— Je li bilo strašno, Pike? — upita Dud Kitchen. Glas mu je bio tih,

a u polumraku sobe Pike nije mogao vidjeti mladićev pogled.

— Ne, nije bilo strašno — odgovori Pike. — Nije se baš mnogo pucalo. Tako je brzo završilo da nisam stigao ni izvaditi revolver. Onaj Bat Chavez i Pete Zapata bili su najbrži, samo što se Zapatin konj trgnuo i skrenuo mu ruku. Ali to mu je spasilo život, jer je Bat pogodio konja među oči! Dakle, konj se propeo, pogođen, i zbacio Zapatu, a ja sam svoga konja podbo i odskočio u stranu da ne bih bio zahvaćen. Lamport je pogodio jednog njihovog. Kad su bježali, vidjeli smo kako se taj nakrivio.

Dud je neko vrijeme šutio, zatim upita: — A tko je ubio Collinsa?

Purcell se trenutak zamisli. — Ne znam točno. Mogao je bilo tko od njih. Ali to nije važno. Uredit ćemo mi svu trojicu pa nam pravi neće pobjeći.

— Jesu li oni naoružani dobrim revolverima? — upita Dud. — Ah, što pitam, sigurno jesu!

— Isto kao i mi. Imaju koltove »dragoon«. Ne, jedan ima »walker«. Ali i taj tuče kao puška.

Pike Purcell je otišao, a Dud je ležao u tamnoj sobi i razmišljao. Prestrašio se vlastitih misli. Ali, nije li i njega ranio Zapata, čovjek koji bi morao biti na njihovoj strani? Nije li sada Collins ustrijeljen s leđa?

Iz kakvoga je god oružja Collins bio ustrijeljen, Dud Kitchen bio bi spreman zakleti se da to nije mogao biti ni kolt »dragoon« ni kolt »walker«. Ulazna je rana bila mnogo manja, a grudi su bile strahovito razderane. Neki ljudi mećima zare-

žu vršak, da ih učine što ubojitijim. Dud je to već vidio. Takav metak razdere čovjeka.

VI

Rocku je vijest o sukobu odnio Johnny Stark. Rock se upravo nalazio kod Bishopa. Starac se smrkne.

— Dakle, Rock, tu smo! Više im ne možemo popuštati. Prilika su imali i odsad dalje mi smo u otvorenom ratu. Bishop se okrene Starku: — Uzmi šest ljudi. Neka s tobom pođe Monty, s kolima, Lewa dovedite ovamo gdje će imati pravu njegovu. Red neka mi se javi, a kad se bude vratio preuzet će zapovjedništvo.

Rock ustane i ushoda se po sobi. Nervozno je provlačio prste kroz kovrčavu crnu kosu. Lice mu je bilo tmurno i tvrdo. Znao je što sve to znači. Jedan je čovjek pao, rekao je Johnny. Prema Johnnyjevu opisu, to bi mogao biti Collins, jedan od onih poštenih. To će naseljenike združiti u čvrstu cjelinu. Unatoč svoj njegovoj želji da se sukob izbjegne, sada će to biti borba na život i smrt. Kako će Sharon gledati na sve to?

Zbrojio je snage u naselju. Njih ipak ima manje nego ljudi na Bishopovu ranču, ali zbog nevolja s Indijancima i zbog stoke, mnogi Bishopovi ljudi moraju ostati na udaljenim pašnjacima.

— Idem — reče — do Kanjona topola. Hoću pogledati kanjon u kojem je Harper krio svoju robu.

— Čuvaj se, mladiću! — opomene ga Bishop. — Ja računam da ti na-

slijediš ovaj ranč, zato ga ne želim ostaviti tvome lešu.

Rock žurno pođe do korala i sretne Johnnyja Starka koji mu je upravo izvodio konja.

— Znao sam da ćeš htjeti krenuti, Rock — mrko će Stark. Pružio je Rocku uzde pa htjede početi, ali se okrene. — Čuj, Rock, ovo moram reći nekome. Nisam se sjetio da ti odmah kažem. Čini mi se da nitko od nas nije ubio Collinsa!

Rock stane i uhvati kauboja za ruku. Pogled mu je bio tvrd poput čelika.

— Kako to misliš?

— Hej! — uzvikne Johnny — pušti mi ruku! — Nasmije se. — Šaka ti je poput zamke za medvjede. — Protrljao je mišicu. — Cijelo vrijeme mislim na to. Bat je gledao samo Zapatu. Ja sam pucao na Millera, onoga što si ga ti istukao. Pogodio sam mu konja. Lew je pogodio onoga dugajliju, opekao mu je njušku, a gađao ga u glavu. I taj tip, taj Collins, zapravo je nama bio postrani, slijeva. Nitko od nas nije pucao u njega!

— Jesi li siguran?

Mozak mu je grozničavo radio. Ako među naseljenicima treba potaknuti bjesomučan gnjev i nahuškati ih na Bishopa, onda će se to najbolje postići pogibijom kojeg njihova čovjeka, a osobito ako se radi o omiljenom čovjeku kakav je bio Collins.

Bannon je netremice gledao kauboju u oči. — Jesi li vidio tko mu je bio u blizini? Tko je još bio na toj strani?

— Dakle, taj Collins, što je ustrijeljen, bio je nekako naprijed — stane se prisjećati Johnny — a

onda su iza njega bili krupan tip žućkaste kose s bradom, i jedan visoki u crnom kaputu i bijelom šeširu.

Bradati je mogao biti Lamport, a onaj u bijelom šeširu Morton Harper.

Rock prebaci nogu preko sedla. — Johnny, reci Redu da ostane. Ja idem u Kanjon topola.

— Da pođem s tobom? — upita Stark. — Bolje ti je nekoga povesti sa sobom. Ona bagra ubija. Raspalili su se svi redom.

— Ne, Johnny — Rock odmahne glavom — idem sam. Reci Redu da me čeka u kolibi.

Okrene konja i potjera ga preko doline. Još ima izgleda da spriječi krvoproliće, samo ako stigne na vrijeme u Kanjon topola, iako predosjećajući da Harper neće čekati. Sukob je počeo, a to je Harper zapravo i htio. Sada ima izgovor da uništi Bishopove ljude i požurit će da se okoristi tom prednošću.

Nakon pola sata jahanja niz dolinu, na padini nižeg brežuljka, zaustavi konja. Južno se vidjela skupina jahača što je poprijeko sjekla preko doline u smjeru kolibe. A u kolibi je bio Bat Chavez, sam uz ranjenoga Lewa Murrayja.

Red će brzo krenuti, ali stići će odviše kasno da pomogne Batu i Lewu. Oni će ih napasti za pola sata. S mjesta gdje se sad on nalazi trebat će mu isto toliko, a možda i više, da stigne do kolibe. Više nema vremena da se vrati po pomoć. Poglavši pastuha, Rock se stane spuštati niz dolinu udaljujući se ukoso od jahača.

U daljini, oko vrhova, skupljali su se tamni oblaci. Obzorje zapara

zubata munja i ugasi se, a izdaleka zabrunda tutanj i zagunda među crnim i zabitim klancima poput odjeka kakve daleke bitke.

Pastuh je jurio preko visoke trave, vijugajući između gajeva joha i topola, držeći se ravnijega tla. Prskajući blatom ispod kopita projurio je jednom udolinom pa je hrptom prešao nizak i dug brežuljak što je poprijeko sjekao dolinu, zatim se pod pravim kutom okrenuo niz jarugu prema udaljenom skloništu. Svjež ga je vjetar šibao po gubici, pa je osjetio nagovještaj da dolazi oluja.

Konj je kao uvijek uživao u trku, u pružanju i skupljanju svoga moćnog mišićja. Pognut, da bi lakše sjekao vjetar, Rock je svom pastuhu tiho govorio. Znao je da pastuh voli njegov glas — među njima je vladao razumijevanje kojim se konj i čovjek zbliže samo kada su zajedno upoznali mnoge staze, pili vodu s istih izvora i prešli duge milje prerije takvim trkom kao sada.

Onda Rock začuje dalek prasak puške popraćen odjekom revolverске pucnjave.

— Bat, samo da si u zaklonu! — promrmlja Rock.

Sad je konju usporio trk da ne bi nespremno naletio na protivnika. Izvukao je pušku iz navlake i ušao među stabla. Približio se mjestu pucnjave. Obuzdavši konja na korak, pustio ga je neka se ispuše. Opreznim je pogledom ispitivao grmlje. Još nije bio na mjestu, ali pucnjava je pokazivala da se Bat nalazi u zaklonu. Nisu ga uhvatili na prepad.

Skrone konja uzbrdo, među stijenje, pa klizne sa sedla i uputi se

prema rubu litice ispod koje je bila koliba. Opruži se među stijene potrubuške i ugleda oblačiče dima što su izbijali iz grmova oko kolibe. Pričeka bljesak iz puščane cijevi, pa opali.

Gotovo u isti mah, neki čovjek tamo skoči na noge i pojuri prema stijeni. Rock skrene pušku, ponovno opali, čovjek padne na koljena i stane puzati prema zaklonu.

Odozdo pukne puška, zrno se odbi od stijene i komadići kamena prсну Bannonu u lice. Zato se povuče i spusti malo niže na padini. Jedan je već ranjen.

Odjednom iza stabla izbije jahač vukući iza sebe gomilu gorućega granja. Pojuri prema kolibi. Bio je to luđački pothvat, ali Bannon je odmah shvatio da je Bat Chavez pucnjavom privučen na drugu stranu kolibe. Rock podigne pušku, smiri ruku i okine.

Jahač podigne ruke, tresne s konja i padne usred goruće gomile. Vrisne jednom, užasno, pa se prevrne i stane se valjati po tlu i bjeso mučno gasiti upaljenu odjeću. Drugi pojuri iz grmlja u pomoć, a Rock ne zapuca.

Opet zatutnji grmljavina. Rock podigne glavu i spazi da su se oblaci približili. Počele su prve kapi kiše. Uto Rock začuje topot kopita. Brzo opali u grmlje, onda netko iznenadeno vijkne, napadači izlete iz zaklona, skoče na konje i pojure niz dolinu. Istoga trena odjekne zaglušan tresak i spusti se kiša, prava provala oblaka.

Rock pojuri k pastuhu, vine se u sedlo, usmjeri konja niza strmu padinu i siđe do staje kod korala. U susret mu je žurio Johnny.

— Je li sve u redu?

— Da — odvrati Rock. — Kako je Bat?

— Ne znam. On je u kolibi. Samo ti uđi, ja ću ti skloniti konja.

Rock trkom uleti u kolibu i treskom zatvori vrata za sobom. Bat se okrene i široko mu se nasmiје.

— Čovječe, što mi je odlanulo kad sam čuo tvoju pušku! — uzvikne. — Opkolili su me. I Lew se htio boriti, ali mu nisam dao, bojao sam se da mu se rana ne otvori i stane krvariti. No, sada je dobro. otjerali smo ih!

— Jesi li koga pogodio?

— Čini mi se da sam okrznuo jednoga ili dvojicu. Možda sam jednoga poslao u vječna lovišta. Ti si jednoga pogodio onim prvim metkom. Vidio sam kad je pao. Dobro smo im zaprašili!

— Krenuo sam u Kanjon topola — reče Rock — pa sam ih ugledao. Pobojao sam se da si možda negdje vani pa će te zateći nepripravna.

Chavez pljune. — To se umalo nije dogodilo. Upravo sam se vratio s izvora, donio sam vodu.

Rock je zurio u vatru. Njihov je prvi napad odbijen, ali to ne znači da će odustati. Jednoga je ubio, a vrlo će mnogo značiti tko je to bio. Ako je bio naseljenik, onda će on, Rock, imati vrlo slabe izgledе da ih nagovori na povlačenje.

No, u svojoj odluci ostao je čvrst. To zlo valja prekinuti. Nikad nije kasno da opet pokuša. Kiša je pljuštala po krovu, činilo se da su se nebesa otvorila. Uz takav potop neće ga očekivati. Bit će pod krovom uvjereni da će se svatko skloniti. Najzgodnije će biti da pođe naokolo i spusti se niz kanjon. Jer ako

uopće budu stražarili, pazit će na put koji vodi oдавде...

...

Sharon je izašla željna svježeg zraka. Iznad daleke planine, s one strane doline, bljeskale su munje. Tamo je već bješnjela oluja.

Radovala se što je sama. Mary ju je pozvala da dođe Collinsovima, ali Sharon je znala da ne bi izdržala u zatvorenom prostoru. Bila je nemirna i u brizi. Otac joj je tamo negdje, a Tom Crockett, unatoč odvažnosti i odlučnosti, nije nikakav borac. Nije on Bannon.

Čudno, ali brine se zbog Rocka Bannona. Tvrd je, čini se da mu ne može nitko ništa. Možda je upravo sada tamo, na onoj strani doline. Možda upravo sada ubija njezina oca, ili njezin otac puca u njega. Dvanaest ih je odjahalo. Osmorica su naseljenici. Collinsa više nema, Dud Kitchen još ne može na konja, ali ostali su otišli svi listom: Mulholland, Pagones, Satterfield, Lampton, Purcell, Olsen i Greene, naravno, i njezin otac.

Započne kiša. Najprije pokoja krupna kap, tu i tamo, zatim vodeni zastor. Sharon uđe u kuću. Krov je propuštao. Ispod tih mjesta ona postavi lonce, pa upali svjetiljku i prenese je na stol kraj prozora. Ocu noga još nije posve ojačala, pa se Sharon zabrinula misleći kako je sada izložen mnogim nedaćama.

Spazila je svoj lik u zrcalu, lik visoke djevojke sa zlatnoričom kosom što joj u dvjema pletenicama uokviruje lice, obrazi su joj bili bliziji, oči velike.

Čula ih je kako dolaze, a onda ih je ugledala. Vidjela je kako se jedan jahač izdvaja i upućuje ovamo

preko trave, što je sada poglela zbog čestoga gaženja. Otac najprije smjesti konja, pa uđe u kuću i stane toptati nogama skidajući kabanicu. Sivi šešir bio je mokar, pa ga ona primakne vatri. Kava je bila gotova. Sharon najprije naliže jednu šalicu pa uzme zdjelu da oca posluži juhom.

Otac sjedne za stol tako naglo te se činilo kao da su mu noge odjednom otkazale, a Sharon primijeti kako je umoran i star. Pogledi im se sretnu i on se blizjedo nasmiješi.

— Nisam baš stvoren za borbu, Sharon — reče. — Jednostavno nisam za to. Gotovo mi je pozlilo kad je jedan naš pao u vatru.

— Tko? — ona poskoči. — Jedan od naših?

— Jedan vozar, od onih što su stalno u gostionici. Zvao se Osburn. Napali smo kolibu, iznutra je netko pucao. Prvim metkom ranio je jednoga našeg. No, mi smo kolibu opkolili i za nekoliko minuta bismo je osvojili, da na nas nije netko zapucao s litice, odozgo.

To je bio Bannon, siguran sam. Ubio je Hyja Millera. Pogodio ga je prvim hicem, ali ne shvaćam kako ga je vidio! Zatim je ranio Satterfielda. Prostrijelio mu je nogu, rana je slična mojoj... onda je Osburn pojahao konja i...

Nastavio je pripovijedati, ali Sharon ga nije slušala, mislila je samo na to kako joj je otac ipak kod kuće, zdrav i čitav.

Kad je ušutio i stao jesti toplu juhu, ona ga upita: — A Bannon. što je bilo s njim?

— Ništa. Njemu nitko ništa ne može. On je kao od kamena, Sharon.

— Ali je dobar čovjek, oče! — ona će naglo. — Dobar je čovjek! Kamo sreće da je sve drukčije!

— Okani se takvih misli, Sharon — odmahne otac glavom. — On nije za tebe. To je okrutan čovjek i nasilnik. Čovjek kojem je revolver život. Collins je poginuo od ruke jednog Bannona prijatelja i sad ni mi ni oni nećemo popustiti. To je rat do istrebljenja.

— Ali zašto, oče? Zašto? — Sharon će slomljenim glasom. — Samo kad pomislim da smo mogli ići drugim putem! Sada smo mogli biti u Oregonu! Čini mi se kao da je sve bilo točno što je Bannon rekao o Morton Harperu. Što smo učinili? Sami smo uletjeli u ovu stupicu, ni volova više nemamo, osim ona dva kojima ti oreš, a do grla smo u dugovima.

— Znam — reče Crockett. — Ali to, nam se moglo dogoditi i da smo otišli i nekamo drugdje. Možda griješimo u pogledu Mortona. On je učinio što je mogao, a u ovoj je borbi uz nas.

Sharon klekne kraj ognjišta osjećajući kako joj se griju koljena. Onda je sjela i zagledala se u plamen, osluškujući kako kiša bubnja i pitajući se gdje je on sada.

Kako će sve to završiti? Wes Freeman, onaj momak što je ubijen tamo među brežuljcima. Onda Collins, pa sada Miller. Dud Kitchen oporavlja se od rane. I Jim Satterfield je ranjen. A sve je to samo početak, još se ne vidi kraj.

Vrata se naglo otvore, ona skoči na noge.

Bio je to Pete Zapata. Zatvorila vrata za sobom. Smiješio joj se svojim čudnim licem mokrim od kiše,

dok je zmijskim očima pretraživao sve kutove u prostoriji.

— Ne tu? — muklo šapne. — Ali doći brzo, možda?

— Tko? O kome govorite? — dahne Sharon.

Otac je ukočeno sjedio. Zapata ga pogleda neskrivenim prezirom, pa slegne ramenima.

— Tko? Rock Bannon. Prije koja minuta on sišao niz kanjon na svoj konj. Sad on tu negdje. Tko zna? Ali brzo on dođe tu, a onda... — Nasmije se pokazujući žute zube između debelih usana. Zvjerao je čas u nju, čas u njega. — Ako jedan govori za upozoriti Bannon, ja ubiti drugo, znaš? Je li?

Zurila je iskolačenih očiju od straha. Onda se polako okrene prema vatri. Zapata ima pravo. Ako je Rock opet došao, on neće otići a da je ne posjeti. Mogao bi ući svakoga trenutka. Valja smisliti neki način da ga upozori!

...

Pastuhu se svidala polutama i plitka spilja u kojoj ga je Rock smjestio. Ali on nije volio ostati sam. Kad je Rock htio poći, malo je zarzao i frknuo, ali ga je gospodar smirio s nekoliko riječi.

Šuljajući se vješto ispod stabala, Rock se prikrađao Pagonesovoj kući. Nije znao u što će upasti, ali je znao da je Pagones od svih naseljenika najpouzdaniji i najjači.

Ako će se netko oduprijeti Harperu, onda će to sigurno biti Pagones. Crockett možda ima volje za to, ali nedostaje mu moralne snage. Važno je i to što je Pagones svojim očima gledao kako jedan Harperov čovjek puca u Duda Kitchen. Iako Duda nije on izabrao sebi za zeta, nego je

to učinila njegova Mary, Pagones momka voli više nego ikoga. Dud je sposoban, izdržljiv i energičan momak, sav nabijen vedrinom.

George Pagones nikad nije do kraja vjerovao u Mortona Harpera. Dao se, doduše, zavesti Harperovom slatkorječivošću, ali je svojedobno ipak obratio pažnju Bannonomim sumnjama.

Pagones se vratio kući mokar i umoran. Poput Crocketta, ni on nije bio nimalo raspoložen da ubija. Gledao je kako Olsburn pada u goruće granje, vidio je kako Miller pogiba. Znajući kakvo je zlo izazvao Miller, kako je pijan napao Sharon, Pagones ga je bez sućuti gledao kako umire. Ako to nekoga mora zadesiti, zašto taj ne bi bio Miller? No, nije lako gledati čovjeka kada umire, pogotovu ako si živio kraj njega.

Mnogi su ljudi ratoborni, uvijek spremni na borbu, ali hrabrost im iščezne čim vide kako smrt pogađa naglo i stravično. Pagones je imao odvažnosti da sebe brani, ali u borbi nije sudjelovao srcem, pa ga je posljednji događaj podstaknuo na razmišljanje.

Nešto je grizlo Duda Kitchena. To je Pagones primijetio prije nekoliko dana, ali nije imao prilike razgovarati s njim nasamo. Podstaknut tom istom potrebom i sada, ustao je i ušao u spavaću sobu. Stajao je kraja kreveta, kad osjeti struju hladnog zraka i začuje ženin zaprepasten uzvik.

Munjevito je skočio s revolverom u ruci. Rock je upravo zatvarao vrata. Okrenuvši se, Rock ugleda revolver u Pagonesovoj ruci i namršti se.

— U redu, Pag, imaš me na nišanu. I što sada?

— Što tražiš ovdje? — strogo će Pagones. — Zar ne znaš da će te ubiti ako budeš svraćao k nama?

— Glavno je da ti to ne učiniš, Pag — reče Bannon. — Tebe sam oduvijek smatrao prijateljem.

Pagones vrati revolver u korice. — Dođi — reče. — Valjda si došao na razgovor.

Pogledom punim straha, Mary i njezina majka nijemo su gledale Bannona. Začuju se koraci iz susjedne prostorije. Na vratima se pojavi Dud Kitchen.

— Zdravo — reče. — Rock, čuo sam Zapatu gdje prijeti kako će te ubiti. Rekao je da si sada ti na redu.

— Lijepo. — Rock se spusti na jednu stolicu i pomakne opasač tako da mu se desni revolver našao u krilu, njegov sedefasti držak nadomak desnici. Tamnoplava košulja bila mu je razdrljena a kožna jakna raskopčana. Na svjetlu svijetla i vatre s ognjišta sjale su se blistave čahure metaka na njegovu opasaču.

Dud je bio blijed, ali Rock je osjetio da je momku drago što se pojavio. Rocku je bilo lakše — bit će mu lakši i razgovor. Pagones, kome su jagodice svjetlucale na odsjaju vatre, netremice je gledao u Bannona i čekao da otpočne. U sobi je bilo tiho. Jedna kišna kap padne u vatru i šišteći ispari.

Mary se sagne i baci u vatru pregršt pruča.

— Pag — polako započne Bannon — ja nisam bio za ovaj rat. Mislim da ni ti nisi bio. Vjerujem da nije bio ni Crockett, pa ni Dud. S To-

mom nema smisla razgovarati. On je dobar čovjek i zna što hoće, ali nema snage da ustraje. Ne bi se mogao suprotstaviti Harperu. Postoji samo jedan čovjek koji to može, a to si ti, Pagones.

— Harper je moj prijatelj — Pagones će mirno. — On nas je doveo. To je njegov i naš rat.

— Valjda ne misliš tako! — dočeka ga Rock. — Ne, u sebi sigurno ne misliš. Tebe je u to uvalila Collinsova smrt. Zbog nje je to postao i tvoj i Crockettov rat. Istina, svi vi želite sebi stvoriti dom. To želi i tvoja žena i Mary. To želi i Sharon. To želi Cap, žele i svi ostali. A Morton Harper želi zemlju i vlast. On to hoće postići bez obzira tko će umrijeti i kada. Ja sam već dolazio k vama da bih spriječio zlo. Sada sam opet tu. Jedan naš momak prvi je poginuo, a bio je dobar dečko. Ubijen je, Pagones, onako kako nitko iz karavane ne bi ubio čovjeka. Purcell me mrzio. Lamport također. Cap vam je bio vođa, ali je spremno slušao dvoličnoga Harpera.

— Svi smo ga slušali — reče Dud. — I ja sam ga poslušao. Barem neko vrijeme.

Mary priđe Dudu, koji je sjedio, i položi ruku na njegovo rame. On je pogleda, a ona mu se nasmiješi.

— Prijeđi na stvar! — reče Pagones. Sve što je Bannon rekao bilo je točno. To je Pagones vrlo dobro znao. Slušao je on što Harper govorio, ali uvijek se bojao da Bannon ima pravo. Bojao se toga putovanja. Možda postoji izlaz, ali kakav? Više nemaju volove, nemaju ni novaca. Tu su, pobjeći više ne mogu.

Rock se nalakti na koljeno. — Pagones, moji momci kažu da oni nisu ubili Collinsa!

Dud Kitchen duboko udahne, a Mary problijedi shvativši.

— Što to govoriš? — upita Pagones.

— Ponavljam: razgovarao sam sa svojim momcima i oni tvrde da nisu ubili Collinsa. Bat Chavez nije nikoga drugog ni gledao osim Zapate, a Stark i Murray uopće nisu bili okrenuti prema Collinsu. Kažu da ga nisu ubili.

— Pucalo je više njih — reče Pagones. — Svašta se moglo dogoditi.

— Točno — složi se Bannon. — Ali moji momci kažu da oni nisu pucali u Collinsa. Tada se postavlja jedno veliko pitanje.

— Što se mene tiče, tu nema nikakvoga pitanja! — odjednom će Dud. — Ja sam vidio ranu na Collinsu! Ubijen je s leđa!

Pagones se smrkne. Zurio je u pod, mišići na licu počeli su poigravati. Zar ničega jasnog nema? Zar se čovjek ne može pouzdati ni u koga? Što bi sada valjalo učiniti?

— Na koga misliš? — upita. — Na Zapatu?

Svi su napeto zurili u Rocka Bannona. — Ne — odvrati on. — Mislim na Mortona Harpera! — Usta ne i stane nemirno hodati po sobi.

— Ali to je ludost! — Pagones skoči na noge. — S kakvim ciljem? Postoji li razlog zbog kojega bi on ubio čovjeka koji je na njegovoj strani?

— Odgovor na to znaš isto tako dobro kao i ja — odgovori Bannon. — Htio vas je uvući u tu borbu i to je bio jedini način. Purcell i Lamport prijeke su naravi. Oni su od-

mah bili uz njega, ali mu nisu bili dostatni. Htio je sve vas, dobre, trijezne, radine građane, ljude koji uživaju dobar glas u svom kraju, ljude u kojima će vojska, ako se ikad pojavi, gledati poštenjačine.

— Ja sam vidio Collinsovu ranu — ponovi Dud. — Collins je ubijen malokalibarskim revolverom, metkom kojemu je vrh ili odrezan ili zarezan.

— Tko ima takav revolver? — upita Pagones. — Svi znate da Harper nosi kolt »dragoon« poput nas.

— Da, to je onaj što se vidi — nastavi Rock — ali možda uza se ima još jedan.

Rock se raskorači. — Pag, valja mi poći, i to brzo. Noćas vjerojatno nitko neće izlaziti, ali u to se ne smijem pouzdati. Moram što prije odavde, više neću dolaziti. Već ti odavno pokušavam dokazati tko je Morton Harper. Sad vam je posljednja prilika da raskinete s njim. Kažem ti, ako ne raskinete, u roku od četrdeset i osam sati ovdje više neće biti nijedne kuće.

Pagones naglo podigne glavu. — Je li to ultimatum?

— Da! — prasne Bannon. — Da sam Bishopu dopustio da učini po svome, svi biste bili daleko odavde. Wes bi bio živ, Collins i Murray ne bi imao olovo u nozi, a Dudu se ništa ne bi dogodilo. Da nisam spriječio Bishopa, on bi se nacrtao pred vama sa četrdeset naoružanih ljudi i naložio vam da se gubite odavde, prije nego što biste stigli i jedan kolac pobosti. Naši momci jedva čekaju kad će se sukobiti. Harpera mrze iz dna duše, a Zapatu hoće bez obzira na cijenu. Zapata je razbojnik i ubojica, oni to znaju.

— Ne vjerujem da mogu uspjeti — opet će Pagones. — Zapravo, i mi se moramo čuvati Zapate. Harper je jedini koji može njega i one vozare držati podalje od naših kuća i naših žena!

Rock priđe vratima i reče:

— Držite se po strani, pa neće biti ni Zapate ni njegovih prijatelja! Sredit ćemo ih tako temeljito da neće ostati ni uspomena na njih. Ne želimo ubijati dobre ljude. Svoje kuće možete zadržati. Dopustili smo vam da ih podignete, pa ćemo vam dopustiti i da ostanete.

Okrene se i izađe na kišu. Čekao je da mu se oči priviknu na tamu. Kiša je pljuštala kao iz kabla, žestoko ga tukla po licu i bubnjala po njegovu navoštenom ogrtaču kao po limenom krovu.

Pripijen uza stablo zurio je u noć i oklijevao. Kroz Crockettov prozor vidjelo se mutno svjetlo. Netko je još bdio. Stajao je tako znajući kakvoj se pogibelji izlaže, ali i željan da vidi Sharon, da je zagrlji.

To još nije učinio. Nije je još ni poljubio. Sve je ostalo na pogledima, ali je osjećao da ga razumije i gaji iste osjećaje.

I u gostionici je bilo svjetlo. Vjerojatno sada kartaju i piju. Kakva šteta što nema uza se kojeg od svojih momaka! Mogli bi upasti i zbrisati ih u jednoj jedinoj odlučnoj borbi. Munja sijevne i osvijetli kišom oblivene kuće i zelenu travu, sad već izgaženu, između njega i Crockettove brvnare.

Uputi se preko čistine slušajući, daleko mumljanje s vrhova iznad doline, mumljanje među liticama i stijenama.

Nije zakopčao ogrtač, pridržavao ga je lijevom rukom, a desnu je držao u džepu. Gacao je preko mokroga tla, dok mu je kiša tukla obod šešira i šibala po ogrtaču.

Opet je zastao. Promatrao je kuću. Nigdje konja. Odjednom iz dimnjaka sukne stup iskara, kao da je netko bacio novo pruće u vatru. Hitio je krenuti, uto se podiže nov stup iskara. Zastao je. Je li to kakav znak? Ali tko bi mogao znati da je on u blizini?

I treći put! Tripud znači upozorenje — tri dimna signala, tri pušćana pucnja — ali zašto i kome? Tko zna da je on tu? Bilo je glupo, ali iskre su ga uznemirile.

Onda opet tri puta iskre vrenuše iz dimnjaka. Netko se igra vatrom, štapićem udara po zapaljenom drvetu, ili potiče vatru.

Nije važno. On će ući. Hladno mu je, bit će dobro da se tamo malo ugrije prije nego što krene na dugo jahanje do kolibe. Bila bi prava ludost odavde krenuti ravno u dolinu.

Odvojio se od posljednjega stabla i prišao kući. Čulo se kako mu čizme bućkaju u blatu ispred vrata. Munja sijevne i voda se zasja na glatkim daskama vrata. Valjalo je pokucati, ali on to ne učini, nego skoči u stranu, i lijevom rukom otvori vrata.

Revolver prasne. Rock ugleda plamsaj iz tmine pored ognjišta. Zrno udari u vrata, a Rock se baci u sobu.

Spazio je Sharon kako se izbezumljena pogleda uklanja od ognjišta. Iz sjene iskoči Zapata. Revolver opet opali i zrno otkine komadić Rockova ogrtača. Onda Rock pritisne obarač.

Zapata zatetura kao udaren posred želuca, Rock pođe na nj, a on skoči prema unutrašnjim vratima. Rock se zaleti za njim, a mješanac se baci kroz prozor zastrt vrećom.

Rock izjuri kroz vrata. Zapatin revolver prasne, ali zrno se zari u tlo ispred Rockovih nogu.

Podignuvši revolver i okrećući desni bok mješancu koji je čučao, Rock opali dvaput kao u cilj na streljani.

Mješanac zakašlje, revolver mu padne u blato. S mukom je pokušao izvući drugi revolver, Rock je vidio kako mu se košulja zacrvenjela od krvi. Rock ponovo opali. Zapata padne stežući šakama blato.

Jedna se vrata zalupe, začuje se povik. Rock se okrene i ugleda Sharon na vratima. — Ne mogu ostati — reče. — Razgovarajte s Pagonesom. — I već je jurio preko izgažene trave prema stablima.

Puška prasne, zatim druga, pa se začuje isprekidana paljba. Plaćući od straha, Sharon je stajala na vratima i zurila u tamu. Munja bljesne i ona kroz zastor od kiše spazi njegovu spodobu. Puška opet opali, ali on već nestane u šumarku. Poslije nekoliko trenutaka začuje topot kopita.

— Dok je na svom konju, neće ga uhvatiti — reče Tom Crockett. — Pobjegao je! — Sharon se okrene. Otac joj se smiješio. — Da, kćeri, radujem se što je pobjegao. Radujem se što je ubio ubojicu.

— Oh, oče! — Ona ga zagrlila, zatim zalupila vratima.

Vrata se naglo otvore i Morton Harper upadne u sobu. Za njim uđu još četvorica mrka lica i s revolverima.

— Što je Bannon radio kod vas?
— upita Harper. — On je ubojica!
Zašto je došao?

— Ne znam zašto je došao! — hladno mu odvrati Crockett. — Nije nam to objasnio. Zapata ga je ovdje čekao. Kad je Bannon ušao, Zapata je opalio i promašio. Više nikada neće promašiti.

Harper je zurio u njega, lice mu bilo blijedo i bijesno.

— Ti kao da se raduješ! — uzvikne Harper.

— Tako je! — potvrdi Crockett. — Zapata je bio ubojica, zaslužio je da bude ubijen.

— I ja se radujem — reče Sharon i podigne glavu. — Drago mi je što ga je Bannon ubio, drago mi je što vam je Bannon pobjegao.

Ljudi iza Harpera ljutito zagundaju, ali Morton ih obuzda jednim pokretom. — To je pobuna. No, to nećemo trpjeti u ovom naselju. Bio sam strpljiv s vama, Sharon, ali moja je strpljivost pri kraju.

— A koga je briga za vašu strpljivost? — Djevojčine oči zaiskre se gnjevom. — Više nas nećete varati lijepim riječima. Hoćemo da nam vratite naše volove, odmah, sutra! Dosta nam je toga! Sutra idemo odavde makar morali pješačiti.

— Nećete! — reče Harper. — Momci, idemo.

— Šefe, daj da ih naučimo pameći — bijesno će jedan od Harperovih ljudi. — Do vruga s jalovim naklapanjem!

— Još ne — reče Harper. Nosnice mu se prošire od bijesa, lice mu se stvrdne. — Drugi put!

Kad su se vrata zatvorila, Tom Crockett, blijeda lica, okrene se prema kćeri: — Moja Sharon, tu smo,

pa sad kako bude. Možda ćemo se sutra morati tući. Hoćeš li mi pomoći?

Sharon se odjednom nasmiješi: — Zar to moraš pitati?

— Ne — uzvratila joj osmijehom. Kao da se odlučio poslije pogibije Zapate i Harperovih riječi. — Ne, ne moram — ponovi. — A sada idi spavati. Ja ću očistiti pušku.

VII

Bannonov je pastuh brzo grabio stazom uz kanjon. Rock je znao da bi ga mogli slijediti. Među onim ljudima ima takvih koji su bili u ovim bregovima, ali ako im pobjegne u divljinu oko Day's Rivera, nikad ga neće naći.

Nije imao namjeru da se upusti u pucnjavu s bandom profesionalnih ubojica. Znao je da su vozari što su došli u Kanjon topola banda otpadnika pokupljena među ološem što se zatekao u karavanama na prolazu kroz utvrdu.

Izašavši iz Kanjona topola skrenuo je jugoistočno i sišao dubokom jarugom do livade. U dnu jaruge šumjela je voda što se spuštala s brda, ali je bila jedva stopu duboka. Niže je odjekivala buka Day's Rivera.

Svojim zapjenjenim vodama Tjesnac će pružati strašnu sliku. Tamo uvijek kuha, ali sada će, zbog proloma oblaka, biti dvostruko gore. Kiša je i dalje nesmanjenom žestinom oblijevala brežuljke.

Više ne može ići putem kojim je došao. U uzanom kanjonu kojim je dojahao voda će biti odviše duboka. Mora naći drugi put, kojim će iz

divljine, u koju sad ide, skrenuti niz dolinu u kojoj je Freeman bio ubijen.

Načas zaustavi pastuha u zaklonu kamene izbočine. Svjestan da će njegovu konju trebati i posljednji djelić snage, sjahao je, naslonio se leđima na stijenu i stao razmišljati o svom položaju.

Krenuo je sjeverozapadno, u divljinu. Da je pošao južno, ubrzo bi izbio na ravan iza izlaza u Bishopovu dolinu, pa bi se morao uzdati u brzinu svoga konja kao u jedini spas.

Međutim, on je potreban tu, sada. Bijeg je samo privremen, pa se, skrećući na sjever držao na puškometi od progonitelja. Sada valja naći put preko krševitoga gorskog lanca što se nad njim diže više tisuća stopa, kako bi došao u Bishopovu dolinu i preko nje stigao kući.

Nitko nije poznavao ovu planinu kao Hardy Bishop. No, Rock nije mnogo zaostajao za njim. Ali tamo ga je čekao jeziv splet grebena, kanjona, oštirih vrhova i dubokih provalija. Na gornjem kraju doline rijeke je bučala niz klanac ponegdje dubok i tri tisuće stopa, a samo je jedna tanka stazica vodila duž litice Tjesnaca.

Dolina mu se činila kao zidom opkoljena upravo zato da on ne bi mogao u nju. Razmišljajući o svakom putu napose, morao je odustati od svakoga. Kroz Bailey's Creek sada će se sručiti voda što će se u uzanom kanjonu vrtložiti u dubini od desetak stopa. Ništa bolje neće biti ni u Trappers' Gulchu, a ostala dva puta bit će jednako neprolazna.

Rock je kroz klisni zastor zurio u crni planinski masiv, ali mogao je vidjeti samo mrak. Sad će tamo svaki potok i svaki končić vode biti bijesna bujica. Ako ima puta u dolinu, onda ga može biti jedino preko planine. Od same pomisli na nju stresao se cijelim tijelom. Znao je kakvi su ti grebeni za tišine. Preko njih se može, on ih je i prelazio, ali samo kad možeš vidjeti put. Sada kad gromovi pucaju, kad se od grmljavine tresu litice, a oko njih se skupljaju oblaci, bit će to strahovit pakao munja i stijenja, gdje nema mjesta živoj duši.

No, jedna mu se misao uporno navraćala. Bishop je sam, ili gotovo sam. Reda s momcima poslao je u kolibu što leži najbliže Harperu. Drugi će momci biti u kolibi kod Tjesnaca, miljama daleko. Kod kuće bit će samo dvojica, osim kuhara.

Rock Bannon nije htio potcijeniti protivnika. Morton Harper morao je brižljivo pripremiti pljačku. Ne bi je ni otpočeo da prethodno nije dobro proučio protivničke snage. Znao je koliko se ljudi nalazi u kolibi, pa će lako zaključiti da je rančerova kuća gotovo prazna — a u njoj je Hardy Bishop, srce, duša i mozak otpora banditima.

Preko planine vodi put. Bannon ga je jednom prešao za dana. Morat će ići preko jedne stazice što se poput tanke obrve ucrtala u glatkoj litici kanjona, a dolje zjapi provalija duboka stotine stopa. Morat će projahati uz dugu i strmu stranu, između drveća i stijenja, proći između dva vrhunca, pa ukositi kroz šumu padinom nizbrdo.

To je put od dvanaestak milja, a možda i više. Čak je i danju opasan. Njime valja ići polako. A sada je dovoljno baciti pogled da bi se uvjerio u kakvo su streljiste munje pretvorile ovu planinu.

— Dobro, dečko moj — reče konju blagim glasom — tebi se to neće svidjeti, ali ne sviđa se ni meni. — Popeo se u sedlo i krenuo šiban vjetrom.

Kada je zaobišao liticu, sudario se s vjetrom kao sa čvrstim zidom, a kiša je silovito tukla po njemu kao da ga je htjela vratiti. Uputio je konja niz kanjon kojim će doći do one stazice koju valja prijeći. Nije želio misliti na taj dio puta.

Kanjon se pretvarao u tijesno divovsko ždrijelo u kojem su bučale vode moćno kao Niagara. Velike mase vode pjenile su se u silnom vrtlogu, a od te strašne buke pastuh je frktao i stao uzmicati.

Rock ga je gladio po vratu i nešto mu blago govorio. Ohrabren, pastuh je oprezno stao tapkati po stazi. Krenuo je naprijed. Onda se na nj sruši mlaz vode što je šikljao iz pukotine u litici i svega ga obli. Pastuh poskoči. Čvrsto pritežući uzde Rock smiri pastuha, zatim ga pusti da sam bira put. Ništa nije vidio pred sobom.

Između litica kanjona odjekivala je grmljavina i tutanj stijena što su se rušile. U kratkom plamsaju munja Rock bi ugledao jeziv prizor zapjenjene vode s milijun sićušnih iskara što su vrcale niz mračni kanjon.

Sivac je ujednačeno koračao probijajući vjetar oborene glave, krzmajući tu i tamo, birajući sebi put kad mu je valjalo zaobići kak-

vu veliku stijenu, ili kad bi se odjednom našao pred gomilom srušena kamenja.

Vjetar je hujao niz kameni usjek, buka se pretvarala u užasan zvižduk na izbočinama gdje su se pred njegovom snagom sagibali borovi. Tučen vjetrom i kišom, pognute glave, izmrcvaren, do kostiju promućen, Rock Bannon jahao je dalje, ništa ne gledajući, uzdajući se u sigurne noge konja i u njegov instinkt.

U jednom trenu, kad je silna munja pretvorila okolicu u jasan reljef, ugledao je sliku koju neće zaboraviti makar živio sto godina. U tom kratkom trenutku vidio je kanjon u prizoru kakav više nikada neće zaželjati da vidi.

Na jednom zavoju pastuh je stao i trenutak pričekao da odmori prenapregnute mišice. Uto je sijevnula munja.

Pred njima se strmo rušio kanjon, nalik na divovske stube, crn, svjetlucavih litica izglacanih snagom kiše. Dolje je tutnjala bujica.

U dubini od dvjesta stopa bijeljela se voda stegnuta jednim kamenim grotlom, valjala se i dizala masa pjene visoka dvadesetak stopa. Mlazevi kiše i vjetra svakoga su časa od te mase otkidali dijelove i hitali ih u onu pomamno razbješnelu vodu. Gromovi su tutnjali u salvama, jeka im odgovarala, a za stijenu prionuli cedrovi luđački se tresli na vjetru kao da su se htjeli iščupati i odletjeti negdje daleko gdje će se spasiti od oluje.

Prizora odjednom nestade, proguta ga bezdana tmina. Sivac krene, zaobiđe stjenovitu izbočinu i stane se penjati. A onda, kao kakvim ču-

dom, nađoše se izvan kanjona, ali uza jednu strmu pukotinu u stijeni gdje se konju među nogama rušila duboka bujica vode. Tu je samo jedan pogrešan korak značio srušiti se niz napuklinu i pasti u onu stravičnu tminu što se nadvila nad vodom. Ali pastuh je bio sigurna koračka. Najednom izbiše na obronak.

Dočekale su ih munje prema kojima su one dolje bile igrarija. Tmini su neprestano parale munje. Svaka zubata pruga osvijetljavala je noć kao paklena vatra. Sablasna pleća planine sudarala su se s nabujalim, teškim oblacima, a davno mrtvi borovi stršili su put podivljalih nebesa.

Omamljen olujom, pastuh je mučno koračao, a Rock se u sedlu tresao. Prolazili su preko gola, mrtva obronka lomeći otpor vjetra. Bljesnu munja i jedno drvo pred njima prсну poput bombe. Komadići fiju-knuše zrakom s jaukom odbačena zrna. Deblo se zadimi, na njemu prasnu plamen, pa se ugasi, a svuda naokolo zalebdi miris izgorjela drveta i sumpora.

Tada se zora stala probijati kroz posivjelu tamu. Najzad se plamena rumen počela penjati uz vrhunce. Izmučen, zgnječen umorom, u jednoj vodi, Rock je jahao dalje. Visoke litice za njegovim leđima pretvoriše se u plamsaje vatre, ali on to ne uočī. Pastuh je gaziō posljednjom miljom obronka i stupio na mekanu travu ravnice.

Dolina je bila prazna. Rock se zakrvavljenim očima zagleda prema jugu. Nikakvih jahača nije bilo, nikakvoga kretanja. Pretekao ih je. Slići će kući prije nego što oni dođu. A kad se jednom nađe kod

kuće i uzmogne stati uz bok starcu koji ga naziva sinom, zajednički će biti jači.

Neka Harper izvoli doći. Naučit će što znači boriti se. Naći će na ljude koji nisu od istoga mesa i iste krvi, ali koji jednako reagiraju, a jednaka je i vatra na kojoj im se narav kalila. Ljudi koji su odrasli s koltom. Odrasli u zakonu jačega. Ljudi koji znaju što je pravda, ali se umiju boriti da obrane svoju imovinu i svoje uvjerenje.

Nije on o tome previše dugo razmišljao. Samo se kretao. Sivac najzad uđe u dvorište. Rock je gotovo pao sa sedla. Springer dotrči da prihvatī konja.

— Čovječe, zaboga! Pa kuda si stigao?

— Preko planine — odgovori Bannon i pođe prema kući.

Springer se zaprepašteno okrene i pogleda u šest tisuća stopa visok greben. — Preko planine — ponovi. Skinuo je sedlo i uveo konja u koral, zatim je potrčao do spavaonice da ponovi Turneru: — Preko planine!

Hardy Bishop podigne glavu i oči mu se stisnu. Rock podigne ruku i prođe kroz sobu skidajući u hodu mokru odjeću. Spustivši se na krevet, skinuo je jednu čizmu, a onda se prevrnuo na leđa.

Bishop je pošao za njim. Zatim se vratio u svoj naslonjač. Ima pravo-ga čovjeka za sina...

Davno je to bilo kad je prvi put stupio u ovu dolinu, sa starim Johnom Dayem. Spustili su se preko Tjesnaca i zagledali se u njezino široko i lijepo prostranstvo. Tada je ugledao ono što je tražio — raj.

Kakvih je ljudi tada bilo na Zapadu! Ljudi što su lutali rijekama u lov na dabrove, ili ravninama u lov na bizone. Živjeli su, trgovali i borili se zajedno s Indijancima. Prodirali su u nove krajeve u koje bijeli čovjek još nije stupio.

Takvi su ljudi bili John Coulter, koji je prvi vidio područje Yellowstonea, stari Jim Bridger, koji je poznavao Zapad kao malo tko, pa John Day. Smith Hoback Wilbur Price Hunt, Kit Carson i Robert Stuart. Mnogi su dolazili radi zlata, ali bilo je i takvih koji su htjeli samo dom, a od takvih je među prvima bio Hardy Bishop.

Indijanci Kaw bili su mu prijatelji, ali ne i Vrane, a sa sjevera su tu i tamo nailazili jahači Crnih Nogu u pljačkaškim pohodima. Kad su bili miroljubivi, on je s njima razgovarao i trgovao, a kad su se htjeli tući, on se tukao. Nakon nekog vremena čak su ga i Vrane ostavljale na miru, shvativši da je korisnije s njim prijateljevati nego od njega ginuti.

Ali sada dolaze teška vremena. Sukobi s Indijancima bili su dječja igra prema sukobima s bijelcima. Bilo je dobro što je Rock Bannon čovjek kojem je stalo do mira, ali i čovjek koji je brz na revolveru.

Podignuo je glavu, oči su mu žmirnule. Bile su to oštre oči koje su mogle vidjeti dobro i daleko. Indijanci su ga poštovali. Sposoban je, govorili su, trag pratiti zmiji preko glatke stijene i patki u uzburkanoj vodi. Sada je spazio jahača koji je išao prema ranču. Jedan jedini jahač, ali u njegovu načinu jahanja bilo je nečega neobičnog.

To nije bio muškarac, nego žena!

Hardy Bishop podigne iz naslonjača svoje moćno tijelo. Prošlo je deset godina kako je posljednji put vidio bijelu ženu! Polako pođe prema vratima opasujući svoje revolvere, za svaki slučaj.

Kosa joj zasja poput plamena. Bishopu zaiskre oči. Dojahala je do ulaznih stuba, vidio je Springera i Turnera na vratima spavaonice. Bila je u hlačama i muškoj košulji. Ispod otvorena ovratnika bijeljelo joj se grlo. On se nasmiješi. Kakva žena!

Sharon zapanjeno pogleda Bishopa. Pretpostavljala je da je krupan čovjek, ali ne takav kolos. Metar i devedeset bio je visok, bos, a težio je sto i četrdeset kilograma. Kosa gusta, kovrčava, čeličnosiva. Oči su mu se krijsile, iz zasukanih rukuva košulje pružale su se goleme šake.

— Uđi! Uđi! — zagrmi. — Ti si sigurno Sharon Crockett, da? Čuo sam o tebi. Mnogo sam toga slušao o tebi! — Ona je zastala na stubama, a on se okrenuo: — Što je? Valjda se ne bojiš jednog starca? Uđi!

— Nije stvar u tome. Samo, eto, ne znam... mi smo tek tako došli... a ovo je vaša zemlja...

— Ništa mi ne objašnjavaj — Bishop odmahne glavom. — Uđi i sjedni. Ti si prva bijela žena koja ulazi u ovu kuću. Prva koja ju je vidjela. Rock spava kao zaklan.

— Znači, spasio se? — upita ona.

Sharon ispriča kako je ubijen Pete Zapata i što se nakon toga dogodilo. — Zato sam i došla — reče. — Da na neki način zatražim mir. Bili smo glupi što odmah u početku nismo poslušali Rocka kada nam je

rekao kakav je Harper. Moj otac i ostali žele mir. Za Purcella i Lamporta ne znam, ali govorim u ime svih ostalih.

Bishop kimne glavom. — Rock mi je rekao zbog čega ide. Kažete da je ubio Zapatu? Momci će se veseliti. — Okrene glavu i zagrmi: — Dave!

S kuhinjskih vrata izviri glava pokrivena raščupanom crnom kosom i bradom.

— Donesi nam kave! I kolača!

Nasmije se, ne skidajući pogleda s djevojke. — Tako, ti si ta koja će se udati za Rocka!?

Sharon se trgne. — Kako, molim? Pa, ovaj...

— Djevojko, ne uzrujavaj se! Da, ja sam ti vraški čudan stari osobe-njak. Istina, mladić nije ni riječi rekao o tome, ali ja mu to čitam iz očiju. Nisam ga uzalud odgojio. Kad je otišao na to svoje divljanje po svijetu ponadao sam se da će naći ženu. Tebi se sviđa, je li? — Netremice je gledao u nju, oči su mu se veselo iskrile. — Hoćeš li se udati za njega?

— Pa... što ja znam — počne Sharon. — Ja i ne znam da me on želi.

— Stim svojim »nije me pitao« možeš povući za nos kakva mladića, ali mene ne! Koliko sam puta vidio kako mladi indijanski ratnik daje za jednu squaw i dvadeset ponija, dok bi drugu, pa i bolju, mogao dobiti za svega deset ponija. Zašto? Samo zato što je ona squaw njega htjela, pa ga je začarala tako da mu se cijena učinila niskom. Poštene mi riječi, lakše bih pobjegao iz medvjede stupice na jednoj nozi i jednoj ruci, nego od žene koja je odlučila da se uda.

Sva rumena i zbunjena, Sharon se na to napravi gluha, pa će: — Znači... pustit ćete nas na miru, gospodine Bishop? Ako raskinemo s Harperom, nećete nas napadati?

— Razumije se, djevojko! Dapače, bilo bi vraški zgodno u ovoj dolini imati još nekoga. — Oči mu bljesnu. — Ali ne gomilu, razumiješ, samo te tvoje. I nikoga više!

— Onda, možemo zadržati zemlju?

Izvana se začuje uzvik zaprepaštenja. U kuću uleti Springer.

— Šefe! Šefe, dolaze! Oh, čovječe, brzo! Evo ih...

Prekine ga prasak revolvera. Hardy Bishop ustane i ugleda ljude koji su jurili prema trijemu.

Turner je izašao iz spavaonice, ali ga konji u naletu pregaze. U kući začuju njegov vrisak ispod kopta. Sharon nije ni vidjela kad je starac trgnuo revolvere, ali oni su odjednom rigali vatru. Tada spazi čovjeka na samim vratima kako se hvata za grudi, a krv mu šiklja između šaka.

Iz susjedne sobe iskoči bijesna spodoba s jednom čizmom u skoku opasujući revolvere. Idućega trena zapuca i Rock Bannon.

Sa stražnjeg prozora začuje se nekakav zvuk, Rock se okrene i opali s boka, a crna prilika što se tamo ocrtala nestane. Napad prestane, a Rock jurne do police s puškama. pograbi dvije henrijevke, pa se skokom vrati i jednu pruži Bishopu.

— Jesi li vidio koliko ih ima? — upita Rock.

— Čini mi se petnaestak — odgovori Bishop. — Skinuli smo dvojicu-trojicu u prvom naletu!

— Petnaestak? Rock se okrene djevojci. — Jesu li i naseljenici došli?

— Ne vjerujem — upadne Bishop zureći u dvorište. — Djevojka me došla moliti za mir.

— I dok te ona molila, oni su nas napali! — Rock će bijesno.

Sharon se zaprepasti. — On, ne možete tvrditi tako nešto! Ne možete! Ja sam...

— Sad će navaliti — reče Bannon pa stane puniti svoje koltove. — Spremi se, Hardy. Sad će nas napasti.

— Nek' samo dođu! Ološ lopovski, pljačkaški, razbojnički! Samo nek' dođu! Više će ih doći no što će ih otići!

Kad su jurnuli jurišajući u raspršenom redu, starac provali na vrata pucajući iz kolta.

Jedan napadač vrisne i uhvati se za trbuh, zatetura tri koraka naprijed pa se svom dužinom ispruži po prašini. Još jedan padne, a onda zagrmi revolver i starac se trgne pa se sruši nazad u sobu.

Sharon ga užasnuto pogleda pa mu priskoči. On je zaprepашteno zurio u nju.

— Pogodiše me! Pogodiše mene! Daj mi revolver, djevojko. Ubit ću tu bagru, te kojote!

— Smirite se — šapne mu. S njegovih je grudi stala trgati košulju kako bi otkrila ranu.

Pucajući sad iz jednoga sad iz drugog revolvera, Rock je gađao napadače. Osjetio je da se kolebaju. Ranili su starca, ali su im četiri čovjeka pala, a ima ih i ranjenih.

— U redu! — vikne Bannon. — Dodite! Mene hoćete? Samo požurite, prije nego što stignu naši momci iz

sjevernog logora da mi pokvare veselje!

Vjerovati mu neće, ali grist će ih sumnja. Začuo je glasove prepirke. Zatim nastaje tišina. Napunio je svoje revolvere, pa i starčev, te svoju i Bishopovu pušku. Bilo je podne, sunce je peklo. Ako pričekaju da padne mrak, bit će loše.

Međutim, postoji mogućnost da povjeruju njegovim riječima, ili da se uplaše onih koji su čuli pucnjavu. Ako bi obje Bishopove skupine došle, našli bi se u klopki između dvije vatre i bili bi uništeni.

Prođe jedan sat.

— Rock! — reče Sharon. — Trebalo bi ga prenijeti na krevet.

Izbjegao je njezin pogled, ali je ustao i odložio pušku. Nekako su podignuli Bishopa s poda i odvucli ga na njegov grubi ležaj. Dok se Sharon prigibala nad njim i ispirala mu ranu, Rock se vratio prozorima.

Turner je mrtav, bio je s Bishopom koliko i sam Rock, kao član obitelji. I Bob Springer je otišao. Život mu se naglo ugasio, a s njim i svi Bobovi oduševljeni planovi o zasnivanju vlastitog ranča. Ali oni će to platiti. Platit će to do posljednjega čovjeka.

Čučao je kraj jednoga prozora, kad ga zvuk kopita nagna da ustane. To je bio Bat Chavez na brzom žućkastosivom konju. Konj se trgnuo pred Turnerovim tijelom, pa je Bat imao muke da ga dovede do trijema.

Bannon izađe. — Je li sve u redu kod vas u kolibi?

— Do vraga, čovječe! — prasne Bat. — To ja tebe pitam! Što se dogodilo?

— Napali su nas. Dave se branio iz kuhinje, a Hardy i ja odavde. Hardy je teško ranjen. Springera i Turnera su ubili, kako vidiš.

— Vidio sam ih kako jašu preko doline prema Kanjonu topola. Momci gundaju, Rock. Oni žele odjahati i okončati stvar.

— Ništa drugo ni ja ne želim — kratko će Rock. — Odjahat ćemo tamo i zbrisati ih s lica zemlje.

— Oh, ne! To ne smijete! — Sharon se stvorila iza Rocka. — Molim vas, Rock! Ne smijete! Naseljenici se ne žele boriti. To je bila samo Harperova banda.

— Možda je tako — reče Rock — ali do sada nisam vidio nikakvoga znaka da odustaju. U bandi je bilo petnaest ljudi. Je li Harper imao toliko ljudi? Koliko sam ja vidio, nije. Zapata je mrtav. I Miller. Gdje je skupio tolike ljude?

Onda se okrene Chavez: — Pojedi nešto, Bat, pa idemo. Poći ćemo do kolibe pa ćemo svi zajedno krenuti preko doline. Ako nam se naseljenici nađu na putu, proći će poput ostalih, dobit će ono što su dobili Turner i Springer! Dosta smo dugo sjedili skrštenih ruku!

Rock se okrene i uđe u kuću.

Sharon je zurila u njega blijeda lica. — Znači, vi mi ne vjerujete? — upita ga. — Poći ćete tamo i pobiti nevine ljude?

— A tko je ubio Turnera i Springera? — oštro će Rock. — Kakvo su im zlo oni učinili? Ne znam jesu li vaši naseljenici nevini. Pokušao sam im objasniti u što se upuštaju, ali me nisu htjeli poslušati. Došli su, ali ako im sada netko stane na rep, neka za to okrije sebe.

Djevojka je očajnički kršila ruke. — Molim vas, Rock, nemojte to učiniti! Vaši ljudi neće praviti nikakve razlike. Pobit će i naseljenike. Kuće će im spaliti.

— Ako se ne budu borili, ništa im neće biti — odvratila joj. — Ako Harper još jednom napadne, mogao bi nas sve pobiti. Čini mi se da su vaši ljudi bili i te kako spremni držati se Harperovih skuta i otimati sve što se može dok je otimačina laka.

— To nije istina — usprotivi se Sharon. — Oni su mislili da pošteno postupaju. Bili su uvjereni da je Harper ispravan čovjek.

Krenuo je prema vratima, uzimajući pušku. — Rock — reče Sharon — ako vi idete tamo, i ja ću poći. A prvi vaš čovjek koji samo dirne jednu našu kuću, poginut će od moje puške!

Sad ju je prvi put pogledao, oči su joj sijevale blijedom i bolom.

— Pa onda idite! — odvratila joj grubo. — Ali ako ste samo upola pametni koliko ja mislim da jeste, onda ćete pokupiti svoje prijatelje i s njima krenuti u brda. Idite! Dat ću vam vremena. Upozorite, i Harpera, ako hoćete. Recite mu da dolazi. Ali ako želite spasiti taj svoj naseljenički ološ, onda ga izvedite iz Kanjona topola kad moji momci dojašu!

Bannon izađe. Vidjela je kako zastaje kod koralaa i uzima uže, zatim ulazi u koral po svoga pastuha. Ona istrči iz kuće, baci se na svoju crnu kobilu, podbode je i najvećom brzinom pojuri na dug put preko doline.

Osedlao je sivca i vinuo se u sedlo u trenutku kada je Bat Chavez

izlazio iz kuće. — Dave! — dovikne Rock kuharu — pripazi na Hardyja. Mi se nećemo dugo zadržati.

VIII

Pike Purcell bio je mrzovoljan čovjek. Dugo se motao oko gostionice, obuzet mislima. Jutros, prije nego što će krenuti u napad na Bishopovu kuću, Dud Kitchen mu je rekao što misli o metku kojim je ubijen Collins.

Pike je bio zbunjen. Napadom na Bishopovu kuću nije bio oduševljen, ispucao je svega nekoliko metaka. Zapravo, on i Lamport prvi su odustali od borbe. Purcell se potpuno razočarao u Mortona Harpera. Napad na kuću bio je slabo smišljen i još gore izveden. On bi to izveo mnogo bolje.

Koliko god bio ograničen, Purcella su sada mučile svakojake sumnje koje je izazvala Dudova priča. Mogao bi provjeriti valjanost njegovih riječi. Točno je da se Morton Harper nalazio iza Collinsa.

Vraćajući se nakon napada malo su govorili. Društvo je bilo mrzovoljno i bijesno. Napad se slomio pod vatrom Bishopa i Bannona. Ostavili su šest mrtvaca. Doduše, oni su ubili dvojicu, ali to nije naknada za šestoricu. Jest, i Bishopa su ranili.

I Cap Mulholland je bio s njima. Nikad osobito sklon borbi, u tom je napadu bio malodušan. Sada je bio još malodušniji. Odjednom je shvatio da ništa neće izgubiti ako više nikada ne vidi Mortona Harpera.

— Sad će oni krenuti na nas — rekao je Cap.

— Umukni — izdere se Lamport. Od svih naseljenika samo se on posve zbratimio s Harperovom družinom, a sada je ta njegova glupost bila očita. Raspad Harperove družine bio je na pomolu.

— Jesi li i ti vidio Crockettovu curu? — Lamport upita Harpera. — Ona je priskočila u pomoć Bishopu kad je pao. Vidio sam to svojim očima.

— Harper naglo podigne glavu. — Lažeš!

Lamport ga iskosa pogleda. — Mort — reče prijetećim glasom — meni nemoj reći da lažem.

— U redu — odgovori Harper — neka je i bila, ali ja vjerujem samo vlastitim očima. Kako je mogla stići prije nas?

— Kako je Bannon stigao prije nas? — gnjevno uzvratil Lamport. — Mislili smo da je zalutao.

— Valjda je prešao preko planine — dobaci Gettes, jedan od prvih Harperovih pristaša. — Pronašao je kraći put.

— Glupost! — okomi se Harper. — Nema toga čovjeka koji bi sinoć mogao prijeći planinu! Samo bi ludak pokušao!

— Slušajte — umiješa se Purcell — ostaje činjenica da je Bannon bio u kući. A ja sasvim dobro znam da sinoć nije prošao nijednim od ovih kanjona, prema tome morao je prijeći planinu. Ako postoji čovjek koji to može izvesti, onda je on taj!

Harper ga ukočeno pogleda. — Ti ga veoma cijeniš?

— Ja ga mrzim — odgovori Purcell. — Mrzim svaki njegov pokret,

ali on je pravi čovjek, od glave do pete!

Harper ga odmjeri pogledom punim mržnje, ali Purcell to nije vidio, jahao je dalje.

Kad su stigli u naselje, Purcell se nije vratio u svoju brvnaru. Neprestano se prisjećao Dudove pripovijesti. Ima li Harper mali revolver?

Odjednom se sjetio. Poslije njihova dolaska u Kanjon topola vidio je takav revolver na Harperovu krevetu. Model »patterson«, kalibar 34...

Harpera nije bilo, nekamo je otišao. Gostionica je bila prazna. Purcell uđe, ogleda se i uđe u Harperovu sobu. Tu je vladao savršen red, svaka je stvar bila na svom mjestu. Purcell priđe jednom sanduku u kutu i podigne poklopac. Ugledao je nekoliko kutija metaka kalibra 44 i jednu manju kutiju. Otvori je — u njoj su bili meci kalibra 34 s dubokim urezom na vrhu zrna!

Purcell strpa jedan metak u džep i izađe iz sobe. Posivjela lica okrene se upravo u trenutku kada je Harper ulazio u gostionicu!

Harper ga sumnjičavo pogleda i upita: — Što si tražio u mojoj sobi?

— Tražio sam trag tvoral — Purcell će otrovno zajedljivim tonom. — I našao sam ga!

Izvadi metak iz džepa i baci ga na stol. Ali to je bio pogrešan pokret jer je ispružio desnu ruku i udaljio je od revolvera.

U takvim situacijama sve se zbiva u trenutku. Harperova ruka munjevitno segne za revolverom, a Purcellova zakasni. U času kad mu se ruka našla na dršku revolvera, Harperovo ga tane pogodi. Purcell zatetura, u očima mu zasja mržnja,

i on padne. Ipak pokuša izvaditi revolver, ali Harper ponovno opali.

Zureći u tijelo visokoga brđanina, Harper pomisli: zar će se tako sve svršiti? Kraj snovima, kraj ambicijama. Nikad neće posjedovati najveće pašnjake na Zapadu, vlastito područje nad kojim bi vladao i gdje bi njegova volja bila jedini zakon.

Uto' začuje topot konjskih kopita, podigne glavu i ugleda Sharon kako trkom prolazi na svojoj crnoj kobili.

Aha! Tu je Sharon, koju Rock Bannon želi. Naglo ga pokrene odluka. Sharon je ono što Bannon neće dobiti! Morton Harper jurne u svoju sobu, skupi neke stvari i izađe. Iza staje osedla odmornoga konja, prebaci na nj bisage, uskoči u sedlo i pogna ga prema Crockettovoj kući.

Ne znajući što se zbiva, Cap Mulholland gledao ga je kako odlazi. Dud je čuo pucnjeve, pa se vratio po svoj revolver. Vidio je kad se Harper zaustavio pokraj Crockettove kuće, ali nije primijetio nabijene bisage. Kad je vidio da je Harper sjahao, nije se začudio.

Sharon je srela Satterfielda i rekla mu kako moraju smjesta bježati iz naselja. Na to se Satterfield uputio Pagonesu što je brže mogao. Sharon je utrčala u svoju kuću da obavijesti oca, ali on je bio na nju. Znala je da ne smije izgubiti ni trenutka. Istrčala je i upravo se spremala uskočiti u sedlo, kad Morton Harper sjaše pred ulazom. Čuo ju je kako govori konju pa je zaobišao kuću.

— Sharon! Stigli ste na vrijeme!

Stala je. — Kako to mislite? — hladno ga upita.

Bio je uzbuđen. — Odlazimo! Moramo pobjeći! Samo vi i ja! Uskoro će doći Bishopova banda, a oni će sve uništiti. Još imamo vremena da pobjegnemo.

— Ja idem po oca — odgovori ona. — A onda se sklanjamo u brda.

— Nemate vremena... on će se već sam snaći. Pođite sa mnom! — Harper nije primijetio da se djevojci opasno kriješe oči.

— A kamo da pođem?

Harper postane nestrpljiv. — Za sada bilo kamo, samo što dalje odavde! Poslije možemo zajedno u Kaliforniju, i...

— Šta je vama? — Sharon uhvati uzde svoje kobile. — Morton, s vama ja nikamo ne idem.

Zurio je u nju od iznenađenja. — Ne budite ludi! — prasne. — Obećali ste poći za mene. Ako vam je stalo do braka, neka vas to ne brine. Otići ćemo u Kaliforniju pa ćemo se tamo vjenčati.

— Meni je stalo do braka, Morton, ali ne s vama. Vjerovala sam vam, ali onda sam vidjela kakvim ste ljudima okruženi, kako ste nas smišljeno navukli da vam poslužimo radi ostvarenja vaših ciljeva.

Odjednom je postao opasno miran. — Tako? Radi se o Rocku Bannonu, je li? Ni sanjao nisam da ćete uzeti toga neukog govedara. Ili je to vaš način — on se iscreri — da se domognete Bishopove doline?

— Odlazite! — plane. — Tata i Pagones bit će tu začas, a kad im ispričam što ste mi rekli, ubit će vas!

— Mene? Oni? — Nasmije se. Onda mu se crte lica ukoče. — U redu, odlazim, ali i vi idete sa mnom!

Tako se hitro pokrenuo da je sve bilo prekasno. Naglo je zakročio, vidjela je kako je proletjela njegova pesnica. Toliko se zaprepastila što je podigao ruku na nju da sam udarac gotovo i nije osjetila. Osjetila je da je baca preko sedla i veže za nj. Činilo joj se da se odupire, ali sve je to bilo u nekakvoj polusvijesti. Zatim se onesvijesti.

* Satterfield je napokon dozvao Crocketta s njive. Bishopovi su ja haći već bili na vidiku i Tom je trkom ušao u kuću, pograbio pušku i zazvao Sharon. Nije bilo ni nje ni njezine crne kobile. Zajedno s Jimom odjuri do polja gdje su im se pridružili Pagones, njegova žena, kći i Dud Kitchen.

I ostali su dolazili. Bio je to bijeg kad čovjek nema vremena uzeti bilo što drugo osim onoga što mu je nadohvat. Sumorna lica Cap Mulholland pođe s njima sa ženom. Priđu im Olsenovi i Greenovi pa u skupini krenu prema šumi na kosini brda.

Lamport nije krenuo. Pojma nije imao da je Morton Harper otišao. John Kies bio je u svom dućanu očekujući ishod zbivanja. Kies je već od ranije radio s Harperom pa je vjerovao u njegove sposobnosti.

Razmišljajući sad iznova o svemu, Lamport je shvatio da je Rock oduvijek imao pobjedu u rukama. Znao je što ih tu čeka. Također je točno ocijenio Harperov karakter.

U početku je prihvatio Purcellovo društvo, pošao s karavanom zato što je išla na Zapad, a pridružio se Harperu radi dobiti. Ali cijenio je samo jednoga čovjeka, kojega je sada čekao da bi ga ubio.

Kad je u praznoj gostionici čuo konje kako dolaze, natočio je još jednu čašu. Ostala su trojica ili četvorica. Ostali su iščezli poput snijega na ljetnom suncu. Podesivši revolvere izađe na trijem.

Kroz otvoreni prozor dućana u nj je zurilo blijedo lice Johna Kiesa.

— Gdje je Mort? — upita Kies. — Oni dolaze!

Lampport pljune u prašinu. Onda protrlja dlake na bradi i ironično pogleda Kiesa.

— Valjda je tu negdje, ili je kidnuo. Ostali su zbrisali.

Trgovac zadrhti od straha. — Nije, ne može biti! Sigurno čekaju u zasjedi! Oni...

— Ti si lud — naceri se Lampport. — Predstava je završena. Tebi je to jasno. Bannon dolazi, a kad sa svojom ruljom prođe kroz naselje, više neće biti nijedne grede čitave.

— A naseljenici? — uzvikne Kies. — Oni će ga spriječiti!

Lampport se nasmije. — Naseljenici su kidnuli u brda. Nema ih! Ja čekam Bannona da ga ubijem. A onda ću i ja otići, ako uspijem.

* * *

Nailazili su ulicom jašućim korakom. Na čelu je bio Rock, pušku je držao preko sedla. Zdesna mu je bio Bat Chavez, po običaju željan bitke. Slijeva Red na šarenom poniju. Iza njih, kao u streljačkom stroju, išlo je dvanaestak iskusnih, indijanskom načinu borbe vičnih prerijjskih ljudi, čuvara prvoga velikog stada goveda sjeverno od Texasa.

Odjednom iz brvnare iza dućana odjekne puščani hitac. Zatim drugi. Jedan se konj sruši. A Bat Chavez s četiri jahača pojuri prema brvnari. Čovjek koji je tako čekao

u zasjedi odjednom izgubi glavu i nagne bježati.

Vitak, plavokos jahač u meksi-kanskoj bluzi pojuri za njim vitlajući lasom. Uže zviznu zrakom, konj prođe trkom, a krupno vozarevo tijelo pretvori se u loptu što je poskakivala i prevrtala se između kaktusa. Chavez se okrene i vrati prema gostionici. Jahači se rasprše i stanu češljati naselje. Odjekivali su pucnji, potom se dizao dim.

Rock Bannon ugleda Lamporta na trijemu. — Ne pucajte! — naredi. Na svom pastuhu Rock pride na dvadeset koraka od Lamporta koji je stajao sa dva revolvera za pojašom, prljava crvena vunena košulja bila mu je razdrljena na dlakavim prsima.

— Zdravo, Rock! — reče Lamport i pljune u prašinu. — Jesi li došao da te udesim?

— Jesam, da ja tebe udesim — mirno će Rock. — Na koji način želiš?

— Pa, obojica smo vješti s revolverom, Rock — odvrati Lampport — prema tome očekujem da ćeš pristati. Više bih te volio dotući šakama. ali onda ti ne bi imao nikakvih izgleda.

— Misliš? — Rock sjaše s pastuha. — U redu, Lampport, uvijek sam bio za to da se čovjeku dade ono što želi. Ako misliš da me možeš udesiti šakama, skini revolvere i počnimo. Uspio si me nagovoriti.

Lampport je zurio u Rocka. — Govoriš ozbiljno? — upita, a oči mu se zasvijetle.

— Pričvrsti gaće i stisni petlju. tvore smrdljivi! — odbrusi Rock. — Sad valja raditi pesnicama u slobodnoj tuči, zar ti se ne sviđa?

— U slobodnoj tuči, kažeš! — U Lamportovim očima zaiskri bijes. — Neka ti bude slobodna!

— Čuvaj se, šefe! — Red šapne Rocku. — Tip je nalik na samoga vraga u spodobi bika!

— Onda ćemo ga povući rep i izbiti mu rogove! — odvrati Rock. Revolvere je objesio za sedlo.

Ispred gostionice čekao ga je Lamport — krupna ljudina, na medvjeda nalik, velikih, čvornatih, željeznih šaka i kože kao štavljene.

— Hajde, priđi! — Lamport odmah navali.

Silovito je zamahnuo desnicom, ali Rock ga dočeka na pol puta desnom rukom. Rock je bio brži i ljudeškaru udari po ustima. Lamport ispljune krv i zaleti se izmahujući objema šakama. Uspio je zgrabiti Bannona i baciti ga na tlo takvom snagom da se podigao oblak prašine. Rock se prevrne poput mačke, i pravodobno izbjegne Lamporta koji se već zaletio da mu objema nogama skoči na trbuh i iz njega istjera sav zrak.

Rock ustane i baci se naglavačke naprijed i pogodi Lamptona u grudi. Ovaj ispruži palac da ga zarije Rocku u oko, ali Bannon odvrati glavu, zamahne ljevicom u prazno, a onda desnicom pogodi Lamptona u uho. Lamport ponovo navali i s dva udarca pogodi Rocka u glavu. Dok mu je u glavi bolno grmjelo, Rock stane udarati objema šakama, slijepim bijesom, unoseći u udarce svu svoju snagu.

Lamport mu je parirao. Obojica su, raskrečenih nogu, mlatili jedan drugoga. Lamport je bio veći, u njegovim je udarcima bilo strašne snage, ali je bio i sporiji. Bila je to

nemilosrdna tuča, teško mlaćenje, dahtali su i hripali od strašnog napora. Lamport uvuče glavu među ramena i priđe bliže, odupirući se Bannonovim udarcima golom snagom.

Rock munjevito promijeni položaj i rukom obuhvati Lamportov debeli vrat, ljevicom zgrabi svoj desni zglavak, pa se bacio poleduške na tlo kako bi protivniku slomio šiju.

Ali Lamport je poznavao sve trikove. Kada se Rock bacio na leđa, Lamport se hitnuo svom težinom naprijed i ulijevo pa je pao poprijeko na Bannona, zatim se oslobodio Bannonova stiska. Obojica se odvaljaju u stranu. Rock se htio dignuti, a Lamport, brzo poput mačke, pokušava ga pogoditi nogom u glavu.

Rock izbjegne udarac i uhvati Lamporta za nogu na kojoj je stajao. Ljudeškara padne. A kada se stane dizati, Rock ga pogodi ljevicom pa desnicom, razbije mu zube i razdere obraz.

Lamport je bio sav krvav i pretučen, ali je i dalje navaljivao, iako jedva dišući. Rock ga ljevicom udari u lice, a desnim aperkatom malteno po tijelu. Lamport zadahta. Bannon ga zaobiđe, iznova ga mlatne po tijelu desnicom, pa još jednom, i još jednom. Obješene čeljusti, iznakažena lica, Lamport je krvario iz brojnih rana i ogrebotina. Rock mu priđe i mirno ga raspali desnicom u bradu, to poprati s još dva teška udarca. Lamport zatetura, pokušava se zadržati na nogama, a onda se svom dužinom opruži u prašini.

Rock teturajući priđe pojilu i uro ni glavu u nj. Pljujući vodu podigne glavu pa se popraska još po tijelu

i strgne sa sebe ostatke razderane košulje.

— Imamo ih sve, šefe — reče Red. — Hoćeš li da pođemo za naseljenicima?

— Ne, ni kuće im nemojte dirati. Gdje je Kies?

Rock opase revolvere i pođe uza stepenice dućana praćen Redom i Chavezom. Lica bijela poput kreča, Kies je čekao iza tezge.

— Kies — upita Rock — imaš li potvrde o robi koju si dao naseljenicima na kredit?

— Potvrde? — U Kiesovim očima ukaže se očaj. — Ovaj, imam.

— Daj mi ih!

Dršćućim prstima Kies izvuče potvrde. Bannon ih brzo pregleda, pa izvadi šibicu, kresne je i zapali gomilicu papirića što su ležali na tezgi.

Kies poskoči. — Što to radite?

— Ovim plaćaš to što si se slizao s pokvarenjacima — mrko će Rock, dok je Chavez držao trgovca. — Imaš li konja?

— Da, imam... ali...

— Red — reče Bannon — daj ovom čovjeku nešto municije, pušku, čuturicu i hrane za dva dana, ali ne odviše. Onda ga posadi na konja i potjeraj ga odavde. Pokušaj li napuniti pušku, objesi ga!

— Ali Indijanci! — zavapi Kies. — I moj dućan!?

— Nemaš dućana — oštro će Bannon. — A što se tiče Indijanaca, snadi se kako znaš.

— Šefe — reče Chavez dodirnuvši Rocku rame — tu su neki ljudi, traže tebe.

Rock se okrene. Na vratima su stajali Tom Crockett, Pagones i Dud Kitchen.

— Bannon — progovori Crockett — Harper mi je odveo kćer. Kitchen je vidio kad ju je svezao za konja.

Rock najprije problijedi, a onda mu se lice stvrdne. — Mislim da je ona njega izabrala — reče. — Ona mi je namjestila Zapatu da me čeka u zasjedi, ona je povelala napad na ranč.

— To nije istina, Rock — umiješa se Pagones. — O napadu je odlučeno tek nakon njezina odlaska, a što se tiče Zapate...

— Prijetio je da će nas ubiti — umiješa se Crockett. — A sad je bila vezana za sedlo. Ona nije htjela poći s Harperom. Ona tebe voli.

— To je točno, Rock — dometne Pagones. — Mary to zna već odavno.

— U redu — reče Rock. Iz hrpe robe na tezgi izvuče jednu košulju i stane je navlačiti. — Ja ću ih pronaći.

— Tko ide s tobom? — skoči Bat.

— Nitko — odgovori Rock. — To je moj posao.

IX

Čeličnosivi pastuh gazio je s užitkom. Uvijek je znao kad se ide onkraj one crte gdje se u daljini spajaju tlo i nebo. Znao je i sada, po zvuku Rockova glasa i ležernom načinu njegova jahanja.

Usmjerio je uz dug, travnat kanjon gdje je Freeman bio ubijen. Trag Mortona Harpera bio je jasan. Dosad je bježao, poslije će pokušati zamesti trag, zato je Bannon počeo razmišljati kakav će plan skovati.

Od travnatog kanjona trag je vodio niz uzan klanac sa strmim stranama gusto obraslim brezama, topolama i johama. Sa spremnom puškom, iako je znao da je još rano za obračun, Rock je uporno išao naprijed.

Motreći trag Rock je shvatio da se Harper trudio da se što brže i što više udalji od potjere. Rock je znao da će se Harper često osvrnati da vidi je li ga slijede. S onih silnih visina naprijed može se jasno vidjeti čitav splet kanjona, osim mjesta što ih pogledu zaklanja kakva kamena izbočina ili gromada.

— On ide na Big Track — odjednom će Rock glasno. — Ide prema Big Tracku Hollowu.

Rock je zurio u tragove. Ubrzo će noć. Oni moraju stati. Ali Harper mu je toliko odmakao da ga noću ne može stići. Mogao bi skrenuti sa staze i zalutati u spletu kanjona.

Ubrzo će se morati ulogoriti. Crvene litice dižu se do neba. Jahanjao je niz strmu stazu, uranjao u sjenovite dubine. Bilo mu je kao da prolazi dugim i praznim hodnikom usječenim u goli kamen.

Rock rasedla pastuha i sputa ga na travnatoj površini. Zatim skupi suharaka i naloži vatru, ali tihu, u zaklonu iza stijena. Kad se vatra razgorjela, skuha je kavu, pa se uputio u tamu da pažljivo ispita okolicu.

Rock je ustao prije svitanja, spremio stvari i osedlao pastuha. Ali kad se razdanilo toliko da je mogao vidjeti, ustvrdio je da tragova nema. Potok je pružao najbolji izlaz, pa je krenuo nizvodno pozorno promatrajući obale.

Najzad je otkrio mjesto gdje su konji napustili potok. Zatim je spasio zgaženi busen trave na kojem se konj okliznuo.

Nije prešao više od četiri milje, kad naiđe na mjesto gdje su prenoćili. Vidio je gdje su bila dva ležaja, jedno među stijenjem, podalje. Morton Harper ne želi ništa riskirati. Ogledavši se naokolo, Rock je ugledao nešto na vlažnom tlu pod jednim grmom.

Zavukao je glavu pod grm. Suharkom je na tlu bilo ucrtano pazi i zatim Big Track.

Znači, bio je u pravu. Harper ide za Big Track, Hollow. Ako je tako, njemu treba još čitav dan jahanja. O tome je Bannon razmišljao penjući se preko jednog hrpta. A onda se najednom odluči. Razgledavši teren skrenu konja. Tada odjekne pucanj. Skočio je s konja u pukotinu u kamenju, podigao pušku i stao čekati.

Teren je na onoj strani bio otvoren, ali sa šikarom i kamenjem. Izjahati za strijelcem — a Harper je izvrstan strijelac — bilo bi samoubojstvo. Maločas je Rock spasio sebi život samo zahvaljujući tome što je skrenuo konja.

Povukao se niz padinu do sivea. Popeo se u sedlo i krenuo u smjeru istoka, pazeći da hrbat ostane između njega i nevidljiva strijelca.

Ako nastavi slijediti Harpera na ovaj način, zaostajat će sve više. Stigne li Harper prvi do Big Tracka, treba samo da izabere jedan od izlaznih putova, a onda neka se Bannon dosjeti kojim je putem krenuo.

No, Bannon, iako nikad nije čuo za prečac do Big Tracka, zna gdje je Big Track.

Pred njim se otvarala jedna jaruga i on pogna sivca trkom. U jaruzi uspori u lagan kas. Pred njim na obzorju ocrtavao se oštar vrh. Njega odredi kao cilj.

Rock se prebacivao iz jedne u drugu jarugu, prećacem je prešao preko jednoga zaravanka posutoga stijenama i travom, pregazio je crn izliv lave i prošao rubom visoke litice. Onda je ugledao jednu pukotinu, zaključio da je to ulaz i odlučio da uđe. Ispod pastuhovih kopita šmugne gušterica, jedan lešinar vrtio se u širokim krugovima.

Sunce je sve jače peklo. Rock prođe uz blatnu obalu jezera i uđe u tijesnu pukotinu u litici.

Na jednom mjestu pukotina se tako sužavala da je Rock morao tridesetak metara projahati s desnom nogom podignutom na sedlu, čak je morao i stremen privući. Onda se pukotina proširi i Rock najzad izbi je pred prostranu zelenu dolinu čije su strane bile obrubljene gustim skupinama jaseka. Tu je bilo vode i Rock stane da se pastuh odmori i ugasi žed.

Rock ponovno pregleda oružje. Dolazi trenutak odluke. Ako želi stići na Big Track prije Harpera, ili u isto vrijeme, onda mora požuriti. Ne uspije li u tome, ne preostaje mu ni deset posto mogućnosti da ikad više vidi Sharon.

Prisjećao se svakoga njezina pokreta, svake riječi, svake promjene tona, i to ga je ispunjavalo očajem. Ona pripada njemu, i to od prvog dana — a sada shvaća da to zna i ona. Tko je Morton Harper, to je znao odmah čim ga je prvi put vidio. Ali u djevojku nije smio posumnjati.

Jahao je od četiri ujutro, a sada je bilo tek trinaest sati.

Približio se Big Tracku, koji bi morao ležati nedaleko od visokoga vrha što ga je sebi postavio kao cilj. Znoj mu je tekao niz lice i niz tijelo. Žmirkajući zbog sunca i znoja što mu je curio u oči, zagleda se naprijed. Da bi se približio Big Tracku morat će zaobići još jedan visoki greben.

Od jakoga sunca zapao je u nekakvo bunilo, ponovno su ga opsje dale misli o dugim danima jahanja preko prerijske, o zvuku Sharonina tiha glasa i dodiru njezinih ruku, dok se on borio s bolom i groznicom i oporavljao od rana koje su mu zadali Indijanci. Činilo mu se kao da se ponovno trucka u kolima što se valjaju prašinom, izbrazdanom stazom koju su tisuće ugazile na svom putu prema novim područjima na Zapadu.

Sišao je s konja i stao pješačiti, svjestan da i snaga njegova krupnoga pastuha ima granice. Divlji i neobični kraj kojim je sad prolazio bio je posut smrvljenim stijenama, grubom lavom i rijetkim, patuljastim i vjetru izloženim borovima, što su se iskrivili od strašnoga šibanja i vrtloženja.

Onda se najednom našao pred onim golim vrhom, a dalje iza nje ga ugledao je Big Track Hollow. Popeo se na konja i obrisao znoj s lica. Konj se umorno kretao, ali cilj je bio tu. Rock olabavi revolvere u koricama i mrka lića skrene na jednu stazu kojom još nitko prije nje ga nije projahao pa uđe u bujno zelenilo Big Track Hollowa.

Trava je divno mirisala, Rock začuje pijev ptica i lepet krila perna-

te divljači u iznenadnom bijegu. Voda je žuborila pa je krupan pastuh ubrzao korak, prošao kraj velike jasiike i preko travnjaka posuta ružičastim, ljubičastim, bijelim i crvenim cvijećem. Onda ugleda vodu i brzo pođe prema njoj.

Rock sjaše i oprezno se ogleda. U spokojstvu Big Tracka Hollowa nije bilo znaka koji bi odao čovjeka. A onda se Rock spusti na zemlju potrbuške i stane piti; uz njega je pio i njegov sivac.

Odjednom pastuh naglo podigne glavu. Upozoren, Rock osjeti kako mu se svaki mišić napinje. Onda prisili sebe da se opusti. Konj je nekamo gledao, ptice su utihnule. Rock je polako ustao, trudeći se da ne učini nikakav nagao pokret, osjećajući da ga netko promatra. Polako se okrene.

Nedaleko od njega stajao je Morton Harper s revolverom u ruci. Sad je bio nekako tanji, na vukanaalik, lica opaljena suncem i vjetrom, očiju tvrdih i okrutnih. Iz toga čovjeka, sada dovedena u škripac, izbijala je sva dotle prikrivena opačina. Rocka na tren žmarne strah.

— Zdravo — Rock će mirno. — Vidim da ništa ne prepuštaš slučaju. Revolver ti je na pravom mjestu.

Harper se iskesi. Sada je još više bio nalik na vuka, pogled mu je postao još okrutniji.

— Obojica znamo što znači nekoga držati na nišanu — reče. — Znamo da to za tebe znači smrt!

— Nisam baš tako siguran — Rock slegne ramenima. — Čuo sam da su se neki i u takvim prilikama

izvukli. Tko zna, možda sam i ja takav sretnik.

— Ti se nećeš izvući — mrko će Harper. — Ubit ću te.

Oči mu se odjednom smrače bijesom i on prasne: — Reci mi kako si, do vraga, stigao ovamo!?

— Pogodio sam da ideš ovamo, ako samo malo poznaješ ovaj kraj — odgovori Rock — pa sam udario prečacem.

— Ne postoji druga staza — odvratiti Harper. — To je nemoguće.

Rock ga hladno pogleda. — Tamo gdje ja želim ići uvijek postoji staza. Ja sam sebi krčim put, Mortone Harperu, ne slijedim tuđe staze kako bih drugim oteo njihovo.

— Za to me ne boli glava — nasmije se Harper. — Svejedno sam u prednosti. U redu, ono tamo mi je izmaklo, ali ipak sam se dočepao tvoje djevojke. Imam je i zadržat ću je! Oh, da, ona je tvoja, dabogme! To ja znam. Tvoja je, i uz to prava divlja mačka, ali ja ću uživati u njezinu kroćenju. Vjeruj mi, prije nego što izađem iz ove divljine ili će biti krotka kao janje, ili mrtva!

— Sada je u mojim rukama, smjestio sam je tamo gdje je nikada nitko neće naći, ako se meni što dogodi. Prije ćeš umrijeti nego što ćeš je naći! To biste oboje zaslužili. No, stvar je u tome što ćeš umrijeti ti, a ne ja!

— Takav si podlac da ti nema ravna na svijetu — uzvratiti Rock. — Od glave do peta si podlac. Uvjerensam da u životu nisi počinio niti jedno jedino pošteno djelo. Stalno si lovio u mutnom, gledao si kako ćeš što olako smotati, koga ćeš prevariti, kome ćeš oteti plodove. I

umišljaš sebi da si vrlo mudar momak. — Rock se nasmije. — Dobro, ubij me! Hoćeš li mi dopustiti da popušim još jednu?

— Svakako! — Harper se iskesi. — Samo ti izvoli pušiti, ali ne spuštaj ruke, jer ćeš umrijeti u tren oka. Izvoli, popuši svoju posljednju. Meni se sviđa ovako: stojim i gledam te. Hoću upamtiti ovaj trenutak, kako stojimo, ti, Rock Bannon, i ja, Morton Harper, u ovoj posljednjoj rundi igre, a u mojim su rukama svi aduti, imam tvoju djevojku i držim te na nišanu.

Rock je polako iz džepa na prsluku izvukao duhan i papir. Pazeći da ruke ne spusti bliže revolverima, smotao je cigaretu.

— U takvoj slici uživaš, je li, Harperu? Da si me odmah ubio, oduzeo bi sebi tu slast. Ne bi valjalo da si me ustrijelio odmah, dok sam tu ležao, tada ne bih stigao shvatiti što mi se to dogodilo. A ovako znam. I tebi je lijepo, je li, Harperu?

Potražio je u džepu šibice, izvadio ih i jednu kresnuo. Šibica plane oštrim praskom. S cigaretom među zubima, držeći upaljenu šibiću sa dva prsta, Rock se naceri Harperu.

— Da — nastavi — lijepo ti je, a? Kažeš da si djevojku dobro sakrio? Tamo gdje je ja ne mogu naći? Mort, pa to meni neće biti nimalo teško! Misli mogu čitati, trag ti mogu pratiti gdje god bio. Mort, ja mogu pratiti trag lešinara koji leti iznad snježnog polja, prema tome naći ću i tvoj trag...

Šibica je dogorjela do prstiju i Rock zamahne njome, plamen mu lizne jagodice i on se trgne, krikne, zatrese ruku od bola, a ruka mu se

munjevito trgne prema dolje i na trag gore — rigajući vatru.

Zatečen onim pokretom i krikom bola, Morton Harper zakasni. Dva revolvera prasnu istodobno, ali Harper se iskrivi od udarca i zaprepaštena lica otetura korak natrag.

Rock Bannon mirno zakorači u stranu, da bolje nanišani; i obojica ponovno opale u isti tren. Rock osjeti udar, noga mu poklekne, i opali još jednom, pa još jednom. Onda iz drugoga revolvera opali i peti put. Bijela i zgrčena lica, Harper padne na koljena Rock priđe i nogom mu izbije zadimljeni revolver iz ruke.

— Gdje je? — upita Rock. — Reci!

Harperovo lice još se jače iskrivi od mržnje.

— Crkni! — dahne Harper. — Crkni!

Kašalj ga zaguši i on ispljune krv. Odjednom mu se usta širom rastvore, zahriplje da udahne zraka. Potom padne glavom naprijed, prsti mu se zariju u travu, krv oblije mahovinu.

Rock dotetura do svoga konja i uhvati se za sedlo. Neko je vrijeme tako stajao, iznuren slabošću i mučninom. Ponadao se da ipak nije teško ranjen. Na slabinama napipa nešto vlažno pa svuče košulju: Harperovo zrno samo je ucrtalo plitku brazdu.

Pretražio je bisage i našao platno kojim će barem privremeno previti ranu. A onda se sjetio noge.

Međutim, na nozi ništa ne opazi, ali pogled mu padne na ostrugu: bila je iskrivljena; zrno je udarilo u nju, noga se od udarca samo trznula, ali je ostala netaknuta.

Ubaci metke u svoje revolvere. Zatim pozove Sharon. Nikakva odgovora. Ponovi, ali odgovora niotkud. Polako je stao kružiti i promatrati tlo. Harper se oprezno kretao preko trave, malo je tragova ostavio za sobom. Rock se vrati konju, popne u sedlo i stane polako jahati u krugu.

Gdje je Harperov konj? Djevojka neće biti daleko! Rock ju je od vremena do vremena dozivao.

Prošla su dva sata. Rock je nekoliko puta sjahao i pješao, vodeći pastuha. Pretraživao je svaki šumarak, ispitivao svaku gomilu kamenja, svaku skupinu grmova.

Pčele su zujale na tihom, toplom zraku. Rock je i dalje kružio, rana ga je počela peći, noge su ga boljale od hoda u čizmama s visokim potpeticama. Tada pastuh trzajem uspravi glavu i zarže. Tren zatim odjekne odgovor, onda Rock ugleda konje. Vine se u sedlo i kasom, preko uzanoga proplanka pride pećini.

Gotovo u isti mah Rock otkri i djevojku. Bila je iza visoke stijene, izvan pogleda odozdo, tek što joj je virila jedna cipela. Hitro se popne do nje i odveže je. Razveže joj i rupčić kojim su joj bila zapušena usta.

— Oh, Rock!

Zagrhlala ga je. Dugo su tako sjedili. Čvrsto ju je stiskao uza se.

— Kad sam čula tvoga konja toliko sam se upela da viknem da sam

se gotovo ugušila. Ali kad je moja kobila zanjistala, znala sam da ćeš me naći.

Pomogne joj sići sa stijene. Ona se odjednom trgne. — Rock, a što je s Harperom? Zakleo se da će te ubiti!

— Harper je morao propasti — odgovori Rock. — Bio je pun nekakvih velikih planova, ali nesposoban da igdje išta ostvari. U presudnom trenutku dopustio je da ga zavede teška mržnja pa nije bio sposoban ni ubiti kako treba.

Dok je umivala lice i prala ruke, on joj je ukratko ispričao što se dogodilo u naselju.

— Dosad su se vjerojatno svi vratili svojim kućama. Znaš, rekao bih da je na stanovit način Lamport bio najvaljaniji. Izvrstan borac, pravi bik. Ja ga udaram svom svojom snagom, a on samo brunda!

Sjedili su na travi u hladu jasike.

— Dud i Mary će se uzeti, Rock — odjednom će Sharon.

Rockovo preplanulo lice obli rumenilo i on uzme čupkati busen trave. — A ja mislim — razvuče sporo — da ćemo biti dva para!

Sharon uzvikne i zagleda se u nj. — Zaboga, Rock! Da li me to pitaš da li da se udam za tebe?

— Nipošto — nasmije se manjupski — samo ti to kažem!

Pastuh je nemirno toptao nogom. Bilo je odviše tiho i mirno, a on na to nije navikao.

K R A J

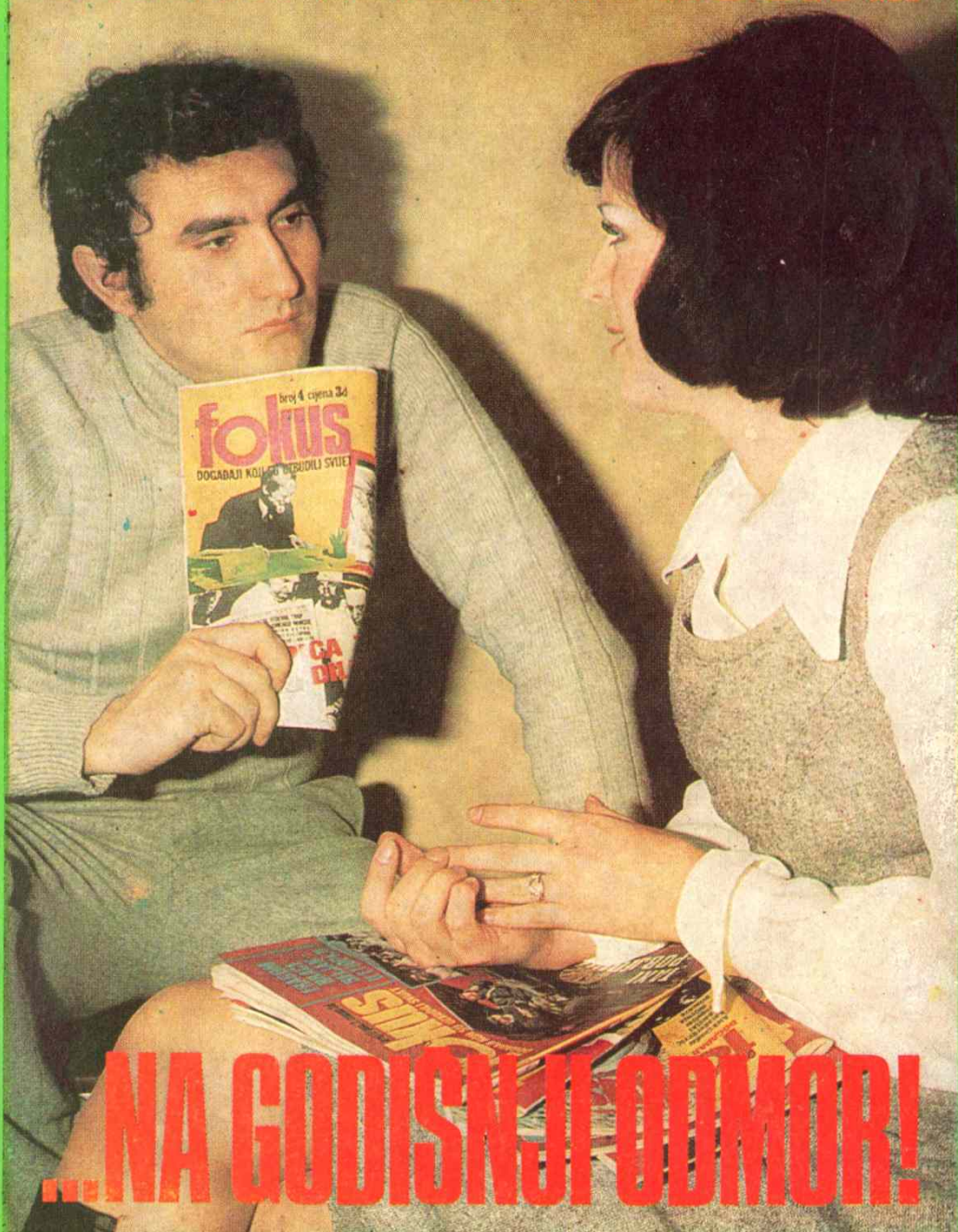
DOSAD IZAŠLI ROMANI NOVE SERIJE »LASO«

1. L. B. Patten: POSLJEDNJA ETAPA
2. H. S. Sharon: POBUNJENICI
3. M. Arroyo: DONOVAN DVAPUT UMIRE
4. R. Uhlman: U OBRUČU SMRTI
5. R. Uhlman: NASLJEDE NASILJA
6. L. L'Amour: SHALAKO
7. C. Fisher: ZAMKA U PRERIJI
8. R. W. Krepps: DILIZANSA ZA ZAPAD
9. G. D. Shirreffs: DO PAKLA I NATRAG
10. M. Nichols: JAHACI SATANE
11. L. L'Amour: SKROVISTE OSVETNIKA
12. S. F. Scott: ZARISTE MRŽNJE
13. P. Hangster: LIJEČNIK S KOLTOM
14. P. Hangster: PUCAJ ILI UMRI
15. P. Hangster: ZALUTALI METAK
16. U. H. Wilken: HITAC U ZORU
17. U. H. Wilken: SUSRET NA RIJECI
18. S. F. Scott: NOĆ STRAHA
19. U. H. Wilken: STOTINU DOLARA ZA BANTOCKA
20. J. F. Beck: ZVIJEZDU TREBA ZARADITI
21. L. Martin: ČOVJEK ZVAN TORNADO
22. M. Nichols: LOV NA WILMORA
23. E. M. Rhodes: PROŠAO JE OVUDA ...
24. W. C. Macdonald: PETORICA ZA WALCKOTTA
25. W. O'Connor: JUBEJEVA ZAKLETVA
26. L. L'Amour: PAKAO PAPAGA
27. H. S. Sharon: KAD JE DOŠLA MEČAVA
28. J. Kirby: OPASAN POKLON
29. L. B. Patten: PUSTINJA KOJA UBIJA
30. H. S. Sharon: PROKLETI RANC
31. V. D. Overholser: IZGUBLJENO POVJERENJE
32. W. O'Connor: ZAMKA ZA KRADJIVCE STOKE
33. R. Beakson: POMAHNITALI RANCER
34. D. J. Stevens: NOĆ OBRAČUNA
35. L. L'Amour: UKROČENA ZEMLJA
36. W. R. Cox: DJEVOJKA S ISTOKA
37. H. S. Sharon: CRNI ORAO
38. T. West: SAMO MOJ PISTOLJ
39. S. F. Scott: ALABAMA
40. H. S. Sharon: PODVALA BILLA JACKSONA
41. L. L'Amour: BEZDUŠNI VODIC
42. W. O'Connor: OPASNI DOŠLJAK
43. W. O'Connor: OSAMLJENI ŠERIF
44. U. H. Wilken: PROKLETI ŽIVOT
45. S. H. Sharon: NAPAD NA KOČIJU
46. J. F. Beck: U IME ZAKONA ...
47. L. L'Amour: VISOKI STRANAC

U PRIPREMI:

48. L. L'Amour: OBRAČUN U PRERIJI

S KOMPLETOM »FOKUSA«...

...NA GODISNJI OD MOR!